

Nationale rekeningen 2004

Revisie 2001

Beschrijving en uitkomsten revisiejaar 2001

Voorbericht

Dit jaar zijn de nationale rekeningen over 2001 herzien. Deze publicatie geeft een uitgebreide beschrijving van de revisie waarbij de verschillen tussen voor en na revisie worden toegelicht. De publicatie sluit qua opzet aan op de Nationale rekeningen 2004 waarin ook gegevens voor de jaren 2002 tot en met 2004 worden gepresenteerd die in aansluiting op de revisie van het jaar 2001 zijn samengesteld. Eind 2006 komen herziene tijdreeksen terug tot 1969 beschikbaar.

Met enige regelmaat worden de nationale rekeningen aan een grondige revisie onderworpen. Daarbij worden voor een bepaald jaar alle niveaugrootheden opnieuw vastgesteld. De vorige revisie was over het verslagjaar 1995 toen de nieuwe richtlijnen en concepten voor het samenstellen van de nationale rekeningen, vastgelegd in het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen 1995 (ESR 1995), zijn ingevoerd. Ook bij de revisie 2001 zijn conceptuele wijzigingen doorgevoerd, in aansluiting op internationale afspraken op het terrein van de nationale rekeningen die na 1995 zijn gemaakt. De revisie is echter tevens aangegrepen om nieuwe statistische inzichten en nieuwe statistische bronnen in de nationale rekeningen te verwerken.

De tabelnummering in deze publicatie sluit aan op die van de 'Nationale rekeningen 2004'.

De nationale rekeningengegevens zijn ook opgenomen in StatLine, de statistische databank van het CBS op het internet: <http://www.cbs.nl>.

Drs. G. van der Veen
Directeur-Generaal van de Statistiek

Voorburg/Heerlen, augustus 2005

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek,
Faciliteit Bedrijf

Omslag-ontwerp

WAT Ontwerpers, Utrecht

Inlichtingen

Tel.: 0900 0227 (€ 0,50 per minuut)
Fax: (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen, 2005
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudigen voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Prijzen zijn excl. administratie- en
verzendkosten
Prijs: € 8,70
Kengetal: P-37
ISBN 90-357-2976-5
CBS-productnummer: 6010005010

Centraal Bureau voor de Statistiek

Verklaring der tekens

.	=	gegevens ontbreken
*	=	voorlopig cijfer
x	=	geheim
–	=	nihil
0 (0,0)	=	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
–	=	tot en met (indien voorkomend tussen twee getallen)
niets (blank)	=	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
↑	=	begrepen in bovenstaand cijfer
2003–2004	=	2003 tot en met 2004

In geval van afrondingen kan het voorkomen, dat het totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Inhoud

Voorbericht	3
Colofon	4
Inhoud	5
Lijst van resultaten en tabellen	6
Cijfers in StatLine	8
Afkortingen en letterwoorden	10
Resultaten en tabellen	11
1. Beknopte beschrijving van de resultaten en achtergronden van de revisie	11
2. Macro-economie	16
3. Aanbod, gebruik en finale bestedingen	20
4. Productie, verbruik en inkomensvorming	31
5. Arbeid	50
6. Rekeningenstelsel	58
6.1 Sectorgegevens	58
6.2 Financiële balansen	82
7. (Sub)sectorspecifieke detailgegevens	87
Enkele andere CBS-publicaties	94

Lijst van resultaten en tabellen

1. Beknopte beschrijving van de resultaten en achtergronden van de revisie	11
1.1 Inleiding	11
1.2 Waarom revisie	11
1.2.1 Financiële intermediatie	11
1.2.2 Bijzondere financiële instellingen (BFI's)	13
1.2.3 Overige conceptuele wijzigingen	13
1.2.4 Statistische informatie	14
1.2.5 Ramingsmethoden	15
2. Macro-economie	16
2.1 Inleiding	16
2.2 Binnenlands product	16
2.3 Bruto nationaal inkomen	16
2.4 Overheidstekort en -schuld	16
2.5 Saldo lopende rekening	16
2.6 Beschikbaar inkomen van huishoudens	17
2.7 Arbeid	17
2.8 Tabellen: Macro-economie	18
3. Aanbod, gebruik en finale bestedingen	20
3.1 Inleiding	20
3.2 Aanbod	20
3.2.1 Productie naar productgroepen	20
3.2.2 Invoer van goederen en diensten	20
3.3 Gebruik	21
3.3.1 Intermediair verbruik naar productgroepen	21
3.3.2 Uitvoer van goederen en diensten	21
3.3.3 Consumptieve bestedingen	21
3.3.3.1 Huishoudens en IZW-huishoudens	21
3.3.3.2 Overheid	22
3.3.4 Investerings in vaste activa	22
3.3.5 Verandering in voorraden	22
3.4 Tabellen: Aanbod, gebruik en finale bestedingen	23
4. Productie, verbruik en inkomensvorming	31
4.1 Inleiding	31
4.2 Veranderingen per bedrijfsklasse	31
4.2.1–49 Landbouw, bosbouw en visserij – overige dienstverlening n.e.g.	31
4.3 Tabellen: Productie, verbruik en inkomensvorming	38
5. Arbeid	50
5.1 Inleiding	50
5.2 Het Sociaal Statistisch Bestand	50
5.3 Banen, arbeidsvolume en werkzame personen	50
5.3.1 Landbouw, bosbouw en visserij	50
5.3.2 Delfstoffenwinning	50
5.3.3 Industrie	50
5.3.4 Energie- en waterleidingbedrijven	50
5.3.5 Bouwnijverheid	50
5.3.6 Handel, horeca en reparatie	50
5.3.7 Vervoer en communicatie	51
5.3.8 Financiële en zakelijke dienstverlening	51
5.3.9 Overheid	51

5.3.10	Zorg en overige dienstverlening	51
5.4	Tabellen: Arbeid	52
6	<i>Rekeningstelsel</i>	58
6.1	<i>Sectorgegevens</i>	58
6.1.1	Inleiding	58
6.1.2	Niet-financiële vennootschappen	58
6.1.3	Monetaire financiële instellingen	58
6.1.4	Verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen	58
6.1.5	Overige financiële instellingen	59
6.1.6	Centrale overheid	59
6.1.7	Lokale overheid	60
6.1.8	Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen	60
6.1.9	Huishoudens	60
6.1.10	IZW-huishoudens	61
6.1.11	Buitenland	61
6.1.12	Tabellen: Rekeningstelsel, sectorgegevens	62
6.2	<i>Financiële balansen</i>	82
6.2.1	Inleiding	82
6.2.2	Niet-financiële vennootschappen	82
6.2.3	Monetaire financiële instellingen	82
6.2.4	Verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen	82
6.2.5	Overige financiële instellingen	82
6.2.6	Overheid	82
6.2.7	Huishoudens en IZW-huishoudens	82
6.2.8	Buitenland	82
6.2.9	Tabellen: Rekeningstelsel, financiële balansen	83
7.	<i>(Sub)sectorspecifieke detailgegevens</i>	87
7.1	Inleiding	87
7.2	Belastingen en subsidies	87
7.3	Sociale premies	87
7.4	Sociale uitkeringen	87
7.5	Verzekeringstransactie van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen	87
7.6	Productie en consumptie van de overheid	87
7.7	Inkomsten en uitgaven van de overheid (geconsolideerd)	87
7.8	Tabellen: (Sub)sectorspecifieke detailgegevens	88

Cijfers in StatLine

StatLine

De cijfers van de Nationale rekeningen zijn ook beschikbaar op internet. Via dit medium kunt u toegang verkrijgen tot StatLine, de elektronische databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie over vele economische onderwerpen. De cijfers zijn beschikbaar als een zogenaamde matrixpublicatie, dat wil zeggen dat de gewenste gegevens met een zoek- of selectiemenu (Webselector) kunnen worden opgevraagd. Deze resultaten kunt u in de vorm van tabellen en grafieken gratis bekijken, printen of opslaan. Daarnaast is er de mogelijkheid om te zoeken met trefwoorden.

Het vinden van nationale rekeningengegevens in StatLine

In StatLine staan veel gegevens over nationale rekeningen. Om snel de gewenste gegevens te vinden gaat u naar de openingspagina van het CBS 'www.cbs.nl'. Door met de muis op 'Cijfers' te gaan staan kiest u 'StatLine databank' in het verschenen menu door de muis te schuiven naar rechts. In dit nieuwe scherm krijgt u een scherm waarmee u StatLine op twee manieren kunt benaderen, namelijk 'StatLine' (Webselector, zie figuur 2) en 'Zelf zoeken' (zie figuur 1). Door bij de zoekfunctie een trefwoord in te tikken en vervolgens 'Zoeken' aan te klikken selecteert de zoekmachine van het CBS een groot aantal tabellen uit de StatLine databank waarin het door u gekozen trefwoord voorkomt.

U kunt ook zelfstandig zoeken in de onderwerpenboom van StatLine. Dit kan door op 'Selecteren' (zie figuur 1) te klikken. De StatLine Webselector (zie figuur 2) wordt opgestart. Door op een '+' te klikken of twee maal op een geel mapje krijgt u de onderliggende thema's of publicaties te zien. De publicaties zijn aangegeven met een blauwe pijl. Vervolgens kunt u een keuze maken uit jaar, kwartaal en regionale gegevens uit vele economische onderwerpen. Hieruit kunt u gegevens selecteren en tabellen samenstellen door een keuze te maken uit de onderwerpen, classificaties, soort cijfers en periodes.

In figuur 2 ziet u de matrixpublicaties van de nationale rekeningen jaarcijfers. Figuur 2 geeft ook een voorbeeld van de matrixpublicatie 'Macro-economische gegevens'. In het rechter deel van dit scherm ziet u de onderwerpen, soort cijfers en jaren. Door op de '+' te klikken kunt u een keuze maken uit submappen of subonderwerpen. Om meerdere gegevens te selecteren dient u de CTRL-toets ingedrukt te houden terwijl u selecteert.

Na uw selecties klikt u op 'Gegevens tonen'. Binnen de door u geselecteerde tabel kunt u nog aanpassingen aanbrengen door de vakjes onderwerpen, soort cijfers en jaren onderling te verschuiven. Vervolgens kunt u de tabel afdrucken of opslaan op de schijf van uw computer.

De door u geselecteerde tabel kunt u ook doorsturen naar belanghebbenden door middel van E-mail. Klik op de knop 'Link opslaan als' en kopieer een van de url's en importeer deze in uw E-mail door de menukeuze 'Invoegeen' en vervolgens te kiezen voor 'Hyperlink'.

Wat kunt u aan nationale rekeningengegevens in StatLine vinden

Er zijn 11 matrixpublicaties met jaargegevens over de nationale rekeningen. U vindt ze onder de hoofdgroep 'Macro-economie, financiële instellingen'. Vervolgens klikt u twee maal op het gele mapje van de subgroep 'Nationale rekeningen' en door op de '+' te klikken van Nationale rekeningen jaarcijfers krijgt u de matrixpublicaties te zien (zie figuur 2). De matrixpublicaties komen overeen met de hoofdstukken van de publicatie Nationale rekeningen 2004. De relaties tussen de StatLine matrixpublicaties en de hoofdstukken van de papieren publicatie Nationale rekeningen zijn:

StatLine matrixpublicaties	Nationale rekeningen, tabellenhoofdstukken in de publicatie
Macro-economische gegevens	Macro-economie
Goederen en diensten:	Aanbod, gebruik en finale bestedingen
Consumptie	Idem
Productgroepen	Idem
Invoer en uitvoer	Idem
Investerings	Idem
Productieproces	Productie, verbruik en inkomensvorming
Arbeidsrekeningen	Arbeid
Rekeningensstelsel:	Rekeningensstelsel:
Sectorgegevens	Sectorgegevens
Financiële balansen	Financiële balansen
Detailgegevens	(Sub)sectorspecifieke detailgegevens
Historie Nationale rekeningen	Historische gegevens

Gegevens over langere perioden zijn te vinden in de matrixpublicatie 'Historie Nationale rekeningen'. De onderwerpen BBP, lonen, sociale lasten t.l.v. werkgevers, afschrijvingen, invoer, uitvoer, consumptieve bestedingen, investeringen en arbeid komen ook weer gedetailleerd terug in de andere matrixpublicaties.

Nationale rekeningengegevens per kwartaal en regionale cijfers vindt u ook onder de subgroep 'Nationale rekeningen'.

Naast de cijfers in StatLine zijn de revisiegegevens als publicatie beschikbaar via onderstaande hyperlink:

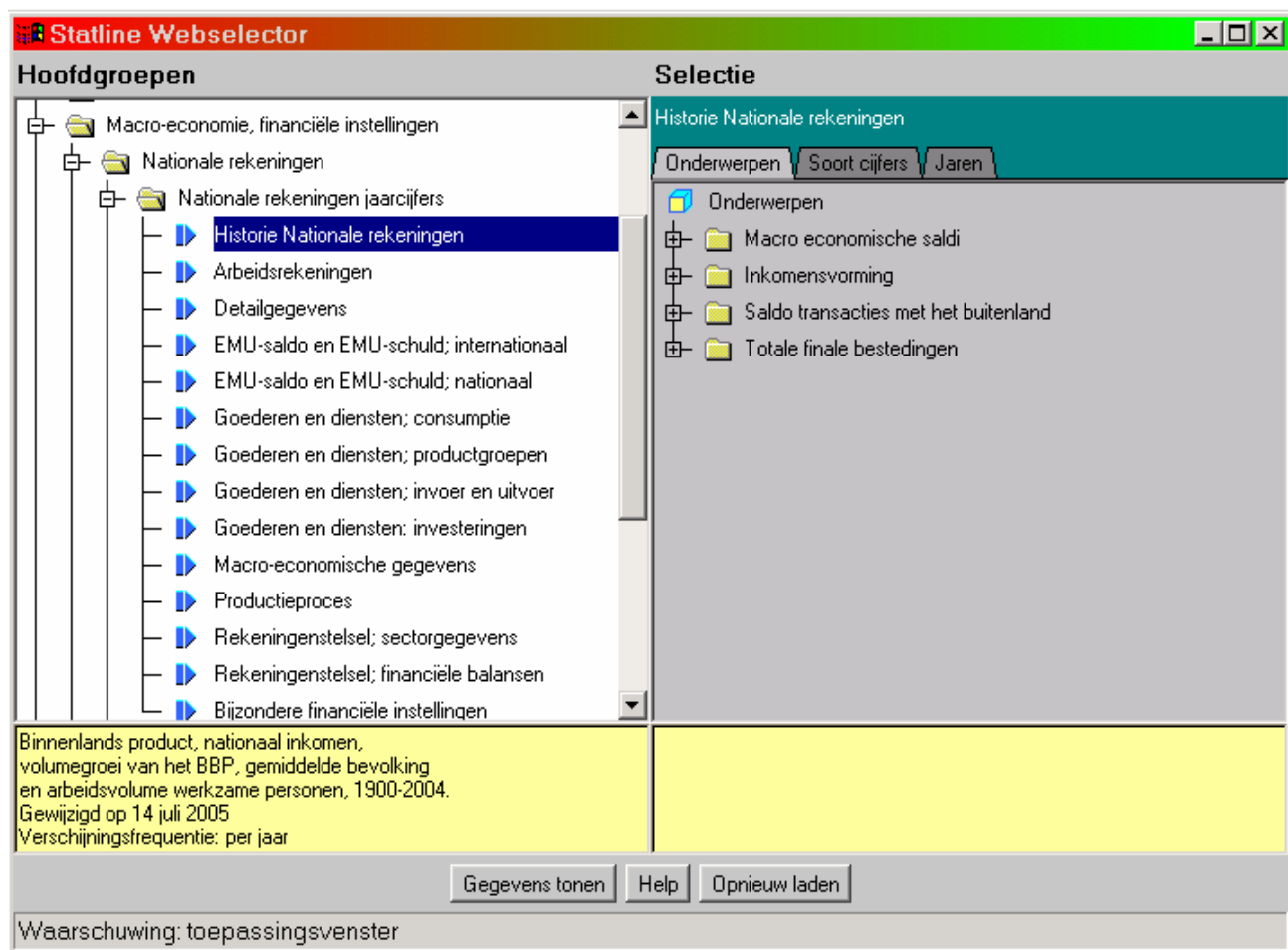
<http://www.cbs.nl/nl/publicaties/publicaties/macro-economie/nationale-rekeningen/p-2/index.htm>

Figuur 1.

Het scherm zoeken

Het scherm StatLine Webselector, Nationale rekeningen in StatLine en matrixpublicatie 'Historie Nationale rekeningen'.

Afkortingen en letterwoorden

AAW	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet	KWP	Kwartaalstatistiek Werkzame Personen
ABW	Algemene Bijstandswet	LISV	Landelijk Instituut Sociale Verzekeringen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet	LO	Lokale overheid
ANW	Algemene Nabestaandenwet	M-B	Middelen minus bestedingen
AOK	Arbeidsongeschiktheidskas	MFI	Monetaire en financiële instellingen
AOW	Algemene Ouderdomswet	MKZ	Mond- en klauwzeer
AR	Arbeidsrekeningen	NACE Rev.1	Nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	NAM	National Accounting Matrix
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenwet tot 1996	NAMEA	National Accounting Matrix including Environmental Accounts
BFI	Bijzondere financiële instelling	NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
BBP	Bruto binnenlands product	NOVIB	Nederlandse Organisatie Voor Internationale Betrekkingen
BLSV	Bruto loon sociale verzekering	NR	Nationale rekeningen
BNI	Bruto nationaal inkomen	NS	Nederlandse Spoorwegen
BPM	Belasting van personenauto's en motorrijwielen	OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde	PIM	Perpetual inventory method
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	PS	Productiestatistiek
CIF	Cost, insurance, freight	SAM	Social Accounting Matrix
CO	Centrale overheid	SBI	Standaard bedrijfsindeling
COFOG	Internationale classificatie van overheidsfuncties	SDR	Bijzonder trekkingsrecht
COICOP	Internationale classificatie van individuele consumptie naar verbruiksfuncties	SEP	Sociaal Economisch Panelonderzoek
CPA	Internationale classificatie van producten	SESAME	System of Economic and Social Accounting Matrices and Extensions
CPB	Centraal Planbureau	SNA	System of National Accounts
CTSV	College van Toezicht Sociale Verzekering	SNV	Nederlandse Ontwikkelingsorganisatie
DNB	De Nederlandsche Bank	SSB	Sociaal statistisch bestand
DNE	De Nederlandse economie	SV	Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen
DRA	Directe rapportage	TW	Toeslagenwet
EBB	Enquête Beroepsbevolking	UFO	Uitvoeringsfonds voor de Overheid
ECB	Europese Centrale Bank	UK	United Kingdom
EEG	Europese Economische Gemeenschap	UMTS	Universal Mobile Telecommunications System
EMU	Economische en Monetaire Unie	UWV	Uitvoering Werknemersverzekeringen
ESR	Europees systeem van nationale rekeningen	v.a.	Vaste activa
EU	Europese Unie	VDL	Verloonde dagen en loonsommen
EWL	Enquête Werkgelegenheid en Lonen	VN	Verenigde Naties
FAOP	Fonds Arbeidsongeschiktheidsverzekering Overheidspersoneel	VROM	Volksgesondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieu
FISIM	Financial Intermediation Services Indirectly Measured	VUT	Regelingen inzake vervroegde uittreding
FOB	Free on board	WAJONG	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen jonggehandicapten
GBA	Gemeentelijke basisadministratie	WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
GWW	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
IIP	Internationale Investeringspositie	WBO	Woningbehoefte Onderzoek
ILO	International Labour Office	WIR	Wet Investeringsrekening
I/O	Input-outputtabellen	WSW	Wet sociale werkvoorziening
IMF	Internationaal Monetair Fonds	WVG	Wet voorzieningen gehandicapten
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	WW	Werkloosheidswet
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	ZFW	Ziekenfondswet
IZW	Instellingen zonder winstoogmerk	ZW	Ziektewet
IZWh	Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens		

1. Beknopte beschrijving van de resultaten en achtergronden van de revisie

1.1 Inleiding

Met enige regelmaat worden de nationale rekeningen (NR) aan een grondige revisie onderworpen. De laatste revisie was over het verslagjaar 1995 toen de nieuwe richtlijnen en concepten voor het samenstellen van de nationale rekeningen, vastgelegd in het Europees Systeem van Rekeningen (ESR1995), zijn ingevoerd. De invoering van het ESR1995 beoogde naast een modernisering van de nationale rekeningen een verbetering van de internationale vergelijkbaarheid van macro- en mesogegevens te bewerkstelligen. Dit is binnen de Europese Unie van belang omdat een aantal "administratieve" regelingen uitgevoerd worden op basis van NR-gegevens. Voorbeelden zijn de afdracht van de eigen middelen op basis van het bruto nationaal inkomen (BNI) en afspraken over het overheidstekort in het kader van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Ook bij deze revisie, die betrekking heeft op het verslagjaar 2001, zijn conceptuele wijzigingen doorgevoerd, in aansluiting op internationale afspraken op het terrein van de NR die na 1995 gemaakt zijn. De revisie is tevens aangegrepen om nieuwe statistische inzichten en bronnen in de NR te verwerken.

De herziening van de NR heeft consequenties voor het macro-economisch beeld en de macro-economische beleidsindicatoren:

- Het bruto binnenlands product (BBP) is opwaarts bijgesteld met 18,4 miljard euro, wat een verhoging betekent van 4,3 procent. Deze bijstelling wordt grotendeels veroorzaakt door het verwerken van de nieuwe statistische inzichten.
- Het bruto nationaal inkomen (BNI) is opwaarts bijgesteld met 24,8 miljard euro.
- Het vorderingstekort van de overheid (EMU-definitie) komt voor 2001 nu uit op 0,2 procent van het bruto binnenlands product in plaats van 0,1 procent volgens vóór revisie maatstaven.

Voor de raming van de lonen en het arbeidsvolume is nu het door het CBS samengestelde Sociaal Statistisch Bestand (SSB) als bron ingezet. Bij de revisie is de beloning van werknemers met bijna 7 miljard euro opwaarts bijgesteld. Het arbeidsvolume van werknemers is met 105 duizend arbeidsjaren verhoogd.

1.2 Waarom een revisie

De nationale rekeningen (NR) spelen een belangrijke rol binnen de Europese Unie (EU) als bron van informatie voor:

- het economisch beleid in het kader van het Lissabontraject en de EMU;
- de afdracht van eigen middelen aan de Europese Unie op basis van onder andere het BNI en de BTW.

Dit vereist een goede afstemming van de wijze waarop de nationale rekeningen binnen de EU tot stand komen. Nieuwe internationale verplichtingen en afspraken in EU-verband zijn dan ook een aanleiding voor een revisie van de nationale rekeningen. Bij de onderhavige revisie zijn de belangrijkste redenen de wijziging van de ramingsmethode en registratie van de financiële intermediatie (rentemarge banken) en de introductie van Bijzondere Financiële Instellingen (BFI's) in de nationale rekeningen. Op beide zal in de paragrafen 1.2.1 en 1.2.2 uitgebreider worden ingegaan.

Een statistische reden om te reviseren is het conflict tussen het juiste niveau en de juiste ontwikkeling. Een relevante beschrijving van de economie voldoet in het ideale geval aan twee voorwaarden:

- **actualiteit:** een zo juist mogelijke beschrijving van de economie over een bepaalde periode;
- **continuïteit:** vergelijkbaarheid van de beschrijving over een reeks van perioden.

Aan deze beide eisen kan echter niet altijd gelijktijdig worden voldaan. Als oplossing van dit dilemma wordt bij het samenstellen van de NR de voorkeur gegeven aan de volgtijdelijke vergelijkbaarheid van gegevens. Daartoe worden van periode op periode de juiste ontwikkelingen (groeivoeten, prijsmutaties) geraamd. Met behulp van deze ontwikkelingen worden vervolgens de niveaus berekend die vergelijkbaar zijn met het niveau van het laatste revisiejaar. Op deze wijze wordt voldaan aan de eis van continuïteit. Aan de wensen op het vlak van actualiteit wordt tegemoet gekomen door met regelmaat de NR te reviseren. Dan worden de niveaus van de NR-gegevens aangepast aan recente inzichten en definities.

Voor het samenstellen van de nationale rekeningen wordt informatie ontleend aan een groot aantal statistieken. De dekking, samenstelling en kwaliteit van deze bronnen wijzigt in de loop van de tijd. Ontwikkelingen, zoals de voortschrijdende globalisering, beïnvloeden de structuur van de economie. Dit vereist aanpassingen van de werkwijze aangaande de statistiekproductie. Ook de vermindering van de administratieve lastendruk laat zijn sporen na in het statistisch productieproces. Het aanpassen van productieprocessen en het werken met andere broninformatie, zoals registerinformatie, kunnen leiden tot nieuwe inzichten over het niveau en de ontwikkeling van de verschillende grootheden. Deze revisie van de nationale rekeningen is dan ook aangegrepen om de diverse aanpassingen van de afgelopen jaren in de statistieken te integreren in het systeem. In de paragrafen 1.2.3 t/m 1.2.5 worden deze elementen nader toegelicht.

1.2.1 Financiële intermediatie

Tot dusverre werd in de NR het concept "toegerekende bankdiensten" gehanteerd als onderdeel van de productie van het bankwezen. Deze rentemarge werd berekend als het inkomen uit vermogen (rente en dividend) verminderd met de betaalde rente. De rentemarge werd echter niet toegerekend aan gebruikers, maar als totaalbedrag via het intermediair verbruik ten laste gebracht van de toegevoegde waarde en het exploitatieoverschot van de totale economie. In het ESR wordt voor dit begrip de term financiële intermediatie (FISIM = Financial Intermediation Services Indirectly Measured) gebruikt.

Bij deze revisie veranderen de berekeningswijze en toerekening aan gebruikers van FISIM. Het nieuwe begrip bestaat uit FISIM op door het bankwezen uitgezette leningen en aangetrokken deposito's (inclusief spaartegoeden). FISIM op leningen wordt berekend op basis van het gemiddelde rentepercentage op leningen minus een bepaald referentietarief vermenigvuldigd met de omvang van de uitstaande leningen. FISIM op deposito's bestaat uit het referentietarief minus het gemiddeld rentepercentage op deposito's, vermenigvuldigd met de omvang van de aangetrokken deposito's. Dit komt er dus op neer, dat het verschil tussen het gemiddelde rentepercentage op leningen en op deposito's enerzijds en het referentietarief anderzijds wordt gezien als vergoeding voor de diensten die de banken leveren. De referentierente wordt afgeleid uit de rente die banken elkaar in rekening brengen voor onderlinge schuldtitels.

Het verbruik van de aldus berekende bankdiensten wordt vervolgens toegerekend aan de institutionele sectoren op basis van de gemiddelde balansstanden van respectievelijk de leningen en de deposito's. Voor zover de leningen en deposito's worden aangewend voor productieve activiteiten (inclusief eigen woningbezit) wordt het verbruik geregistreerd als een onderdeel van het intermediair verbruik¹. De bankdiensten, gekoppeld aan leningen en

¹ Een verdere toerekening aan bedrijfstakken vindt (eveneens) plaats op basis van gemiddelde balansstanden of, indien deze informatie ontbreekt, op basis van de totale productiewaarde van de betreffende bedrijfstak.

deposito's voor consumptieve doeleinden, worden gezien als onderdeel van de finale consumptie. Daarnaast vindt er ook in- en uitvoer van deze bankdiensten plaats. Tabel 1.1 laat op macroniveau de gevolgen van de wijzigingen van FISIM zien.

Tabel 1.1 Gevolgen van FISIM voor het BBP, 2001

	Voor revisie	Bijstelling a.g.v. FISIM	Na revisie
<i>mln euro</i>			
1. Productie FISIM	14334	2100	16434
2. Extra niet-marktproductie van overheid en IZW's		573	573
3. Totale productie (1+2)	14334	2673	17007
4. Invoer FISIM		684	684
5. Totaal aanbod (3+4)	14334	3357	17691
6. Intermediair verbruik w.v. overheid/izw	14334	-4313	10021
		573	573
7. Consumptie gezinnen		5212	5212
8. Consumptie overheid/IZWh		573	573
9. Uitvoer		1885	1885
10. BBP marktprijzen (7+8+9-4)		6986	6986
11. Toegevoegde waarde bruto basisprijzen (3-6)		6986	6986

Door de gewijzigde definitie van FISIM neemt de productie van het bankwezen met 2,1 miljard euro toe. Daarnaast neemt de niet-marktproductie van de overheid en instellingen zonder winstoogmerk (IZW's zowel werkend voor de overheid als voor huishoudens) met 573 mln euro toe. In deze gevallen wordt de productie bepaald als som van de kosten, waarvan FISIM volgens de nieuwe registratie deel uit maakt.

De gevolgen van de toerekening van deze bankdiensten aan de verbruikers zijn gecompliceerder. Tot dusver werden ze als intermediair verbruik van een fictieve bedrijfstak ten laste gebracht van de toegevoegde waarde van bedrijven. Er werd geen marge aan huishoudens in de functie van consument toegerekend of aan het buitenland.

Vanaf deze revisie wordt FISIM wel toegerekend aan het intermediair verbruik van individuele bedrijfstakken² de consumptie en de uitvoer. De correctie bij de fictieve bedrijfstak kan daardoor achterwege blijven. Door deze verschuiving van een deel van het intermediair verbruik naar finale bestedingen neemt de toegevoegde waarde op macroniveau en het BBP per saldo toe met bijna 7 mld euro.

De gewijzigde registratie heeft ook gevolgen voor de sectorrekeningen. Tot dusverre werd in de sectorrekeningen de daadwerkelijke ontvangen en betaalde rente opgenomen bij het inkomen uit vermogen. Dat betekent echter dat de rentemarge tweemaal als inkomsten van de financiële instellingen geregistreerd: eenmaal als onderdeel van de productie en eenmaal als onderdeel van de per saldo ontvangen rente. Dit werd via een correctiepost bij de financiële instellingen weer ongedaan gemaakt. In de nieuwe registratie worden de werkelijk betaalde en ontvangen rente niet langer onder het inkomen uit vermogen opgenomen, maar worden deze gecorrigeerd met de bedragen voor FISIM. Hieronder worden twee voorbeelden gegeven van de registratie in de sectorrekeningen voor en na revisie. Er wordt hier gewerkt met fictieve bedragen omdat de verschillende soorten correcties, die bij deze revisie op onder meer de rentestromen hebben plaatsgevonden, het beeld zouden vertroebelen.

² Voor een verdeling over bedrijfstakken wordt verwezen naar tabel 4.1. van hoofdstuk 4.

Tabel 1.2 Registratie van FISIM bij de niet-financiële vennootschappen, 2001

	Voor revisie	Bijstelling a.g.v. FISIM	Na revisie
<i>mln euro</i>			
Middelen			
Productie	1500	0	1500
Inkomen uit vermogen			
Rente	200	5	205
Bestedingen			
Intermediair verbruik		15	15
Inkomen uit vermogen			
Rente	700	-10	690
Saldi			
Toegevoegde waarde	1500	-15	1485
Primair inkomen	1000	0	1000

Door de wijziging in de registratie van FISIM nemen de renteontvangsten van ondermeer niet-financiële vennootschappen toe; zie tabel 1.2. Immers, op de renteontvangsten is al impliciet een bedrag als vergoeding voor bankdiensten ingehouden. Dit bedrag wordt nu expliciet gemaakt door het bij de renteontvangsten op te tellen. Bij de betaalde rente geldt het omgekeerde: van de betaalde rente heeft een deel betrekking op vergoeding voor bankdiensten en dient dus in mindering te worden gebracht op de feitelijke rentebetalingen. De som van deze toegerekende "kosten" wordt bij de niet-financiële vennootschappen geboekt bij het intermediair verbruik. Voor de toegevoegde waarde van deze sector betekent dit een negatieve bijstelling. Voor het primair inkomen van de niet-financiële vennootschappen maakt deze registratiewijziging niet uit, omdat de correctie bij het verbruik en de correctie bij de rentestromen elkaar opheffen. Dit geldt ook voor de andere sectoren waar geen productie van FISIM plaats vindt. Voor huishoudens geldt dit alleen in hun functie van producent; in hun functie als consument worden deze toegerekende kosten geboekt als finale consumptie.

Tabel 1.3 Registratie van FISIM bij de financiële instellingen

	Voor revisie	Bijstelling a.g.v. FISIM	Na revisie
<i>mln euro</i>			
Middelen			
Productie FISIM	1500	0	1500
Inkomen uit vermogen			
Rente	20000	-1000	19000
Correctie rentemarge	-1500	1500	0
Bestedingen			
Intermediair verbruik			0
Inkomen uit vermogen			
Rente	10000	500	10500
Saldi			
Toegevoegde waarde	1500	0	1500
Primair inkomen	10000	0	10000

In het voorbeeld voor de financiële instellingen (zie tabel 1.3) is ter vereenvoudiging de wijziging van het intermediair verbruik achterwege gelaten. Bij deze sector geldt het omgekeerde van de ande-

re sectoren. De renteontvangsten na revisie zijn lager vanwege de correctie voor het deel dat betrekking heeft op de dienstverlening. Het omgekeerde geldt voor de betaalde rente. Voor de toegevoegde waarde van deze sector heeft de gewijzigde registratie van FISIM geen effect, afgezien van de verandering door de nieuwe methode voor de berekening van FISIM. Ook het primair inkomen verandert niet omdat de post "correctie rentemarge" vervalt.

1.2.2 Bijzondere financiële instellingen (BFI's)

Een Bijzondere Financiële Instelling (BFI) kan worden omschreven als een in Nederland gevestigd concernonderdeel van een buitenlandse ondernemingsgroep waarin vanuit het buitenland financiële middelen worden bijeengebracht en die voor eigen rekening in het buitenland gelden uitzet. De gevestigde BFI's beheren deelnemingen, royalty's en filmrechten voor de moedermaatschappijen en vormen belangrijke schakels bij de financieringsactiviteiten van de moeders in het kader van fusies, overnames en kapitaalverhogingen. BFI's kenmerken zich door het verrichten van zeer omvangrijke inkomens- en vermogenstransacties die in geen reële verhouding staan tot hun productieve activiteit in Nederland. Zij zijn doorgaans in Nederland gevestigd om fiscale voordelen te behalen, in Nederland, dan wel in het land van de moedermaatschappij.

Tot voor kort werd aangenomen dat de transacties van de BFI's tezamen (nagenoeg) saldoneutraal uitwerken op een grootheid als het BNI. Om deze reden, en om een meer zuivere analyse van de Nederlandse economie mogelijk te maken, werden de BFI's buiten beschouwing gelaten. Uit recent onderzoek is echter gebleken dat de BFI's wel degelijk invloed hebben op het BBP en het BNI. Bovendien bleek het niet-opnemen van de BFI's te leiden tot diverse afstemmingsproblemen met de gegevens van andere landen. Daarom is besloten om vanaf deze revisie de transacties van de BFI's integraal in het systeem van nationale rekeningen op te nemen. Wel zullen afzonderlijke gegevens beschikbaar worden gesteld, zodat een analyse van bepaalde transacties (bijvoorbeeld met het buitenland) exclusief BFI-stromen mogelijk blijft. Tabel 1.4 geeft inzicht in de omvang van de transacties van de BFI's.

Tabel 1.4. Belangrijkste transacties van BFI's, 2001

Productierekening	Bestedingen		Middelen
	<i>mln euro</i>		
Intermediair verbruik	6514	Productie	4804
Toegevoegde waarde (bruto)	-1710		
Inkomensvormingsrekening Beloning van werknemers	311	Toegevoegde waarde (bruto)	-1710
Exploitatieoverschot	-2021		
Primaire inkomens		Exploitatieoverschot	-2021
Rente	18335	Rente	19645
Dividenden Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	17698 42021	Dividenden Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	33044 28673
Saldo primaire inkomens	1287		

De introductie van BFI's in de aanbod- en gebruiktabel heeft geleid tot een verhoging van productie en verbruik van vooral bankdiensten (niet-FISIM). Daarnaast worden er diverse kosten gemaakt voor het beheer van royalty's en licenties en voor de bedrijfsuitoefening in Nederland. De toegevoegde waarde in deze

"bedrijfstak" bedraagt per saldo -1,7 miljard euro. BFI's zijn doorgaans in Nederland gevestigd om fiscale voordelen te behalen. De negatieve toegevoegde waarde weegt op tegen het belastingvoordeel dat wereldwijd behaald kan worden. Dit betekent overigens niet dat BFI's verliesgevend zijn. De stromen die samenhangen met het inkomen uit vermogen zijn aanzienlijk. De omvang van het saldo is echter beperkt. Na bijtelling van het saldo van primaire inkomens van en naar het buitenland ontstaat een positief eindresultaat. De stromen in de financiële rekeningen liggen in dezelfde orde van grootte als die bij de primaire inkomens. De balansstanden zijn echter aanzienlijk hoger. Daarbij gaat het om bedragen in de orde van grootte van honderden miljarden euro's (zie hoofdstuk 6.2).

Een deel van de BFI's houdt zich bezig met het innen en doorsluizen van royalty's en betalingen voor licenties. Een groot deel van deze geldstromen (i.e. dat deel, dat volledig betrekking heeft op het buitenland) heeft geen directe relatie met productieprocessen in Nederland in die zin dat er sprake is van intermediair verbruik en productie. Daarom is besloten om dat deel van deze stromen te boeken als invoer en wederuitvoer van diensten.

1.2.3 Overige conceptuele wijzigingen

Naast deze twee majeure wijzigingen is een aantal kleinere conceptuele aanpassingen doorgevoerd.

Registratie veestapelverliezen door dierziekten

Tot dusverre werden de veestapelverliezen van het "investeringsvee" (melk- en fokvee) door dierziekte-epidemieën als varkenspest, mond- en klauwzeer (MKZ) geregistreerd in de productie- en inkomensvormingsrekening. De waarde van de verliezen werd in mindering gebracht op de productie in de vorm van een voorraad-onttrekking. De compensatie voor deze verliezen werd als een niet-productgebonden subsidie geboekt in de inkomensvormingsrekening. In het kader van nieuwe afspraken binnen de EU moeten deze veestapelverliezen echter buiten de productie en inkomensvorming gehouden worden. De veestapelverliezen worden als overige mutatie in de activa geregistreerd, terwijl de compensatie hiervoor als kapitaaloverdracht van de overheid aan de bedrijven wordt opgenomen.

Door deze registratiewijziging wordt in 2001 de productie en daarmee de toegevoegde waarde (basisprijzen) van de landbouw 66 mln euro hoger in verband met de MKZ. De niet-productgebonden subsidie gaat echter met hetzelfde bedrag omhoog, zodat er per saldo geen effect is op het exploitatieoverschot/gemengd inkomen in deze bedrijfstak.

De gewijzigde registratie komt verder tot uitdrukking in de kapitaaloverdrachten van de overheid aan niet-financiële bedrijven en huishoudens die in totaal 66 mln euro opwaarts zijn bijgesteld. Bij de laatste twee sectoren is er ook een effect van 66 mln euro bij de overige mutaties in activa.

Registratie militaire pensioenen

Sinds de revisie van 1995 werd ten laste van de loonsom van de centrale overheid een correctie toegepast op de pensioenen van militairen. Herinterpretatie van het ESR 1995 op dit punt heeft ertoe geleid dat deze correctie is komen te vervallen en dat de toegerekende pensioenpremies voor militairen gelijk worden gesteld aan de uitkeringen. Door deze wijzigingen neemt de loonsom van de centrale overheid met 210 mln euro toe. Conform de registratie in de nationale rekeningen leidt dit tot een verhoging van de productie en de consumptie van de overheid met hetzelfde bedrag. Hierdoor neemt het BBP ook met 210 mln euro toe. Het vorderingskort van de overheid blijft daarentegen ongewijzigd.

UK-rebate

In het kader van de afdracht van eigen middelen aan de Europese Unie heeft het Verenigd Koninkrijk in de jaren tachtig van de vorige eeuw een korting bedongen (UK-rebate). De overige lidstaten van de EU compenseren deze korting. Tot dusverre werd deze

compensatie geboekt als aanvulling op de BTW-afdracht aan de EU. Binnen de EU is echter afgesproken dat betreffende transacties geassocieerd moeten worden als overige inkomensoverdrachten. Voor 2001 betekent dit dat de BTW-afdracht aan de EU met 481 mln euro verlaagd moet worden en dat de overige inkomensoverdrachten met hetzelfde bedrag verhoogd worden ten opzichte van de cijfers vóór revisie. Deze wijziging heeft geen gevolgen voor het BBP of het vorderingentekort van de overheid.

Inkomens- en kapitaaloverdrachten tussen huishoudens

Over het algemeen bieden de sectorrekeningen informatie over de onderlinge transacties van eenheden die tot dezelfde sector behoren (intrasectoriële transacties). Uitzonderingen hierop zijn de onderlinge inkomens- en kapitaaloverdrachten tussen huishoudens. Hierbij moet vooral worden gedacht aan schenkingen en erfenissen. Het (bruto) opnemen van deze transacties vergroot de analytische mogelijkheden van de nationale rekeningen (onder andere de herverdeling van vermogens over oudere en jongere generaties). Daarnaast kan met deze informatie de verbijzondering naar sociaal-economische categorieën in de Social Accounting Matrix (SAM) verbeterd worden. De ramingen zijn gebaseerd op gegevens uit het Sociaal Economisch Panelonderzoek (SEP).

Directional principle

De Nederlandsche Bank (DNB) past sinds 1996 het directional principle toe op de directe investeringsstromen in de betalingsbalans en in de statistieken over de Internationale Investeringspositie (IIP). Bij deze wijze van registratie worden financiële stromen altijd vanuit de "moeder" gezien. Een schuld van een moederonderneming aan een dochter wordt niet geboekt als een schuld maar als een negatieve vordering van de moeder. In de nationale rekeningen werd dit tot op heden niet toegepast. Daarom werden de nodige aanpassingen in de gegevens van de betalingsbalans en de IIP-cijfers van DNB gemaakt. Om een betere aansluiting met de DNB-gegevens te krijgen is besloten om bij deze revisie ook in de nationale rekeningen het directional principle toe te passen. Het wordt toegepast op de Nederlandse directe investeringen in het buitenland en op de buitenlandse directe investeringen in Nederland. Het gevolg is dat de stromen van en naar Nederland kleiner worden.

Prestatiebeurs en OV-jaarkaart voor studenten

Ná 1996 is de basisbeurs geen voorwaardelijke gift meer maar een voorwaardelijke langlopende lening. De lening wordt omgezet in een gift indien de student de studie op tijd afrondt. Op het moment van afstuderen vindt er een kapitaaloverdracht van de overheid aan huishoudens plaats. Tot dusverre werd de kwijtschelding van de lening als sociale uitkering geboekt.

De OV-jaarkaart voor studenten moet volgens het ESR 1995 geboekt worden als langlopende lening. Tot dusverre was deze echter geboekt als sociale uitkering in natura. Bij deze revisie wordt dit recht gezet. Deze overboeking verhoogt het vorderingensaldo van de overheid.

Deelneming in internationale ontwikkelingsbanken

De staatsbalans van 2002 waardeert de in een groot aantal jaren opgebouwde deelneming in Internationale Ontwikkelingsbanken af tot 0. Het gaat hier om het ineens afwaarderen van een bedrag ter grootte van 3,7 miljard euro (zie ook hoofdstuk 6.2). De reden voor de afwaardering is dat de jaarlijkse bedragen eigenlijk het karakter van een gift hebben gehad. Desondanks zijn ze jaarlijks op de staatsbalans opgevoerd als internationale deelneming.

Bij deze revisie wordt de jaarlijkse bijdrage aan de internationale ontwikkelingsbanken met terugwerkende kracht als gift geboekt. De revisiecorrectie grijpt in op zowel het bezit van de internationale deelnemingen als de kapitaaloverdrachten. Het vorderingensaldo van de overheid wordt hierdoor lager.

1.2.4 Statistische informatie

De verdergaande eenwording van de Europese Unie, vermindering van de administratieve lastendruk en, dientengevolge een toenemend gebruik van registergegevens hebben ingrijpende gevolgen voor de verzameling van gegevens en de samenstelling van statistieken. Dergelijke wijzigingen hebben ook hun weerslag op de samenstelling van de nationale rekeningen. Daarnaast zijn nieuwe ramingsmethoden ontwikkeld voor een aantal onderdelen van de economie, zoals de kapitaalgoederenvoorraad en de afschrijvingen.

Productiestatistieken

Vanaf het verslagjaar 2000 is het proces voor de samenstelling van de jaarlijkse productiestatistieken (PS'en) voor een groot aantal bedrijfstakken op een nieuwe leest geschoeid. Tot 2000 kenden de PS'en, afhankelijk van de bedrijfstak, verschillende vragenlijsten, waarnemingssystemen, imputatie- en ophogingsmethoden. Vanaf 2000 is de inhoud van vragenlijsten alsmede de verwerking ervan grotendeels gestandaardiseerd. De beoordeling en analyse van microdata is in belangrijke mate geautomatiseerd. Tevens wordt voor alle PS'en een nieuwe methode toegepast voor de bij-schatting voor bedrijven die niet in de steekproef vallen of niet hebben gerespondeerd. Daarnaast is een proces op gang gekomen om zoveel mogelijk data uit externe registraties te gebruiken bij het samenstellen van productiestatistieken om de administratieve lastendruk te verminderen. Dit betreft vooral fiscale gegevens. Naast de directe informatie bieden deze externe gegevens beter zicht op de demografie van bedrijven (starters, afvallers, e.d.) en inzicht in de dynamiek van de bedrijfstakken (snelle of trage groeiers).

De resultaten van de vernieuwde PS'en zijn ingezet bij de revisie van de NR. Vooral in bedrijfstakken waar veel kleine bedrijven actief zijn, zijn de bijstellingen aanzienlijk. De gewijzigde ophogingsmethode, inclusief het betere zicht op het al dan niet actief zijn van bedrijven, is hier mede debet aan. Forse opwaartse bijstellingen zijn dan ook te vinden bij de handel en de zakelijke diensten. Met name de bijstellingen voor groot- en detailhandel dragen, in relatie tot de consumptie van huishoudens en de buitenlandse handel in goederen, bij aan de hogere raming van het BBP.

In de periode tussen twee revisies wijzigt de classificatie naar bedrijfstak van een aantal bedrijfseenheden, omdat zij bijvoorbeeld van activiteit veranderen of de juridische structuur van een concern wordt aangepast. Vanwege de eis van volgtijdelijke vergelijkbaarheid worden deze omtyperingen in de NR niet altijd gevolgd. Bij deze revisie worden voor het jaar 2001 alle bedrijven weer in hun actuele bedrijfstak geplaatst.

Internationale handel in diensten

De internationale handel in diensten maakte tot voor kort deel uit van de waarneming door De Nederlandsche Bank (DNB) in het kader van de betalingsbalans. Met ingang van het verslagjaar 2003 neemt het CBS deze statistiek voor haar rekening. Nieuwe schattingen zijn gemaakt voor de internationale handel in diensten voor 2001 die vervolgens bij deze revisie zijn ingezet. De nieuwe gegevens wijken af van die, welke tot dusverre in de NR waren opgenomen. Ook hier spelen overigens FISIM en de BFI's een belangrijke rol.

Internationale handel in goederen

Op het terrein van de buitenlandse handel hebben zich in het afgelopen decennium de nodige veranderingen voorgedaan. Zo zijn de binnengrenzen van de EU per 1 januari 1993 komen te vervallen. Voor de statistiek van de buitenlandse handel betekende dit een overgang van "volledige" waarneming via douaneformulieren naar een (gedeeltelijke) enquêtestatistiek. Deze overgang heeft enige inlooptijd nodig gehad, waardoor eerst vanaf verslagjaar 1996 een uitgetrild systeem beschikbaar was. Destijds zijn de waargenomen data voor de revisie van 1995 alsnog met het nieuwe systeem verwerkt, maar het resultaat kende de nodige onze-

kerheden. Op grond van inconsistenties in de cijfers, onder andere tussen de groothandel en de in- en uitvoer, is destijds afgeweken van de gegevens van de statistiek van de buitenlandse handel met als gevolg een neerwaartse bijstelling van het handelssaldo. Bij deze revisie is de aansluiting op de statistiek van de buitenlandse handel weer gerealiseerd.

Een tweede aspect is de wederuitvoer. Tot dusver bestond er een groot verschil tussen de waargenomen wederuitvoer en de wederuitvoer zoals die in de NR werd vastgesteld. Het niveau van de wederuitvoer lag in de NR veel hoger dan in de statistiek van de buitenlandse handel. In samenspraak met onder andere het Centraal Planbureau (CPB) is een operationele definitie voor de wederuitvoer op "microniveau" opgesteld die in de statistiek van de buitenlandse handel wordt gehanteerd en die ook in de NR wordt gevolgd. Daarmee is het niveau van de waarneming in dezelfde orde van grootte als de in NR gekomen. De aansluiting tussen de nationale rekeningen en de statistiek buitenlandse handel is hierdoor verbeterd.

Betalingsbalans

Bij DNB is de waarneming van de gegevens rond de betalingsbalans geheel vernieuwd. Tot voor enige jaren stelde DNB deze statistiek voornamelijk samen op basis van betalingsinformatie van het bankwezen. Het nieuwe waarnemingssysteem (DRA) is gebaseerd op directe rapportage van berichtgevers en leidt tot andere uitkomsten. Deze verandering beïnvloedt met name de inkomens- en financiële transacties van Nederland met het buitenland.

Sociaal Statistisch bestand

Eind jaren negentig is het CBS begonnen met het ontwikkelen van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB). Hierin worden gegevens over personen uit registraties en enquêtes op microniveau gekoppeld en waar nodig consistent gemaakt. Een belangrijke doelstelling van het SSB is de realisatie van een gegevensbestand dat

een samenhangende, consistente beschrijving geeft van een aantal aspecten van de bevolking van Nederland. Het SSB bevat gegevens over alle personen, banen en uitkeringen in Nederland. Het SSB 2001 is als primaire bron ingezet voor de raming van banen en lonen in het kader van de NR.

1.2.5 Ramingsmethoden

Voor de ramingen van productie, verbruik, toegevoegde waarde en finale bestedingen zijn, naast de ijking op de beschikbare bronnen, op een aantal plaatsen nieuwe ramingsmethoden ontwikkeld. Dit is vooral van toepassing op die onderdelen van de economie waarvoor de beschikbaarheid van (financiële) gegevens beperkt is. Voorbeelden zijn de bedrijfstakken in de sfeer van sport, cultuur en recreatie en maatschappelijke organisaties. Op basis van jaarverslagen, ledenaantallen en andere volume-informatie zijn nieuwe ramingsmethoden ontwikkeld die bij deze revisie zijn ingezet.

Afschrijvingen en kapitaalgoederenvoorraad

Voor de afschrijvingen en de kapitaalgoederenvoorraad is een nieuwe ramingsmethode ontwikkeld. Voor revisie werd voor het bepalen van de afschrijvingen een lineaire afschrijvingsmethode gebruikt, waarbij een extra correctie werd gemaakt voor activa die vroegtijdig werden afgestoten. Deze methode kende enkele nadelen. Er werd wel een correctie gemaakt voor activa die vroegtijdig worden afgestoten, maar niet voor activa die langer dan gemiddeld meegaan. Dit leidde tot een onderschatting van de afschrijvingen. Een tweede nadeel was dat deze methode geen mogelijkheden kende tot variatie van de efficiency van de activa in de tijd. In de nieuwe methode worden deze nadelen ondervangen. Voor een uitgebreide beschrijving van de ramingsmethode wordt verwezen naar De Nederlands economie 2004.

2. Macro-economie

2.1 Inleiding

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven is het bruto binnenlands product (BBP) opwaarts bijgesteld met 18,4 mld euro en het bruto nationaal inkomen (BNI) met 24,8 mld euro. Het vorderingstekort van de overheid volgens de EMU-definitie komt nu voor 2001 uit op 0,2 procent van het bruto binnenlands product in plaats van 0,1 procent volgens vóór revisie maatstaven. De beloning van werknemers is met bijna 7 mld euro opwaarts bijgesteld. In lijn daarmee gaat ook het arbeidsvolume van werknemers met 105 duizend arbeidsjaren omhoog.

2.2 Binnenlands product

Het bruto binnenlands product kan op drie manieren bepaald worden:

- vanuit de productie;
- vanuit de inkomens;
- vanuit de finale bestedingen.

De gevolgen van de revisie zijn langs deze drie berekeningswijzen in kaart te brengen.

Vanuit de productie

De totale productie in Nederland neemt met 53,4 mld euro toe. Hiervan is 8,1 mld euro toe te schrijven aan conceptuele wijzigingen. Het grootste deel (45,3 mld euro) komt op naam van wijziging van en aansluiting op de bronstatistieken en door nieuwe ramingsmethoden. Het intermediair verbruik wordt met 50,0 mld euro opwaarts bijgesteld, waarvan ruim 16,4 mld euro op grond van FISIM en de introductie van BFI's. De toegevoegde waarde tegen basisprijzen is daardoor 3,4 mld euro hoger dan voor revisie. Dit is echter nog exclusief het verbruik van de toegerekende bankdiensten zoals die voor revisie geregistreerd waren. Het saldo van productgebonden belastingen en subsidies komt 0,3 mld euro lager uit dan voor revisie vanwege de bijstelling van de subsidies aan het openbaar vervoer vanuit de lokale overheden. Het verschil tussen de door de fiscale autoriteiten ontvangen BTW en de BTW die in de NR wordt toegerekend op grond van transacties en BTW-tarieven is opwaarts bijgesteld met bijna 1 mld euro. Per saldo is het BBP met 18,4 mld euro opwaarts bijgesteld, waarvan 6 mld euro op basis van de conceptuele wijzigingen.

Vanuit de inkomens

De lonen zijn op basis van nieuwe gegevens uit het SSB en de herziening van productiestatistieken en ramingsmethoden met 5 mld euro opwaarts bijgesteld. De sociale lasten zijn met 1,9 mld euro verhoogd ten opzichte van de gegevens voor revisie. Dit wordt vooral veroorzaakt door een herziening van de pensioenpremies. Het saldo van belastingen en subsidies op productie en invoer is verlaagd vanwege de aanpassing van de subsidies op het openbaar vervoer vanuit de lokale overheden. De opwaartse bijstelling van de productie leidt tot een verhoging van de toegevoegde waarde en daarmee van het bruto exploitatieoverschot/gemengd inkomen met 11,6 mld euro. Daarvan is 5,4 mld euro het gevolg van FISIM, BFI's en de wijziging in de registratie van de schadeloosstelling voor dierziektes. Voor het BBP resulteert uiteraard dezelfde bijstelling als bij de productiebenadering.

Vanuit de finale bestedingen

De consumptieve bestedingen van huishoudens, IZWh's en overheid ligt 11,9 mld euro hoger dan voor revisie. Hiervan wordt 6 mld euro verklaard door de gewijzigde registratie van FISIM. Verder is de raming voor de consumptie van huishoudens hoger uitgekomen dan voor revisie door de herziening van de statistiek van de detailhandel (zie hoofdstuk 3). Het saldo van de internationale handel in goederen en diensten is met 3,2 mld euro opwaarts bijgesteld. Bij de goederen speelt de aansluiting op de oorspronkelijk waargenomen handelsstromen (zie ook paragraaf

waargenomen handelsstromen (zie ook paragraaf 1.2.3), waardoor het uitvoersaldo 4,9 mld euro hoger wordt. Deze toename bij de goederenhandel wordt echter weer voor een deel ongedaan gemaakt door de vermindering van het saldo bij de internationale handel in diensten met 1,7 mld euro. Daarbij spelen FISIM en de BFI een belangrijke rol.

2.3 Bruto nationaal inkomen

Het bruto nationaal inkomen (BNI) is mede bepalend voor de afdracht van eigen middelen aan de Europese Unie. Het BNI is met bijna 24,8 mld euro opwaarts bijgesteld. Hiervan komt 18,4 mld euro voor rekening van aanpassingen van het BBP. Wijzigingen in de per saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens zorgen nog eens voor een extra verhoging met ruim 6,4 mld euro.

Wat betreft de primaire inkomens uit het buitenland zijn er grote aanpassingen te vinden bij de winstuiteringen en de ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen. Voor het leeuwen-deel zijn deze wijzigingen het gevolg van de introductie van BFI's in de nationale rekeningen. Het saldo van de primaire inkomens van en naar het buitenland van de BFI's bedraagt 2,9 mld euro. Daartegenover staat de negatieve toegevoegde waarde van BFI's van 1,7 mld euro, zodat zij uiteindelijk een positieve bijdrage van 1,2 mld euro aan het BNI leveren. Voor het overige zijn de aanpassingen het gevolg van aansluiting bij de brongegevens, vooral de nieuwe betalingsbalansdata van DNB. De nieuwe methodiek heeft hier onder meer geleid tot een betere waarneming van de buitenlandse vermogensbeheerders.

2.4 Overheidstekort en -schuld

De herziening van de nationale rekeningen heeft ook geleid tot een wijziging van het overheidstekort en -schuld. Uitgedrukt in procenten van het BBP komt het tekort volgens de EMU-definitie uit op -0,2 procent; voor revisie bedroeg dit -0,1 procent. In absolute zin is het saldo van -0,3 mld euro uitgekomen op -1,1 mld euro (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1. Revisie van het EMU-saldo, 2001 mln euro

Voor revisie	-322
Boeking Investeringsbijdrage infrastructuur	-622
Boeking van OV jaarkaart studenten als langlopende lening	119
Boeking van betalingen internationale ontwikkelingsbanken als gift	-184
Saldo overige wijzigingen	-67
Totaal effect van de revisie	-754
Na revisie	-1076

Het herstel van de onvolledige boeking van een kapitaaloverdracht van 622 mln euro in het kader van infrastructurele projecten en de boeking van betalingen aan internationale ontwikkelingsbanken als gift in plaats van een deelneming (zie ook hoofdstuk 6) leiden tot een verlaging van het EMU-saldo. De omzetting van de OV-jaarkaart voor studenten van een sociale uitkering in natura naar een langlopende lening betekent een verhoging van het EMU-saldo. De overige revisieprojecten rondom de overheid leveren per saldo een verlaging van het EMU-saldo met 67 mln euro op.

De overheidsschuld (EMU-definitie) bedraagt 50,7 procent van het BBP, terwijl dit voor revisie 52,9 procent was. Dit wordt veroor-

zaakt door het noemereffect als gevolg van de wijziging van het BBP.

2.5 Saldo lopende rekening

Het overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans is met 7,2 mld euro opwaarts aangepast van 15,3 naar 22,5 mld euro, mede als gevolg van het hogere uitvoersaldo (+3,2 mld euro). Verder spelen de hierboven genoemde wijzigingen in de per saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens een belangrijke rol.

2.6 Beschikbaar inkomen van huishoudens

Het beschikbaar inkomen van huishoudens wordt met 11,5 mld euro verhoogd. Deze bijstelling wordt grotendeels gebruikt om de verhoging van de consumptie van huishoudens (excl. IZWh) te financieren die met 10,6 mld euro toeneemt. Het effect op besparingen is hierdoor gering.

2.7 Arbeid

Bij de revisie van de lonen en het arbeidsvolume is overgegaan op een nieuwe bron, het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) (zie hoofdstuk 1). Binnen het SSB wordt een groot aantal registergegevens samengebracht en consistent gemaakt. Het gebruik van het SSB heeft geleid tot een bijstelling van lonen, banen en arbeidsvolume. Op basis van het SSB is het aantal banen met 96 duizend naar boven bijgesteld. De banen van werknemers zijn met 135 duizend verhoogd, terwijl het aantal banen van zelfstandigen 39 duizend lager uitkomt. In lijn hiermee laat het arbeidsvolume een forse toename zien met 128,2 duizend arbeidsjaren waarvan 105,2 duizend voor de werknemers. Het arbeidsvolume van zelfstandigen neemt per saldo met 23 duizend mensjaren toe. Dit is tegengesteld aan het aantal banen. De gegevens uit het SSB gaven aanleiding om de deeltijdfactor voor zelfstandigen te verhogen, zodat bij een gelijk aantal banen een hoger arbeidsvolume resulteert.

Ondanks deze opwaartse bijstelling van banen en arbeidsvolume, is het aantal werkzame personen met 9 duizend verlaagd. Het aantal banen per persoon blijkt hoger te zijn dan tot dusverre is geraamd. Ten slotte is de werkzame beroepsbevolking met 42 duizend neerwaarts bijgesteld.

2.8 Tabellen: Macro-economie

TABEL M 1
De drie benaderingen van het binnenlands product, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
VANUIT DE PRODUCTIE					
Productie (basisprijzen)	799 801	853 164	53 363	8 091	45 272
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare BTW) (-)	405 611	455 608	49 997	16 437	33 560
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	394 190	397 556	3 366	- 8 346	11 712
Saldo van productgebonden belastingen en subsidies	49 455	49 167	- 288		- 288
Productgebonden belastingen	53 045	53 104	59		59
Productgebonden subsidies (-)	3 590	3 937	347		347
Verschil toegerekende en afgedragen BTW	34	1 008	974		974
Verbruik toegerekende bankdiensten (-)	14 334	0	- 14 334	- 14 334	0
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	429 345	447 731	18 386	5 988	12 398
VANUIT DE INKOMENSFORMING					
Beloning van werknemers	220 417	227 390	6 973	521	6 452
Lonen	177 585	182 607	5 022	252	4 770
Sociale premies t.l.v. werkgevers	42 832	44 783	1 951	269	1 682
Saldo van belastingen op productie en invoer en subsidies	50 322	50 145	- 177	54	- 231
Belastingen op productie en invoer	57 810	57 892	82		82
Subsidies (-)	7 488	7 747	259	- 54	313
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (bruto)	158 606	170 196	11 590	5 413	6 177
Afschrijvingen	65 468	65 865	397		397
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	93 138	104 331	11 193	5 413	5 780
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	429 345	447 731	18 386	5 988	12 398
VANUIT DE FINALE BESTEDINGEN					
Consumptieve bestedingen	313 709	325 629	11 920	5 995	5 925
Investerings in vaste activa (bruto)	92 873	94 673	1 800	66	1 734
Veranderingen in voorraden 1)	28	1 518	1 490		1 490
Uitvoer van goederen en diensten	280 002	301 216	21 214	11 509	9 705
Invoer van goederen en diensten (-)	257 267	275 305	18 038	11 582	6 456
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	429 345	447 731	18 386	5 988	12 398

1) Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

TABEL M 2
De belangrijkste macro-economische saldi van binnenlands product tot nationaal vorderingensaldo, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	429 345	447 731	18 386	5 988	12 398
Afschrijvingen (-)	65 468	65 865	397		397
Saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	- 3 072	3 379	6 451	2 287	4 164
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	360 805	385 245	24 440	8 275	16 165
Saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	- 3 689	- 6 211	- 2 522	- 481	- 2 041
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	357 116	379 034	21 918	7 794	14 124
Consumptieve bestedingen (-)	313 709	325 629	11 920	5 995	5 925
Correctie pensioenvoorziening (saldo buitenland)	175	266	91		91
Nationale besparingen (netto)	43 582	53 671	10 089	1 799	8 290
Investerings in vaste activa (netto) (-)	27 405	28 808	1 403	66	1 337
Veranderingen in voorraden (-) 1)	28	1 518	1 490		1 490
Saldo lopende transacties met het buitenland	16 149	23 345	7 196	1 733	5 463
Saldo uit het buitenland ontvangen kapitaaloverdrachten	- 819	- 793	26		26
Nationaal vorderingensaldo	15 330	22 552	7 222	1 733	5 489
Verandering van vorderingen op het buitenland	214 310	406 146	191 836	190 358	1 478
Verandering van schulden aan het buitenland (-)	199 092	386 527	187 435	194 839	- 7 404
Statistisch verschil	112	2 933	2 821	6 214	- 3 393

1) Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

TABEL M 5
Productie (basisprijzen) en intermediair verbruik naar bedrijfstakken en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
Productie (basisprijzen)	799 801	853 164	53 363	8 091	45 272
Bedrijfstakken					
Landbouw, bosbouw en visserij	22 605	23 456	851	66	785
Delfstoffenwinning	14 495	14 646	151		151
Industrie	211 889	216 545	4 656	21	4 635
Energie- en waterleidingbedrijven	20 230	22 964	2 734	3	2 731
Bouwnijverheid	64 594	64 656	62	1	61
Handel, horeca en reparatie	101 024	111 382	10 358	8	10 350
Vervoer, opslag en communicatie	58 569	63 335	4 766	45	4 721
Financiële en zakelijke dienstverlening	165 604	193 228	27 624	7 163	20 461
Overheid	67 944	68 900	956	645	311
Zorg en overige dienstverlening	72 847	74 052	1 205	139	1 066
Sectoren					
Vennootschappen	602 416	651 713	49 297	7 249	42 048
Overheid	83 257	84 361	1 104	645	459
Huishoudens incl. IZW huishoudens	114 128	117 090	2 962	197	2 765
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare BTW) (-)	405 611	455 608	49 997	16 437	33 560
Bedrijfstakken					
Landbouw, bosbouw en visserij	12 022	13 279	1 257	333	924
Delfstoffenwinning	2 741	3 507	766	122	644
Industrie	151 398	157 826	6 428	1 882	4 546
Energie- en waterleidingbedrijven	14 423	17 498	3 075	192	2 883
Bouwnijverheid	41 426	41 951	525	612	- 87
Handel, horeca en reparatie	42 625	49 268	6 643	1 117	5 526
Vervoer, opslag en communicatie	30 243	34 971	4 728	566	4 162
Financiële en zakelijke dienstverlening	60 702	84 113	23 411	10 513	12 898
Overheid	22 989	24 462	1 473	364	1 109
Zorg en overige dienstverlening	27 042	28 733	1 691	736	955
Sectoren					
Vennootschappen	332 091	375 567	43 476	12 650	30 826
Overheid	29 284	30 969	1 685	435	1 250
Huishoudens incl. IZW huishoudens	44 236	49 072	4 836	3 352	1 484
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	394 190	397 556	3 366	- 8 346	11 712
Saldo van productgebonden belastingen en subsidies	49 455	49 167	- 288		- 288
Verschil toegerekende en afgedragen BTW	34	1 008	974		974
Verbruik toegerekende bankdiensten (-)	14 334	0	- 14 334	- 14 334	0
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	429 345	447 731	18 386	5 988	12 398

3. Aanbod, gebruik en finale bestedingen

3.1 Inleiding

De revisie van de nationale rekeningen leidt tot veranderingen in de gegevens over productie en verbruik van goederen en diensten.

Op grond van de conceptuele veranderingen, nieuwe informatie en wijzigingen in ramingsmethoden zijn zowel de niveaus van de macro- en mesovariabelen als de samenstelling naar goederengroep aangepast. In dit hoofdstuk worden de gevolgen van de revisie beschreven voor de productie en het verbruik van goederen en diensten de consumptie, de in en uitvoer en de investeringen.

3.2 Aanbod

Het aanbod van goederen en diensten wordt onderscheiden in aanbod afkomstig van ingezeten producenten en aanbod uit invoer.

3.2.1 Productie naar productgroepen

Bij de revisie is de productie van goederen en diensten met 53,4 mld euro opwaarts bijgesteld. Hiervan is 8,1 mld euro het gevolg van conceptuele wijzigingen in de nationale rekeningen, waarvan de introductie van BFI's en FISIM de belangrijkste zijn. Het leeuwendeel komt echter voor rekening van de andere revisiebijstellingen, zoals aansluiting bij de bronstatistieken.

De totale productiewaarde van de BFI's bedraagt 4804 mln euro, verdeeld over bankdiensten (3545 mln euro), zakelijke diensten (1277 mln euro) en verhuur en handel in onroerend goed (80 mln euro).

In de opzet van deze revisiepublicatie is er voor gekozen om het intermediair verbruik van de BFI's op te voeren als een conceptuele wijziging bij de producenten (of invoer) van de betreffende goederen en diensten. Dit verklaart een aantal kleine aanpassingen bij de productie zoals de 19 mln euro bij drukwerk, e.d.

De wijziging van de raming en registratie van FISIM heeft een tweeledig effect op de productie. Ten eerste is er de aanpassing van de productie van FISIM bij het bankwezen zelf, die als gevolg van de andere ramingsmethode met 2100 mln euro opwaarts is bijgesteld. Ten tweede komt het intermediair verbruik van FISIM terug in de productie van bedrijfstakken waar deze geraamd wordt als som van de kosten (overheid en instellingen zonder winstoogmerk).

Ten slotte geldt voor de veeteeltproducten in 2001 een aanpassing van 66 mln euro voor de MKZ als gevolg van de gewijzigde registratie van de schadeloosstelling voor dierziekten.

De bijstelling op statistische gronden is aanzienlijk groter. Algemeen geldt dat door aanpassing van de werkwijze bij de samenstelling van de productiestatistieken (zie hoofdstuk 1) de brongegevens zijn gewijzigd. Om de aansluiting met deze nieuwe statistische inzichten te krijgen, zijn aanpassingen in de nationale rekeningen gemaakt. De grootste verschillen tussen de gegevens voor en na revisie worden onderstaand kort besproken.

Bij de diensten in verband met landbouw en veeteelt is de productie met 521 mln euro verhoogd op grond van de nieuwe productiestatistieken van de agrarische dienstverlening en hoveniers die bij deze revisie beschikbaar zijn gekomen.

De bijstellingen bij de voedings- en genotmiddelen zijn het gevolg van het gebruik van de productiestatistiek als primaire bron voor de ramingen. Deze gegevens worden ingezet in combinatie met data van de productschappen.

De wijziging van de productie van aardolieproducten en chemische producten wordt deels veroorzaakt door herziening van de toedeling van de productie aan goederengroepen. De gegevens in deze bedrijfstakken zijn bij deze revisie voor het eerst samengesteld op basis van de combinatie productiestatistiek en de statistiek De Nederlandse Energiehuishouding.

Voor de metaalproducten en machines en apparaten, e.d. is er ook sprake van een herziening van de toedeling van de productie aan goederengroepen.

Bij de openbaar nutsbedrijven zijn de netdiensten ten behoeve van gasdistributie en elektriciteit apart in de productie opgenomen, aansluitend op de huidige organisatie van de energieleveringen. Dit heeft tot gevolg dat er (extra) aan- en verkopen van deze diensten ontstaan die voor de revisie als levering binnen bedrijfseenheden buiten beschouwing bleven. Deze brutering is zichtbaar zowel bij de productie als het intermediair verbruik. De energieleveringen zijn met ingang van deze revisie in de publicatie geboekt onder de elektriciteit vanwege de betrouwbaarheid van de gegevens. Immers, het aantal energieleveranciers in Nederland is beperkt en bieden in de meeste gevallen zowel gas als elektriciteit aan.

De productie van de bouw lijkt bij de revisie opwaarts bijgesteld. Er is echter sprake van een vorm van brutering. Bij deze revisie is de raming van de productie van projectontwikkelaars fors verhoogd. Bouwproducten, die voor revisie direct van de bouw naar de investeringen gingen, lopen nu via het intermediair verbruik en de productie van de projectontwikkelaars. De toevoeging aan de productie bestaat uit een "marge" van projectontwikkelaars.

De opwaartse bijstellingen bij vervoer en communicatie zijn het gevolg van wijzigingen in de gegevens van de productiestatistieken.

De verhoging van de raming voor de handel en verhuur van onroerend goed is toe te schrijven aan de inzet van een hogere gemiddelde huur dan voorheen op grond van het laatste Woningbehoeftenonderzoek en de herziene huurenquête. Dit leidt tevens tot een hogere raming voor de toegerekende huur van eigenaarswoningen. Voorts is de verhuur van bedrijfsgebouwen hoger geraamd.

De bijstelling bij de verhuur roerend goed en de zakelijke dienstverlening is het gevolg van herziene PS-informatie die vooral in de bedrijfstakken die deze diensten voortbrengen, aanleiding geeft tot forse verhoging van de productie, omdat daar veel kleine bedrijven actief zijn.

De aanpassing bij het openbaar en onderwijs is deels het gevolg van een andere toedeling van activiteiten en deels van een nieuwe opzet van de ramingen van het onderwijs.

Door de inzet van de zorgrekeningen die bij het CBS zijn ontwikkeld, zijn de ramingen voor de medische diensten opwaarts bijgesteld.

3.2.2 Invoer van goederen en diensten

De gegevens over de invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorie worden ontleend aan de input-outputtabel, die aansluitend op de aanbod- en gebruikstabellen wordt samengesteld. Deze tabel geeft de relatie van transacties in goederen en diensten in termen van herkomst (binnenlandse producenten en invoer) en bestemming (binnenlandse producenten als verbruikers en finale bestedingen). Door de bijstellingen van productie, verbruik, invoer en uitvoer heeft ook de input-outputtabel de nodige veranderingen ondergaan.

De totale invoer is met 18 mld euro opwaarts bijgesteld. Hiervan is 11,6 mld euro het gevolg van conceptuele wijzigingen.

De gewijzigde registratie leidt met ingang van deze revisie tot invoer van FISIM. Voor 2001 bedraagt deze invoer 684 mln euro. Het effect van de introductie van de BFI's in de nationale rekeningen is aanzienlijk groter. De bankkosten die de BFI's in het buitenland maken om middelen voor de moedermaatschappij te genereren en te beheren, maken onderdeel uit van hun intermediair verbruik en daarmee van de invoer (van diensten). De verhoging uit dien hoofde bedraagt 5236 mln euro. Een tweede bijstelling door de introductie van de BFI's wordt gevonden bij de "wederuitvoer" van diensten. Het gaat hier om door BFI's ontvangen royalty- en licentiebetalingen ten bedrage van 4901 mln euro die via Nederland naar de moedermaatschappij worden doorgesluisd.

De kleine wijzigingen in de invoer met een conceptuele achtergrond worden veroorzaakt door de BFI's. Het gaat hier om het overige intermediair verbruik van deze eenheden met de invoer als herkomst. Het grootste bedrag betreft de invoer van zakelijke diensten (746 mln euro).

Een belangrijke bijstelling bij de goederen betreft de wederuitvoer, die met 6447 mln euro is verhoogd. De "micro-aanpak" van dit onderdeel van de buitenlandse handel (zie hoofdstuk 1) ligt hier mede aan ten grondslag. Dit heeft ook gevolgen voor de consumptie van goederen uit invoer door huishoudens en de overheid uit invoer. Deze zijn beide neerwaarts bijgesteld. De consumptie van de overheid betreft de sociale uitkeringen in natura, waarbij de verdeling naar herkomst bij de aankoop medicijnen is aangepast en er nu minder uit invoer komt.

De consumptie van Nederlandse huishoudens in het buitenland is opwaarts bijgesteld door het opnemen van de privé-uitgaven van Nederlands ambassadepersoneel en in het buitenland gestationeerde militairen. Daarnaast zijn aanpassingen doorgevoerd op grond van de resultaten uit de Satellietrekening Toerisme die bij het CBS wordt ontwikkeld.

De overige bijstellingen bij de invoer zijn het gevolg van de aansluiting op de statistiek van de buitenlandse handel in goederen en de nieuwe statistiek van de handel in diensten.

3.3 Gebruik

Het gebruik van goederen en diensten bestaat uit twee categorieën:

- het intermediair verbruik door bedrijven;
- de finale bestedingen: uitvoer, consumptieve bestedingen van huishoudens en de overheid en de investeringen.

3.3.1 Intermediair verbruik naar productgroepen

Het intermediair verbruik van goederen en diensten is met 50 mld euro opwaarts bijgesteld. Veruit het grootste deel komt voor rekening van de aanpassingen van de productiestatistieken. De aanpassingen met een conceptuele achtergrond hangen samen met de gewijzigde registratie van FISIM en de introductie van de BFI's.

Door de wijziging van de registratie van FISIM wordt het intermediair verbruik van bankdiensten met 10021 mln euro verhoogd wordt ten opzichte van de cijfers voor revisie. Dit is ten dele een optische wijziging omdat tot dusverre de toegerekende bankdiensten wél als intermediair verbruik werden geregistreerd, maar niet aan de individuele bedrijfstakken werden toegerekend (zie hoofdstuk 1).

De overige conceptuele bijstellingen hebben allen betrekking op transacties van de BFI's. De grootste aanpassing betreft het verbruik van bankdiensten.

De wijziging van het verbruik van aardolieproducten en chemische producten wordt deels veroorzaakt door verandering in de toedeling van het verbruik aan goederengroepen. De gegevens in deze bedrijfstakken zijn bij deze revisie voor het eerst samengesteld op basis van de combinatie productiestatistiek en de statistiek De Nederlandse Energiehuishouding. Voor de metaalproducten en machines en apparaten e.d. is er ook sprake van een verandering in de toedeling van het verbruik aan goederengroepen.

Bij het openbaar nut zijn de netdiensten ten behoeve van gasdistributie en elektriciteit apart in het verbruik opgenomen, aansluitend op de huidige organisatie van de energieleveringen. Dit heeft tot gevolg dat er (extra) aan- en verkopen van deze diensten ontstaan die voor revisie als levering binnen bedrijfseenheden buiten beschouwing bleven. Deze bruterings is zichtbaar zowel bij de productie als het intermediair verbruik. Alle energieleveringen zijn met ingang van deze revisie in de publicatie geboekt onder de elektriciteit vanwege de betrouwbaarheid van de gegevens. Immers, het aantal energieleveranciers in Nederland is beperkt en bieden in de meeste gevallen zowel gas als elektriciteit aan.

Het verbruik van producten van de bouwnijverheid lijkt bij de revisie opwaarts bijgesteld. Er is echter sprake van een vorm van bru-

tering. Bij deze revisie is de raming van de productie van projectontwikkelaars fors verhoogd. Bouwproducten, die voor revisie direct van de bouw naar de investeringen gingen, lopen nu via het intermediair verbruik en de productie van de projectontwikkelaars. De opwaartse bijstellingen bij vervoer en communicatie zijn het gevolg van wijzigingen in de gegevens van de productiestatistieken.

De opwaartse bijstelling bij de handel en verhuur van onroerend goed is toe te schrijven aan de hogere vraag naar bedrijfsgebouwen.

De bijstelling bij de verhuur roerend goed en de zakelijke dienstverlening is het gevolg van herziene PS-informatie die aanleiding geeft tot forse verhoging van het verbruik, zeker in bedrijfstakken waar veel kleine bedrijven actief zijn.

De aanpassing bij het openbaar en onderwijs is deels het gevolg van een andere toedeling van activiteiten en deels van de nieuwe opzet van de ramingen van het onderwijs.

3.3.2 Uitvoer van goederen en diensten

De gegevens over de uitvoer van goederen en diensten naar bestedingscategorie worden, net als de invoer, ontleend aan de input-outputtabel (zie paragraaf 3.2.2).

Conceptuele veranderingen doen zich alleen voor bij de uitvoer van diensten en hebben betrekking op FISIM en de introductie van de BFI's. Het gevolg van FISIM is een verhoging van de uitvoer van diensten met 1885 mln euro. De BFI's dragen 9624 mln euro bij aan deze verhoging. De "wederuitvoer" van royalty's en licenties bedraagt evenals bij de invoer 4901 mln euro.

Een belangrijke bijstelling bij de goederen betreft de wederuitvoer, die met 7069 mln euro is verhoogd. De "micro-aanpak" van dit onderdeel van de buitenlandse handel (zie hoofdstuk 1) ligt hier mede aan ten grondslag (dit bedrag ligt hoger dan de aanpassing bij de invoer vanwege de in Nederland verdiende handels- en vervoersmarges). De veranderingen bij de (weder)uitvoer hebben ook gevolgen voor de bestemming van de goederen van binnenlandse producenten. Deze leiden tot een lagere raming van de uitvoer van voedings- en genotmiddelen. Bij de metaalproducten en machines, e.d. spelen de wijzigingen in classificaties ook een rol (zie ook par 3.2.1).

De consumptie van niet-ingezetenen in Nederland is opwaarts bijgesteld door het opnemen van de privé-uitgaven van buitenlands ambassadepersoneel en personeel van internationale organisaties. Ook zijn aanpassingen doorgevoerd op grond van de resultaten uit de Satellietrekening Toerisme.

De overige bijstellingen bij de uitvoer zijn het gevolg van de aansluiting op de statistiek van de buitenlandse handel in goederen en de nieuwe statistiek van de handel in diensten.

3.3.3 Consumptieve bestedingen

3.3.3.1 Huishoudens en IZW-huishoudens

De consumptie van huishoudens en IZW-huishoudens (IZWh) is met 11,5 mld euro opwaarts bijgesteld. Hiervan heeft 5,3 mld euro een conceptuele achtergrond, de overige 6,1 mld euro is statistisch van aard.

De ramingen van de consumptie van huishoudens steunen op twee pijlers. De eerste is het budgetonderzoek, waarin informatie over aankopen van goederen en diensten door huishoudens wordt verzameld. De tweede pijler is de omzet van de detailhandel. Voor de consumptie van goederen worden beide statistieken gecombineerd om tot betrouwbare ramingen te komen. De nieuwe gegevens van de detailhandel laten een duidelijk hoger niveau van de omzet zien dan tot dusverre het geval was. Dit heeft dan ook geleid tot een hogere raming van de consumptie van goederen. De opwaartse bijstelling bedraagt 5 mld euro. Deze verhoging wordt deels teniet gedaan door de wijziging van de aankopen van tweedehands personenauto's van leasemaatschappijen, die bij deze revisie met 1348 mln euro zijn verlaagd (zie ook paragraaf 3.3.4). De forse neerwaartse bijstelling bij de energie wordt veroorzaakt door het toerekenen van de netdiensten aan de post huisvesting. Deze wordt daardoor met 1626 mln euro verhoogd.

De bijstelling van de consumptie van diensten wordt voor een belangrijk deel verklaard door de gewijzigde registratie van FISIM. De consumptie van huishoudens wordt hierdoor met 5212 mln euro verhoogd. De uitgaven aan huisvesting liggen 3244 mln euro hoger dan voor revisie. Naast de netdiensten (zie hiervoor) zijn de woningdiensten (inclusief toegerekende huurwaarde voor eigen woningbezit) met 985 mln euro aangepast door een herijking van de gemiddelde huur per woning (zie par 3.2.1) uit het WBO en de herziene huurenquête. De bestedingen aan communicatiediensten zijn met 952 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van nieuwe informatie over de telecombranche. Verder is het gebruik van het openbaar vervoer door huishoudens hoger geraamd dan voor revisie, onder andere door een andere boeking van de OV-jaarkaart voor studenten (119 mln euro, zie hoofdstuk 1). Ook zijn de kosten voor verhuizingen met 246 mln euro verhoogd. De verhoging van de consumptie van diensten m.b.t. recreatie en cultuur vloeit onder andere voort uit een hogere raming van de productie en daarmee de consumptie van de IZWh, die met 860 mln euro is verhoogd.

De bijstelling bij de overige diensten is het gevolg van een andere boeking van de post "loon in natura" ten bedrage van 2032 mln euro. Tot dusverre werd het volledige bedrag geboekt onder de overige diensten. Bij de revisie wordt echter een toerekening gemaakt aan specifieke goederengroepen, waarvan de kinderopvang en de uitgaven aan de auto van de zaak de belangrijkste zijn.

De werkelijke individuele consumptie van huishoudens bestaat uit:

- consumptie van huishoudens incl. IZWh;
- sociale uitkeringen in natura;
- individualiseerbare consumptie van de overheid (met name onderwijs).

De werkelijk individuele consumptie is met 13,4 mld euro opwaarts bijgesteld. De consumptie huishoudens neemt hiervan 11,5 mld euro voor haar rekening. De sociale uitkeringen in natura zijn met 177 mln euro opwaarts bijgesteld. Tegenover de verlaging met 119 mln euro ten gevolge van de gewijzigde boeking van de OV-jaarkaart voor studenten, staat een verhoging van 354 mln euro bij de kinderopvang. De bijdragen van de lokale overheid voor kinderopvang worden niet langer als inkomensoverdracht geboekt. De aanpassing van de productie in het onderwijs heeft gevolgen voor de individualiseerbare consumptie van de overheid, die daarvoor met 1795 mln euro is verhoogd.

3.3.3.2 Overheid

De bijstelling door de revisie bij de consumptie van de overheid is met 0,5 mld euro beperkt gebleven. Op een meer gedetailleerd niveau springen de verschuivingen van productie en daarmee van de consumptie tussen onderwijs en andere overheidsdiensten in het oog. Voorts leidt de wijziging van de registratie van de militaire pensioenen tot een opwaartse bijstelling van 280 mln euro. Ten slotte beïnvloeden de wijzigingen bij de sociale uitkering in natura (zie par 3.3.3.1) de consumptie van de overheid.

3.3.4 Investeringen in vaste activa

De effecten van de revisie bij de investeringen zijn met een opwaartse bijstelling van 1,8 mld euro beperkt. Het verschil met de vóór revisiecijfers wordt vooral veroorzaakt door een verlaging van de desinvesteringen van personenauto's. Hierbij speelt een aantal aanpassingen een rol. Zo is de methode voor de raming van de kapitaalgoederen en afschrijvingen aangepast. Daarnaast is de "economische" levensduur van lease-auto's verhoogd van 3 naar 4 jaar. Verder wordt de desinvestering vanaf deze revisie bepaald aan de hand van de netto kapitaalgoederenvoorraad van personenauto's van leasemaatschappijen en niet zoals tot dusverre gebeurde aan de hand van de kapitaalgoederenvoorraad van personenauto's van alle bedrijven.

Aan de productiekant zijn de ramingen voor de activiteiten van projectontwikkelaars fors opwaarts bijgesteld. Dit heeft geleid tot een bedrag van 0,7 mld euro extra investeringen in woningen.

De afbakening tussen investeringen en consumptie van huishoudens is aangescherpt waardoor een bedrag van 0,3 mld euro aan inrichtingskosten van keukens en badkamers in de investeringen is opgenomen onder de noemer overige materiële vaste activa. Dit weerspiegelt zich in de verhoging van de investeringen bij de bedrijfstak handel in en verhuur van onroerend goed.

Door nieuwe informatie over de telecombranche zijn de investeringen daar fors neerwaarts bijgesteld. Dit slaat neer bij de types machines en installaties en GWW.

3.3.5 Veranderingen in voorraden

Voor de raming van de veranderingen in voorraden is uitgegaan van de gegevens uit de productiestatistieken van de industrie en handel. Daarin zijn gegevens opgenomen over begin en eindvoorraad van gereed product, grond- en hulpstoffen en handelsgoederen.

3.4 Tabellen: Aanbod, gebruik en finale bestedingen

TABEL G 1
Productie (basisprijzen) naar productgroepen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
Akker- en tuinbouwproducten	9 448	9 388	- 60		- 60
Veeteeltproducten	9 454	9 502	48	66	- 18
Diensten i.v.m. landbouw en veeteelt	2 308	2 829	521		521
Bosbouwproducten	140	140	0		0
Visserijproducten	203	206	3		3
Aardolie en aardgas	12 802	12 990	188		188
Overige delfstoffen	1 116	1 035	- 81		- 81
Vis- en vleesproducten	8 993	8 779	- 214		- 214
Aardappel-, groente- en fruitproducten	2 947	2 996	49		49
Oliën en vetten	2 938	2 778	- 160		- 160
Zuivelproducten	6 606	7 033	427		427
Graan- en zetmeelproducten	1 762	1 825	63		63
Voedingsmiddelen n.e.g.	14 116	15 095	979		979
Dranken	3 256	3 480	224		224
Tabaksproducten	3 473	3 242	- 231		- 231
Textiel	2 792	2 853	61		61
Kleding	1 262	1 011	- 251		- 251
Leder en lederwaren	378	322	- 56		- 56
Hout en houtproducten (excl. meubelen)	2 577	2 515	- 62		- 62
Papier en papierwaren	6 354	6 127	- 227		- 227
Drukwerk en opgenomen media	11 910	12 102	192	17	175
Aardolie-producten e.d.	18 019	16 774	- 1 245		- 1 245
Chemische producten	29 539	31 753	2 214		2 214
Rubber- en kunststofproducten	5 809	5 649	- 160		- 160
Glas en bouwmaterialen	6 332	5 856	- 476		- 476
Basismetalen	6 369	5 821	- 548		- 548
Metaalproducten	10 431	13 203	2 772		2 772
Machines en apparaten n.e.g.	15 012	13 966	- 1 046		- 1 046
Kantoor machines en computers	1 283	1 777	494		494
Elektrische machines n.e.g.	3 761	3 845	84	1	83
Audio-, video- en telecommunicatieapparaten	2 844	2 330	- 514		- 514
Medische, precisie en optische apparaten	5 435	5 294	- 141		- 141
Auto's	8 276	7 993	- 283		- 283
Overige transportmiddelen	4 168	4 851	683		683
Meubelen en overige industriële producten	4 713	4 846	133	3	130
Elektriciteit	11 594	18 871	7 277	3	7 274
Gas	5 932	↑	- 5 932		- 5 932
Water	1 632	1 551	- 81		- 81
Producten van de bouwrijverheid	65 833	69 560	3 727	1	3 726
Reparatie van gebruiksgoederen (incl. auto's)	7 257	7 188	- 69		- 69
Horeca	15 347	15 873	526	3	523
Vervoer	28 945	31 668	2 723	3	2 720
Post en telecommunicatie	18 093	20 374	2 281	42	2 239
Bankdiensten	19 616	25 551	5 935	5 645	290
Verzekeringsdiensten	11 513	11 513	0		0
Financiële hulpdiensten	6 129	6 129	0	150	- 150
Verhuur van en handel in onroerend goed	45 364	48 568	3 204	91	3 113
Verhuur van roerende goederen	7 583	8 814	1 231		1 231
Zakelijke diensten	92 063	106 089	14 026	1 279	12 747
Openbaar bestuur, defensie, sociale verzekering	46 871	45 663	- 1 208	513	- 1 721
Onderwijs	19 436	21 938	2 502	104	2 398
Medische en maatschappelijke diensten	40 150	41 279	1 129	16	1 113
Diensten n.e.g.	27 533	28 176	643	149	494
Subtotaal	697 717	739 011	41 294	8 086	33 208
Niet toegerekende goederen en diensten	6 544	6 626	82		82
Loondiensten, veredeling en handelsdiensten	14 916	17 211	2 295	5	2 290
Handels- en vervoersmarges	80 624	90 316	9 692		9 692
Productie (basisprijzen)	799 801	853 164	53 363	8 091	45 272

TABEL G 3
Invoer van goederen en diensten naar bestedingscategorieën, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
INVOER VAN GOEDEREN					
Intermediair verbruik	90 070	85 592	- 4 478	6	- 4 484
Landbouw, bosbouw en visserij	1 501	1 456	- 45		- 45
Delfstoffenwinning	864	1 255	391		391
Industrie	63 978	61 107	- 2 871		- 2 871
Voedings- en genotmiddelenindustrie	11 559	11 095	- 464		- 464
Textiel- en lederindustrie	1 602	1 455	- 147		- 147
Papierindustrie	1 885	1 860	- 25		- 25
Uitgeverijen en drukkerijen	1 947	1 734	- 213		- 213
Aardolie-industrie	11 710	11 686	- 24		- 24
Chemische basisproductenindustrie	7 929	7 238	- 691		- 691
Chemische eindproductenindustrie	3 200	2 969	- 231		- 231
Rubber- en kunststofindustrie	1 827	1 549	- 278		- 278
Basismetalenindustrie	2 167	2 154	- 13		- 13
Metaalproductenindustrie	2 966	3 448	482		482
Machine-industrie	4 020	3 511	- 509		- 509
Elektrotechnische industrie	4 956	4 744	- 212		- 212
Transportmiddelenindustrie	4 946	4 661	- 285		- 285
Overige industrie	3 264	3 003	- 261		- 261
Energie- en waterleidingbedrijven	2 544	2 298	- 246		- 246
Bouwnijverheid	6 666	6 277	- 389		- 389
Handel, horeca en reparatie	5 498	4 877	- 621		- 621
Vervoer, opslag en communicatie	2 775	2 368	- 407		- 407
Financiële en zakelijke dienstverlening	1 795	1 783	- 12	6	- 18
Overheid	1 576	1 518	- 58		- 58
Zorg en overige dienstverlening	2 639	2 455	- 184		- 184
Goederen en diensten n.e.g.	234	198	- 36		- 36
Finale bestedingen	118 165	124 165	6 000		6 000
Binnenlandse consumptie door huishoudens	24 465	22 782	- 1 683		- 1 683
Consumptie door de overheid	1 533	267	- 1 266		- 1 266
Investerings in vaste activa	16 356	16 700	344		344
Uitvoer (= wederuitvoer)	84 291	90 738	6 447		6 447
Veranderingen in voorraden	- 393	370	763		763
Cif/fob-correctie en herclassificatie	- 8 087	- 6 692	1 395		1 395
Invoer van goederen	208 235	209 757	1 522	6	1 516
INVOER VAN DIENSTEN					
Intermediair verbruik	31 013	41 976	10 963	6 659	4 304
Landbouw, bosbouw en visserij	255	314	59	14	45
Delfstoffenwinning	315	351	36	3	33
Industrie	6 276	8 024	1 748	73	1 675
Energie- en waterleidingbedrijven	116	474	358	7	351
Bouwnijverheid	1 283	1 167	- 116	20	- 136
Handel, horeca en reparatie	5 706	6 774	1 068	43	1 025
Vervoer, opslag en communicatie	7 544	8 759	1 215	21	1 194
Financiële en zakelijke dienstverlening	7 120	13 716	6 596	6 426	170
Overheid	753	1 035	282	17	265
Zorg en overige dienstverlening	1 641	1 361	- 280	35	- 315
Goederen en diensten n.e.g.	4	1	- 3		- 3
Finale bestedingen	18 019	23 572	5 553	4 917	636
Binnenlandse consumptie door huishoudens	419	865	446	16	430
Consumptie door de overheid	5	3	- 2		- 2
Consumptie door Nederlandse huishoudens in het buitenland	8 897	10 510	1 613		1 613
Investerings in vaste activa	916	2 467	1 551		1 551
Uitvoer (= wederuitvoer)	0	4 901	4 901	4 901	0
Handels- en vervoersmarges	100	250	150		150
Cif/fob-herclassificatie	7 682	4 576	- 3 106		- 3 106
Invoer van diensten	49 032	65 548	16 516	11 576	4 940
Invoer van goederen en diensten	257 267	275 305	18 038	11 582	6 456

TABEL G 6
Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
UITVOER VAN GOEDEREN					
Landbouw, bosbouw en visserij	10 838	11 103	265		265
Delfstoffenwinning	7 246	6 666	- 580		- 580
Industrie	114 755	113 877	- 878		- 878
Voedings- en genotmiddelenindustrie	26 756	24 969	- 1 787		- 1 787
Textiel- en lederindustrie	2 290	2 639	349		349
Papierindustrie	3 256	3 167	- 89		- 89
Uitgeverijen en drukkerijen	1 512	1 462	- 50		- 50
Aardolie-industrie	10 249	10 999	750		750
Chemische basisproductenindustrie	17 297	17 203	- 94		- 94
Chemische eindproductenindustrie	9 414	8 851	- 563		- 563
Rubber- en kunststofindustrie	3 715	3 776	61		61
Basismetalenindustrie	3 667	4 241	574		574
Metaalproductenindustrie	4 811	3 735	- 1 076		- 1 076
Machine-industrie	7 798	9 388	1 590		1 590
Elektrotechnische industrie	11 573	10 830	- 743		- 743
Transportmiddelenindustrie	8 922	8 873	- 49		- 49
Overige industrie	3 495	3 744	249		249
Energie- en waterleidingbedrijven	24	149	125		125
Bouwnijverheid	155	153	- 2		- 2
Handel, horeca en reparatie	1 491	1 571	80		80
Vervoer, opslag en communicatie	122	29	- 93		- 93
Financiële en zakelijke dienstverlening	591	1 099	508		508
Overheid	22	35	13		13
Zorg en overige dienstverlening	87	84	- 3		- 3
Wederuitvoer	94 188	101 257	7 069		7 069
Uitvoer van goederen, uit productie en invoer (grensoverschrijdend)	229 519	236 023	6 504		6 504
Uitvoer van gebruikte vaste activa	876	698	- 178		- 178
Uitvoersaldo van goederen zonder grensoverschrijding n.e.g.	- 85	0	85		85
Uitvoer van goederen	230 310	236 721	6 411		6 411
UITVOER VAN DIENSTEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	1	3	2		2
Delfstoffenwinning	415	723	308		308
Industrie	4 476	4 315	- 161		- 161
Energie- en waterleidingbedrijven	234	479	245		245
Bouwnijverheid	801	1 738	937		937
Handel, horeca en reparatie	3 236	4 615	1 379		1 379
Vervoer, opslag en communicatie	17 982	19 049	1 067		1 067
Financiële en zakelijke dienstverlening	14 317	20 313	5 996	6 608	- 612
Overheid	638	868	230		230
Zorg en overige dienstverlening	2 316	1 064	- 1 252		- 1 252
Wederuitvoer	0	4 901	4 901	4 901	0
Uitvoer van diensten, exclusief consumptie door niet-ingezetenen	44 416	58 068	13 652	11 509	2 143
Consumptie door niet-ingezetenen huishoudens in Nederland	5 681	8 543	2 862		2 862
Cif/fob-correctie	- 405	- 2 116	- 1 711		- 1 711
Uitvoer van diensten	49 692	64 495	14 803	11 509	3 294
Uitvoer van goederen en diensten	280 002	301 216	21 214	11 509	9 705

Intermediair verbruik

TABEL G 8
Intermediair verbruik naar productgroepen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
Akker- en tuinbouwproducten	7 828	8 250	422		422
Veeteeltproducten	8 591	8 613	22		22
Diensten i.v.m. landbouw en veeteelt	2 035	2 280	245		245
Bosbouwproducten	194	165	- 29		- 29
Visserijproducten	184	214	30		30
Aardolie en aardgas	20 486	20 917	431		431
Overige delfstoffen	3 528	3 162	- 366		- 366
Vis- en vleesproducten	3 775	3 737	- 38		- 38
Aardappel-, groente- en fruitproducten	1 003	956	- 47		- 47
Oliën en vetten	2 662	2 687	25		25
Zuivelproducten	2 300	3 237	937		937
Graan- en zetmeelproducten	1 218	1 487	269		269
Voedingsmiddelen n.e.g.	6 341	7 036	695		695
Dranken	1 833	2 012	179		179
Tabaksproducten	161	185	24		24
Textiel	1 924	2 124	200		200
Kleding	506	529	23		23
Leder en lederwaren	426	436	10		10
Hout en houtproducten (excl. meubelen)	4 569	4 412	- 157		- 157
Papier en papierwaren	7 957	7 952	- 5		- 5
Drukwerk en opgenomen media	8 925	8 823	- 102	19	- 121
Aardolie-producten e.d.	11 652	10 304	- 1 348		- 1 348
Chemische producten	20 952	21 500	548		548
Rubber- en kunststofproducten	6 555	6 829	274		274
Glas en bouwmaterialen	8 456	8 076	- 380		- 380
Basismetalen	8 459	7 917	- 542		- 542
Metaalproducten	10 505	13 294	2 789		2 789
Machines en apparaten n.e.g.	10 373	8 887	- 1 486		- 1 486
Kantoorcomputers en computers	2 726	3 155	429	5	424
Elektrische machines n.e.g.	5 543	5 496	- 47		- 47
Audio-, video- en telecommunicatieapparaten	4 211	3 160	- 1 051		- 1 051
Medische, precisie en optische apparaten	2 282	2 728	446		446
Auto's	5 554	5 083	- 471		- 471
Overige transportmiddelen	2 181	2 525	344		344
Meubelen en overige industriële producten	1 865	1 752	- 113	3	- 116
Elektriciteit	10 324	14 307	3 983	3	3 980
Gas	3 297	↑	- 3 297		- 3 297
Water	647	673	26		26
Producten van de bouwnijverheid	26 921	30 812	3 891	1	3 890
Reparatie van gebruiksgoederen (incl. auto's)	3 691	3 776	85		85
Horeca	4 421	4 741	320	3	317
Vervoer	8 682	11 722	3 040	3	3 037
Post en telecommunicatie	11 466	12 954	1 488	45	1 443
Bankdiensten	4 277	19 808	15 531	15 338	193
Verzekeringsdiensten	2 459	2 586	127		127
Financiële hulpdiensten	5 772	5 815	43	150	- 107
Verhuur van en handel in onroerend goed	12 467	14 699	2 232	11	2 221
Verhuur van roerende goederen	6 492	8 116	1 624		1 624
Zakelijke diensten	74 408	88 453	14 045	850	13 195
Openbaar bestuur, defensie, sociale verzekering	2 295	2 695	400		400
Onderwijs	1 109	2 061	952		952
Medische en maatschappelijke diensten	2 389	2 609	220		220
Diensten n.e.g.	12 634	12 131	- 503	1	- 504
Subtotaal	381 511	427 878	46 367	16 432	29 935
Niet toegerekende goederen en diensten	5 551	5 804	253		253
Loondiensten, veredeling en handelsdiensten	13 916	15 339	1 423	5	1 418
Correctie in verband met loon in natura (-)	2 032	0	- 2 032		- 2 032
Niet-afrekbare toegerekende BTW	6 665	6 587	- 78		- 78
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare BTW)	405 611	455 608	49 997	16 437	33 560

TABEL G 13
Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. IZW huishoudens, binnenlands	209 574	222 277	12 703	5 331	7 372
Goederen	106 459	108 863	2 404		2 404
Voedings- en genotmiddelen	30 045	31 729	1 684		1 684
Voedingsmiddelen	18 649	19 813	1 164		1 164
Aardappelen, groenten en fruit	3 496	3 678	182		182
Vlees en vleeswaren	4 809	4 824	15		15
Vis	883	875	- 8		- 8
Zuivelproducten	3 660	3 625	- 35		- 35
Brood, beschuit en broodproducten	1 813	2 221	408		408
Overige voedingsmiddelen	3 988	4 590	602		602
Genotmiddelen	11 396	11 916	520		520
Consumptie-ijs	480	233	- 247		- 247
Zoetwaren	2 480	3 000	520		520
Dranken	4 889	4 962	73		73
Tabak	3 547	3 721	174		174
Duurzame consumptiegoederen	46 510	47 538	1 028		1 028
Textiel en kleding	10 353	10 812	459		459
Lederwaren en schoeisel	2 542	2 593	51		51
Woninginrichting	7 419	8 026	607		607
Huishoudelijke apparaten	5 431	5 560	129		129
Huishoudelijke artikelen	1 849	2 572	723		723
Voertuigen	9 860	8 669	- 1 191		- 1 191
Overige duurzame goederen	9 056	9 306	250		250
Overige goederen	29 904	29 596	- 308		- 308
Motorbrandstoffen	7 108	7 350	242		242
Energie	9 131	7 753	- 1 378		- 1 378
Overige goederen	13 665	14 493	828		828
Diensten	103 115	113 414	10 299	5 331	4 968
Huisvesting	31 263	34 507	3 244		3 244
Horeca-diensten	11 889	12 083	194		194
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	5 898	7 202	1 304		1 304
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	13 786	15 749	1 963	119	1 844
Medische diensten en welzijnszorg	9 535	9 946	411		411
Financiële en zakelijke diensten	15 522	20 714	5 192	5 212	- 20
Overige diensten	15 222	13 213	- 2 009		- 2 009
Consumptie door niet-ingezetenen huishoudens in Nederland	5 681	8 543	2 862		2 862
Consumptie door Nederlandse huishoudens in het buitenland	8 897	10 510	1 613		1 613
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. IZW huishoudens, nationaal	212 790	224 244	11 454	5 331	6 123
Individuele consumptie door de overheid	53 244	55 216	1 972	- 119	2 091
Goederen	3 494	3 463	- 31		- 31
Duurzame consumptiegoederen	748	744	- 4		- 4
Woninginrichting	2	2	0		0
Huishoudelijke apparaten	20	20	0		0
Overige duurzame goederen	726	722	- 4		- 4
Overige goederen	2 746	2 719	- 27		- 27
Energie	21	15	- 6		- 6
Overige goederen	2 725	2 704	- 21		- 21
Diensten	49 750	51 753	2 003	- 119	2 122
Huisvesting	2 268	2 275	7		7
Horeca-diensten	74	74	0		0
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	1 459	1 582	123		123
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	654	561	- 93	- 119	26
Medische diensten en welzijnszorg	28 154	28 661	507		507
Financiële en zakelijke diensten	265	256	- 9		- 9
Overige diensten	16 876	18 344	1 468		1 468
Werkelijke individuele consumptie	266 034	279 460	13 426	5 212	8 214
Collectieve consumptie door de overheid	47 675	46 169	- 1 506		- 1 506
Diensten	47 675	46 169	- 1 506		- 1 506
Medische diensten en welzijnszorg	167	162	- 5		- 5
Financiële en zakelijke diensten	4 250	4 116	- 134		- 134
Overige diensten	43 258	41 891	- 1 367		- 1 367
Consumptieve bestedingen	313 709	325 629	11 920	5 212	6 708

Investerings

TABEL G 18
Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
Woningen	26 206	27 189	983		983
Bedrijfsgebouwen	15 860	15 828	- 32		- 32
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11 063	10 517	- 546		- 546
Vervoermiddelen	9 913	9 920	7		7
personenauto's	6 608	6 633	25		25
overige wegvoermiddelen	2 086	2 141	55		55
treinen en trams	211	138	- 73		- 73
schepen	432	432	0		0
vliegtuigen	576	576	0		0
Machines en installaties	14 805	14 050	- 755		- 755
Computers	4 207	4 368	161		161
Overige materiële vaste activa	5 042	5 649	607		607
Immateriële vaste activa	6 998	7 028	30		30
In cultuur gebrachte activa (bv. bomen en vee)	326	396	70	66	4
Overdrachtskosten op grond	1 288	1 252	- 36		- 36
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	95 708	96 197	489	66	423
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	2 835	1 524	- 1 311		- 1 311
uitvoer	876	698	- 178		- 178
consumptieve bestedingen	1 959	826	- 1 133		- 1 133
Investerings in vaste activa (bruto)	92 873	94 673	1 800		1 800
Investerings in vaste activa van vennootschappen en huishoudens incl. IZWh (bruto) naar type van activa (eigendoms criterium), 2001					
Woningen	26 140	27 123	983		983
Bedrijfsgebouwen	12 506	12 186	- 320		- 320
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3 170	2 840	- 330		- 330
Vervoermiddelen	9 610	9 612	2		2
personenauto's	6 416	6 436	20		20
overige wegvoermiddelen	2 037	2 092	55		55
treinen en trams	211	138	- 73		- 73
schepen	419	419	0		0
vliegtuigen	527	527	0		0
Machines en installaties	14 103	13 390	- 713		- 713
Computers	3 497	3 490	- 7		- 7
Overige materiële vaste activa	4 323	4 822	499		499
Immateriële vaste activa	6 302	6 298	- 4		- 4
In cultuur gebrachte activa (bv. bomen en vee)	326	396	70	66	4
Overdrachtskosten op grond	960	894	- 66		- 66
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	80 937	81 051	114	66	48
Verkoop van gebruikte vaste activa (saldo) (-)	2 376	941	- 1 435		- 1 435
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. IZWh	78 561	80 110	1 549	66	1 483
Investerings in vaste activa van de overheid (bruto) naar type van activa (eigendoms criterium), 2001					
Woningen	66	66	0		0
Bedrijfsgebouwen	3 354	3 642	288		288
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7 893	7 677	- 216		- 216
Vervoermiddelen	303	308	5		5
personenauto's	192	197	5		5
overige wegvoermiddelen	49	49	0		0
schepen	13	13	0		0
vliegtuigen	49	49	0		0
Machines en installaties	702	660	- 42		- 42
Computers	710	878	168		168
Overige materiële vaste activa	719	827	108		108
Immateriële vaste activa	696	730	34		34
Overdrachtskosten op grond	328	358	30		30
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	14 771	15 146	375		375
Verkoop van gebruikte vaste activa (saldo) (-)	459	583	124		124
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	14 312	14 563	251		251

TABEL G 21
Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren (eigendoms criterium), 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	3 472	3 523	51	66	- 15
Delfstoffenwinning	1 444	1 464	20		20
Industrie	8 414	8 394	- 20		- 20
Voedings- en genotmiddelenindustrie	1 628	1 607	- 21		- 21
Textiel- en lederindustrie	121	123	2		2
Papierindustrie	313	306	- 7		- 7
Uitgeverijen en drukkerijen	601	589	- 12		- 12
Aardolie-industrie	145	130	- 15		- 15
Chemische basisproductenindustrie	1 339	1 336	- 3		- 3
Chemische eindproductenindustrie	↑	↑	↑		
Rubber- en kunststofindustrie	337	335	- 2		- 2
Basismetalaalindustrie	318	315	- 3		- 3
Metaalproductenindustrie	531	532	1		1
Machine-industrie	663	670	7		7
Elektrotechnische industrie	1 187	1 213	26		26
Transportmiddelenindustrie	337	346	9		9
Overige industrie	894	892	- 2		- 2
Energie- en waterleidingbedrijven	1 437	1 426	- 11		- 11
Bouwnijverheid	1 810	1 899	89		89
Burgerlijke en utiliteitsbouw
Grond-, water- en wegenbouw
Overige bouwnijverheid
Handel, horeca en reparatie	6 798	6 409	- 389		- 389
Autohandel en -reparatie	926	966	40		40
Groothandel	3 218	2 800	- 418		- 418
Detailhandel en reparatie	2 059	2 038	- 21		- 21
Horeca	595	605	10		10
Vervoer, opslag en communicatie	11 942	10 395	- 1 547		- 1 547
Vervoer over land	2 001	1 869	- 132		- 132
Vervoer over water	504	503	- 1		- 1
Vervoer door de lucht	779	776	- 3		- 3
Dienstverlening t.b.v. vervoer	3 006	2 627	- 379		- 379
Post en telecommunicatie	5 652	4 620	- 1 032		- 1 032
Financiële en zakelijke dienstverlening	43 152	45 183	2 031		2 031
Banken	2 490	3 188	698		698
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	3 064	3 064	0		0
Financiële hulpactiviteiten	483	480	- 3		- 3
Verhuur van en handel in onroerend goed	28 488	29 813	1 325		1 325
Verhuur van roerende goederen	5 380	5 406	26		26
Computerservicebureaus e.d.	648	649	1		1
Speur- en ontwikkelingswerk	2 599	249	- 2 350		- 2 350
Juridische en economische dienstverlening	0	2 334	2 334		2 334
Architecten- en ingenieursbureaus	↑	↑	↑		
Reclamebureaus	↑	↑	↑		
Uitzendbureaus e.d.	↑	↑	↑		
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	↑	↑	↑		
Overheid	12 103	12 491	388		388
Overheidsbestuur en sociale verzekering	10 569	10 294	- 275		- 275
Defensie	485	485	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	1 049	1 712	663		663
Zorg en overige dienstverlening	5 136	5 013	- 123		- 123
Gezondheids- en welzijnszorg	2 968	2 772	- 196		- 196
Milieudienstverlening	875	841	- 34		- 34
Cultuur, sport, recreatie	1 293	1 400	107		107
Particuliere huishoudens met personeel	↑	↑	↑		
Overige dienstverlening n.e.g.	↑	↑	↑		
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	95 708	96 197	489	66	423
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	2 835	1 524	- 1 311		- 1 311
uitvoer	876	698	- 178		- 178
consumptieve bestedingen	1 959	826	- 1 133		- 1 133
Investerings in vaste activa (bruto)	92 873	94 673	1 800	66	1 734
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	42 867	43 958	1 091	7	1 084
Financiële instellingen	5 524	5 302	- 222		- 222
Overheid	14 312	14 563	251		251
Huishoudens	29 997	30 614	617	59	558
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	173	236	63		63

Investerings

TABEL G 25
Veranderingen in voorraden naar productgroepen, 2001 1)

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
Akker- en tuinbouwproducten	206	303	97		97
Veeteeltproducten	- 74	- 75	- 1		- 1
Diensten i.v.m. landbouw en veeteelt	-	1	1		1
Bosbouwproducten	- 3	0	3		3
Visserijproducten	-	2	2		2
Aardolie en aardgas	114	132	18		18
Overige delfstoffen	59	123	64		64
Vis- en vleesproducten	-	66	66		66
Aardappel-, groente- en fruitproducten	-	13	13		13
Oliën en vetten	- 30	216	246		246
Zuivelproducten	48	98	50		50
Graan- en zetmeelproducten	- 10	12	22		22
Voedingsmiddelen n.e.g.	- 123	50	173		173
Dranken	-	17	17		17
Tabaksproducten	-	85	85		85
Textiel	11	4	- 7		- 7
Kleding	30	44	14		14
Leder en lederwaren	-	7	7		7
Hout en houtproducten (excl. meubelen)	-	8	8		8
Papier en papierwaren	10	- 40	- 50		- 50
Drukwerk en opgenomen media	-	11	11		11
Aardolie-producten e.d.	-	- 61	- 61		- 61
Chemische producten	9	199	190		190
Rubber- en kunststofproducten	-	15	15		15
Glas en bouwmaterialen	-	87	87		87
Basismetalen	61	47	- 14		- 14
Metaalproducten	237	336	99		99
Machines en apparaten n.e.g.	611	63	- 548		- 548
Kantoorcomputers en computers	- 610	- 557	53		53
Elektrische machines n.e.g.	-	- 26	- 26		- 26
Audio-, video- en telecommunicatieapparaten	- 27	- 35	- 8		- 8
Medische, precisie en optische apparaten	9	- 21	- 30		- 30
Auto's	- 433	- 35	398		398
Overige transportmiddelen	4	507	503		503
Meubelen en overige industriële producten	- 204	- 123	81		81
Elektriciteit	-	- 1	- 1		- 1
Gas	-	↑	↑		
Water	-	- 7	- 7		- 7
Producten van de bouwnijverheid	-	-	0		0
Reparatie van gebruiksgoederen (incl. auto's)	-	-	0		0
Horeca	-	-	0		0
Vervoer	-	-	0		0
Post en telecommunicatie	-	-	0		0
Bankdiensten	-	-	0		0
Verzekeringsdiensten	-	-	0		0
Financiële hulpdiensten	-	-	0		0
Verhuur van en handel in onroerend goed	-	-	0		0
Verhuur van roerende goederen	-	-	0		0
Zakelijke diensten	15	22	7		7
Openbaar bestuur, defensie, sociale verzekering	-	- 3	- 3		- 3
Onderwijs	-	-	0		0
Medische en maatschappelijke diensten	-	-	0		0
Diensten n.e.g.	33	34	1		1
Subtotaal	- 57	1 518	1 575		1 575
Niet toegerekende goederen en diensten	-	0	0		0
Loondiensten, veredeling en handelsdiensten	-	0	0		0
Veranderingen in voorraden in het binnenland uit productie en invoer	- 57	1 518	1 575		1 575
Uitvoersaldo van goederen zonder grensoverschrijding n.e.g. (-)	- 85	0	85		85
Veranderingen in voorraden	28	1 518	1 490		1 490

1) Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

4. Productie, verbruik en inkomensvorming

4.1 Inleiding

De revisie van de nationale rekeningen leidt tot veranderingen in gegevens over productie en verbruik van goederen en diensten.

Op grond van de conceptuele veranderingen, nieuwe informatie en wijzigingen in ramingsmethoden zijn zowel de niveaus van de macro/mesovariabelen aangepast als de samenstelling naar goederengroep en bedrijfstak. In dit hoofdstuk worden de gevolgen van de revisie voor productie, intermediair verbruik en toegevoegde waarde beschreven. Daarbij is gekozen voor de bedrijfstak als primaire invalshoek.

De introductie van de BFI's leidt tot extra intermediair verbruik, dat tot dusverre niet in de nationale rekeningen was opgenomen. Dit extra verbruik wordt in deze publicatie onder de conceptuele wijzigingen verantwoord. Om een consistent beeld te geven van de kwantitatieve gevolgen van de revisie is het noodzakelijk om ook onder de noemer van conceptuele aanpassingen hiervoor een tegenboekende te vinden. Dit gebeurt door extra productie op te voeren voor zover het aankopen met binnenlandse herkomst betreft. Veelal gaat het om kleine bedragen en zal dit in één adem met de overige aanpassingen genoemd worden. Waar het gaat om substantiële bedragen, zal er expliciet melding van gemaakt worden.

4.2 Veranderingen per bedrijfsklasse

4.2.1 Landbouw, bosbouw en visserij

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de landbouw, bosbouw en visserij is met 406 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Hiervan komt 333 mln euro voor rekening van de gewijzigde registratie van FISIM. De productie van deze bedrijfstak is met 851 mln euro bijgesteld onder andere door de inzet van nieuwe jaarlijkse productiestatistieken voor de agrarische dienstverlening en hoveniers. Daarnaast is de registratie van incidentele veestapelverliezen als gevolg van varkenspest, mond en klauwzeer, e.d. aangepast aan de Europese afspraken (zie hoofdstuk 1). Dit leidt tot een verhoging van zowel productie als toegevoegde waarde van de veehouderij met 66 mln euro. Deze registratiewijziging komt ook tot uitdrukking in een bijstelling van de niet-productgebonden subsidies met hetzelfde bedrag.

De positieve bijstelling van de productie wordt echter teniet gedaan door een verhoging van het intermediair verbruik (exclusief FISIM) met 924 mln euro. De bestedingen aan agrarische dienstverlening in de tuinbouw en aan veevoer bij de veehouderij zijn daarvan de belangrijkste oorzaken.

De niet-productgebonden belastingen zijn met 53 mln euro euro neerwaarts bijgesteld door een aanpassing van de verdeling van de zuiveringslasten en rioolrechten op basis van de statistiek milieukosten van bedrijven.

De lonen en sociale lasten zijn beide opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met specifieke gegevens over landbouw. Het arbeidsvolume is met 3,5 duizend arbeidsjaren opwaarts bijgesteld. Voor de zelfstandigen is het cijfer met duizend arbeidsjaren verhoogd.

4.2.2 Delfstoffenwinning

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de delfstoffenwinning is met 615 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 122 mln euro. De overige 493 mln euro is het gevolg van een forse opwaartse bijstelling van het intermediair verbruik bij de aardolie- en aardgaswinning. De inname van geïmporteerd aardgas en lopende kosten rond exploratie zijn naar boven bijgesteld op grond van nieuwe informatie uit de productiestatistieken. Verder is bij het samenstellen van de gegevens voor deze bedrijfstak gebruik gemaakt van de statistiek "De Nederlandse Energiehuishouding", waarin 'fysieke' data over productie en verbruik van energie (pro-

ducten) zijn opgenomen. Hierdoor wordt de aansluiting tussen de milieumodule bij de nationale rekeningen (NAMEA) en de aanbod- en gebruikstabellen versterkt.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 74 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 900 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.3 Voedings- en genotmiddelenindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de voedings- en genotmiddelenindustrie is met 1208 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming voor revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 409 mln euro. De resterende 799 mln euro is onder andere het gevolg van de inzet van de productiestatistieken voor deze bedrijfstak. Tot dusverre werd voor de ramingen van de voedings- en genotmiddelenindustrie sterk geleund op gedetailleerde gegevens van productschappen. De PS'en werden daarbij aanvullend gebruikt als bron voor raming van kostenposten die niet uit de productschapgegevens waren af te leiden. Vanaf deze revisie worden de productiestatistieken de leidende bron voor het samenstellen van de ramingen voor deze bedrijfstak. Het gevolg is een hogere productie en hoger verbruik dan tot dusverre in de nationale rekeningen was opgenomen. Per saldo is de toegevoegde waarde behoorlijk verlaagd, omdat nagenoeg over de gehele lijn de productie-verbruiksverhoudingen zijn aangepast.

De door de voedings- en genotmiddelenindustrie afgedragen productgebonden belastingen zijn met 288 mln euro afgenomen als gevolg van andere verdelingen van de afzet over binnenland en buitenland.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 78 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is daarentegen met 1,3 duizend arbeidsjaren verhoogd.

4.2.4 Textiel- en lederindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de textiel- en lederindustrie is met 120 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 38 mln euro. De resterende 82 mln euro is het gevolg van de ijking op de productiestatistieken. Productie en intermediair verbruik zijn beide neerwaarts bijgesteld.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 23 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 1,4 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.5 Papierindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de papierindustrie is met 201 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 47 mln euro. De overige 155 mln euro is het gevolg van de aansluiting op de productiestatistieken. De bijstelling geldt vooral het intermediair verbruik (excl. FISIM) dat met 145 mln euro opwaarts is bijgesteld als gevolg van herziening van de productieverbruiksverhoudingen. De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 34 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 800 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.6 Uitgeverijen en drukkerijen

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de uitgeverijen en drukkerijen is met 31 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 117 mln euro. De overige bijstellingen zijn het gevolg van de ijking op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's. De productie is in deze bedrijfstak licht opwaarts bijgesteld met 86 mln euro. Het intermediair verbruik (excl. FISIM) is daarentegen licht neerwaarts bijgesteld met 62 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 173 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,2 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.7 Aardolie-industrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de aardolie-industrie is met 278 mln euro neerwaarts bijgesteld. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 147 mln euro. De resterende 131 mln euro wordt veroorzaakt door de aansluiting op de productiestatistieken en op de cijfers uit de Nederlandse Energiehuishouding. De productie is in deze bedrijfstak met 182 mln euro neerwaarts bijgesteld; het intermediair verbruik is, exclusief FISIM, 51 mln euro lager geraamd.

De forse plus bij de productgebonden belastingen wordt veroorzaakt door een aanpassing van de verdeling van de binnenlandse aankopen van (belaste) brandstoffen over binnenlandse productie en invoer.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 21 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 900 arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.8 Chemische basisproductenindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de chemische basisproductenindustrie is met 786 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 200 mln euro. Het effect van de ijking op de productiestatistieken en cijfers van de Nederlands Energiehuishouding bedraagt 986 mln euro. Vooral de productie (1009 mln euro) is op grond van de nieuwe informatie opwaarts bijgesteld. De grootste wijzigingen doen zich voor in de petrochemie en bij de producenten van organische producten.

De productgebonden belastingen zijn verlaagd door een aanpassing van de verdeling van de binnenlandse aankopen van (belaste) producten over binnenlandse productie en invoer. De bijstelling van de niet-productgebonden belastingen is het gevolg van de aanpassing van de verdeling van de zuiveringslasten en rioolrechten op basis van de statistiek milieukosten van bedrijven.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 12 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 200 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.9 Chemische eindproductenindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de chemische eindproductenindustrie is met 212 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 99 mln euro. De resterende bijstelling van 113 mln euro wordt veroorzaakt door de aansluiting op de productiestatistieken. De productie is met 137 mln euro neerwaarts bijgesteld; het intermediair verbruik, exclusief het effect van FISIM, is met 24 mln euro verlaagd.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 115 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met

3,9 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.10 Rubber- en kunststofindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de rubber- en kunststofindustrie is met 51 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 50 mln euro. De ijking op de productiestatistieken heeft bij deze bedrijfstak niet geleid tot grote aanpassingen. Zowel productie als verbruik (excl. FISIM) is met bijna 50 mln euro opwaarts bijgesteld.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 23 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,1 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.11 Basismetalenindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de basismetalenindustrie is met 17 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 49 mln euro. Het effect van de aansluiting op de productiestatistieken bedraagt derhalve 66 mln euro. Productie en verbruik zijn beide licht neerwaarts bijgesteld.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 135 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 1,1 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.12 Metaalproductenindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de metaalproductenindustrie is met 116 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 123 mln euro. De belangrijkste oorzaak van de wijziging van de toegevoegde waarde is aansluiting op de productiestatistieken, waardoor de toegevoegde waarde met 239 mln euro opwaarts is bijgesteld. De productie is met 272 mln euro opwaarts bijgesteld; het intermediair verbruik, exclusief FISIM, met 33 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 108 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 3,5 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.13 Machine-industrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de machine-industrie is met 98 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 140 mln euro. Het effect van de ijking op de productiestatistieken bedraagt 238 mln euro. De productie is met 948 mln euro toegenomen. Het intermediair verbruik, exclusief FISIM, met 710 mln euro. De opwaartse bijstelling komt vooral op naam van producenten van machines voor algemeen gebruik.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 176 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 200 arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.14 Elektrotechnische industrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de elektrotechnische industrie is met 851 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 175 mln euro. Het resterende deel van de bijstelling komt door de aansluiting op de productiestatistieken en de introductie

van de BFI's. Zowel productie als intermediair verbruik is fors opwaarts bijgesteld met resp. 1343 mln euro en 2019 mln euro (excl. FISIM). Per saldo resulteert echter een negatieve bijstelling van de toegevoegde waarde.

De bijstellingen hangen in belangrijke mate samen met aanpassing van de internationale transacties in deze bedrijfstak.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 50 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 6,9 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.15 Transportmiddelenindustrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de transportmiddelenindustrie is met 497 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 120 mln euro. Aansluiting op de productiestatistieken heeft geleid tot een verhoging van 617 mln euro. De aanpassing van de productiestructuur in de auto-industrie aan de nieuwe inzichten verklaart voor een groot deel het verschil met de voorrevisiecijfers.

De neerwaartse bijstelling van de productgebonden belastingen wordt veroorzaakt door een aanpassing van de verdeling van de binnenlandse aankopen van (belaste) producten over binnenlandse productie en invoer.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 137 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 6,4 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.16 Overige industrie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de overige industrie is met 396 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het directe effect van de FISIM via het intermediair verbruik bedraagt in deze bedrijfstak 168 mln euro. Daarnaast leidt FISIM tot een verhoging van de productie van de sociale werkplaatsen met 46 mln euro, omdat hier de productie is gedefinieerd als de som van de kosten. Het resterende bedrag van 274 mln euro is het gevolg van de aansluiting op de productiestatistieken. Met name bij de hout- en bouwmaterialen is de productie neerwaarts bijgesteld. Het intermediair verbruik is, na aftrek van FISIM, nog licht opwaarts bijgesteld.

De bijstelling van de niet-productgebonden belastingen is het gevolg van de aanpassing van de verdeling van de zuiveringslasten en rioolrechten op basis van de statistiek milieukosten van bedrijven.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 14 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,6 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.17 Energie- en waterleidingbedrijven

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de energie- en waterleidingbedrijven is met 341 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 192 mln euro. Het resterende deel is het gevolg van de aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's. Productie en verbruik zijn beide fors opwaarts bijgesteld met resp. 2734 mln euro en 3075 mln euro. Dit is het gevolg van het afsplitsen van de exploitatie van de distributienetten van de distributiebedrijven. Hierdoor wordt een aantal transacties nu expliciet als productie en verbruik geboekt. Voorheen werden ze als interne leveringen binnen bedrijven worden beschouwd en dus niet in de nationale rekeningen opgenomen. Hierbij moet gedacht worden aan (loon)diensten in verband met onderhoud en zakelijk/administratieve diensten.

De opwaartse bijstelling van de productgebonden belastingen wordt veroorzaakt door een aanpassing van de toerekening aan belaste producten. De bijstelling van de niet-productgebonden belastingen is het gevolg van de aanpassing van de verdeling van de zuiveringslasten en rioolrechten op basis van de statistiek milieukosten van bedrijven.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 19 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,3 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.18 Burgerlijke en utiliteitsbouw

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de burgerlijke en utiliteitsbouw is met 371 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 289 mln euro. De resterende bijstelling is het resultaat van een lichte verhoging van het intermediair verbruik en de introductie van de BFI's.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 55 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 7,6 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.19 Grond-, water- en wegebouw

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de grond- weg- en waterbouw is met 34 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 122 mln euro. De gevolgen van de revisie op de toegevoegde waarde, exclusief FISIM, bedragen plus 88 mln euro door een verhoging van de productie met 50 mln euro en een verlaging van het intermediair verbruik (excl. FISIM) met 38 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 5 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 7,7 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.20 Overige bouwnijverheid

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de overige bouwnijverheid is met 58 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 201 mln euro. De gevolgen van de revisie op de toegevoegde waarde, exclusief FISIM bedragen plus 143 mln euro als gevolg van een verhoging van de productie met 9 mln euro en een verlaging van het intermediair verbruik (excl. FISIM) met 134 mln euro. De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 154 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 4,4 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voorrevisieraming.

4.2.21 Autohandel en –reparatie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de autohandel en –reparatie is met 437 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 142 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken heeft derhalve geleid tot een verhoging van de toegevoegde waarde met 579 mln euro. Zowel productie als verbruik (exclusief FISIM) zijn opwaarts bijgesteld met respectievelijk 2055 mln euro en 1476 mln euro.

De niet-productgebonden belastingen zijn aangepast op grond van de herziening van de verdeling van de zuiveringslasten en rioolrechten.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 145 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB,

gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 4,3 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.22 Groothandel

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de groothandel is met 1371 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 495 mln euro. Voor de handelsbemiddeling is een nieuwe statistiek beschikbaar gekomen, die bij deze revisie is ingezet. De cijfers leveren een toegevoegde waarde op die, exclusief FISIM, 139 mln euro hoger ligt dan tot dusverre werd geraamd. De aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's hebben geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 1747 mln euro. Met name de groothandelsmarges op voedings- en genotmiddelen, kleding en elektronica zijn fors hoger dan tot dusverre geraamd.

De aanpassing van de niet-productgebonden belastingen wordt veroorzaakt door de wijziging in de toerekening van zuiveringslasten en rioolrechten. De productgebonden belastingen zijn 167 mln euro hoger dan voor revisie. Dit wordt veroorzaakt door een hogere raming van de "productie" van benzine bij de groothandel.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 337 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,8 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.23 Detailhandel en reparatie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de detailhandel en reparatie is met 1636 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 286 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken heeft derhalve geleid tot een verhoging van de toegevoegde waarde met 1922 mln euro. Zowel productie als verbruik (excl. FISIM) zijn opwaarts bijgesteld met respectievelijk 2486 mln euro en 564 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 475 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 7,4 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.24 Horeca

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de horeca is met 271 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 194 mln euro. De resterende aanpassing is het gevolg van de aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's. Productie en verbruik zijn beide opwaarts bijgesteld met resp. 904 mln euro en 439 mln euro (exclusief FISIM). Deze stijging doet zich op het gehele terrein van de horeca voor.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 159 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 14 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.25 Vervoer over land

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in het vervoer over land is met 701 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 158 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's hebben geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 859 mln euro. De wijziging is met name terug te vinden bij het goederenwegvervoer, een bedrijfstak waarin relatief veel kleine ondernemingen actief zijn. Hier zijn zowel productie, verbruik als toegevoegde waarde

zijn zowel productie, verbruik als toegevoegde waarde fors opwaarts bijgesteld.

De productgebonden subsidies op tram- en busvervoer zijn met 308 mln euro bijgesteld op grond van verbeterde informatie van de subsidiëring door gemeenten.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 10 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 4,5 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.26 Vervoer over water

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in het vervoer over water is met 287 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 56 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 343 mln euro. Dit geldt zowel voor de zee- als de binnenvaart. De productie is 401 mln euro hoger geraamd. Het verbruik, exclusief FISIM, blijft daar met een bijstelling van 58 mln euro ruim bij achter. Dit laatste is het gevolg van gewijzigde inzichten in de productie-verbruiksverhouding bij de binnenvaart.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 110 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 5,1 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.27 Vervoer door de lucht

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de luchtvaart is met 393 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 63 mln euro. De resterende daling is het gevolg van de aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's. De verlaging van de toegevoegde waarde is vooral het gevolg van een opwaartse bijstelling van het intermediair verbruik.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 14 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,4 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming. Hierdoor is het loon per arbeidsjaar in deze bedrijfstak lager dan tot dusverre geraamd.

4.2.28 Dienstverlening t.b.v. vervoer

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de dienstverlening ten behoeve van het vervoer is met 175 mln euro opwaarts bijgesteld ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 103 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 278 mln euro. Zowel productie als intermediair verbruik is opwaarts bijgesteld met respectievelijk 917 mln euro en 639 mln euro (exclusief FISIM).

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 267 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 8,1 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.29 Post en telecommunicatie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen in de post en telecommunicatie is met 732 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 186 mln euro. De belangrijkste oorzaak van de wijziging van de toegevoegde waarde is aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's, die per saldo een neerwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde geven van 546 mln euro. Zowel productie als verbruik is in deze bedrijfstak fors op-

waarts bijgesteld. De productie wordt 1939 mln hoger geraamd dan voor revisie; het verbruik (exclusief FISIM) komt 2485 mln euro hoger uit. Voor ca. 1 mld gaat het om een "brutering" van de leveringen van telecommunicatiediensten tussen de verschillende aanbieders, die zowel in de productie als het verbruik voorkomen. Verder is er sprake van een forse verhoging van de kosten in de sfeer van de zakelijke diensten. De extra productie wordt voornamelijk afgezet aan consumenten.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 29 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,8 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.30 Banken

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen van de banken is met 624 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van FISIM in deze bedrijfstak is het saldo van een hogere productie van deze dienst en het intermediair verbruik en bedraagt 1323 mln euro. Daarnaast zijn de BFI's in deze bedrijfstak opgenomen. Deze laten een toegevoegde waarde van -1710 mln euro zien

Door deze twee wijzigingen zijn zowel productie als verbruik (inclusief FISIM) van het bankwezen fors opwaarts bijgesteld met respectievelijk 7197 mln euro (waaronder FISIM: 2100 mln euro, en BFI: 4804 mln euro) en 7821 mln euro (waaronder FISIM 777 mln euro en BFI: 6416 mln euro).

De afgedragen productgebonden belastingen bij het bankwezen zijn met 36 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 321 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van het opnemen van de BFI's in de nationale rekeningen (311 mln euro) en nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 3,9 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.31 Verzekeringswezen en pensioenfondsen

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij het verzekeringswezen en pensioenfondsen is met 353 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 257 mln euro. Aansluiting op de beschikbare bronnen heeft bij deze bedrijfstak geleid tot een verdere afname van de toegevoegde waarde met 96 mln euro. Dit komt nagenoeg geheel voor rekening van een hogere raming van het intermediair verbruik.

De afgedragen productgebonden belastingen zijn bij het verzekeringswezen met 17 mln euro verlaagd. De ontvangen productgebonden subsidies zijn bij het verzekeringswezen met 46 mln euro afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door een gewijzigde verhouding tussen woningbedrijven en de verzekeringen. Bij de eerste is de productie naar boven bijgesteld (zie par 4.2.33), en - in de pas daarmee - is ook de subsidie opwaarts bijgesteld, ten koste van de verzekeraars.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 157 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 5,8 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.32 Financiële hulpactiviteiten

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de financiële hulpactiviteiten is met 118 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 87 mln euro. Het resterende bedrag van 31 mln euro is een saldo van de gevolgen van de aansluiting op de bronstatistiek en de introductie van de BFI's (150 mln euro).

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 19 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 8 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.33 Verhuur van en handel in onroerend goed

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de verhuur van en handel in onroerend goed is met 1269 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 2050 mln euro. Hierin zijn de diensten verleend ten behoeve van hypotheek op woningen begrepen. De opwaartse bijstelling op grond van andere oorzaken bedraagt 3319 mln euro. Hiervan komt 1200 mln euro voor rekening van de opwaartse bijstelling van de raming voor projectontwikkelaars en handelaren in onroerend goed, waarover nieuwe informatie beschikbaar is gekomen. De projectontwikkeling is "bruto" in de nationale rekeningen opgenomen, hetgeen betekent dat er sprake is van hogere intermediaire inkopen van nieuwbouw van woningen en gebouwen en dat deze bedrijfstak woningen en gebouwen als productie kent. Dit effect is terug te zien in de grote bijstelling van zowel productie als intermediair verbruik.

Een tweede grote bijstelling is het gevolg van een hogere raming van de huren van woningen en daarmee ook van de toegerekende huur van eigenaarswoningen. De extra toegevoegde waarde die hierdoor wordt gegenereerd bedraagt 800 mln euro.

Ten slotte is ook de productie en daarmee de toegevoegde waarde van de exploitatie van bedrijfsgebouwen opwaarts bijgesteld op grond van betere informatie over de vraag naar te huren bedrijfsgebouwen. Hiermee is een extra bedrag van bijna 1400 mln euro toegevoegde waarde gemoeid.

De ontvangen productgebonden subsidies zijn in deze bedrijfstak met 116 mln euro opwaarts bijgesteld. Enerzijds is dit het gevolg van een verhoging van het subsidiebedrag op grond van de herziene gegevens van gemeenten met 70 mln euro. Anderzijds leidt de gewijzigde verhouding in het aanbod tot een herallocatie van subsidie (zie ook het verzekeringswezen, paragraaf 4.2.31).

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 473 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van nieuwe informatie uit het SSB. Het arbeidsvolume is met 11,5 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.34 Verhuur van roerende goederen

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de verhuur van roerende goederen is met 331 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 104 mln euro. De aansluiting op de productiestatistiek heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 435 mln euro. Deze laten een hogere productie (plus 207 mln euro) en een hoger intermediair verbruik (plus 772 mln euro exclusief FISIM) zien dan tot dusverre in de nationale was opgenomen, waardoor per saldo ook de toegevoegde waarde is toegenomen.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 82 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 600 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.35 Computerservicebureaus e.d.

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de computerservicebureaus is met 399 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 134 mln euro. De resterende bijstelling is het gevolg van aansluiting op de productiestatistiek en de introductie van de BFI's. In deze bedrijfstak komen relatief veel kleine ondernemingen voor, waardoor de nieuwe aanpak van de samenstelling van productiestatistiek een behoorlijke invloed heeft. Zowel productie als verbruik (excl. FISIM) zijn in deze branche fors opwaarts bijgesteld met respectievelijk 2115 mln euro en 1582 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 546 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 6,9 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.36 Speur- en ontwikkelingswerk

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij het speur- en ontwikkelingswerk is met 13 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 17 mln euro. De aansluiting op de statistieken over dit onderwerp heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 30 mln euro.

De ontvangen productgebonden subsidies in deze bedrijfstak zijn met 14 mln euro neerwaarts bijgesteld, op grond van een aanpassing van de verdeling hiervan over producenten van speur- en ontwikkelingswerk.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 298 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 2,4 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.37 Juridische en economische dienstverlening

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de juridische en economische dienstverlening is met 1716 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 267 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van BFI's hebben geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 1983 mln euro. In deze bedrijfstak komen relatief veel kleine ondernemingen voor, waardoor de nieuwe aanpak van de samenstelling van productiestatistieken een behoorlijke invloed heeft. Zowel productie als verbruik (exclusief FISIM) zijn in deze branche fors opwaarts bijgesteld met respectievelijk 5707 mln euro en 3724 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 1379 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 45,8 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.38 Architecten- en ingenieursbureaus

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de architecten- en ingenieursbureaus is met 95 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 99 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 194 mln euro. Het effect op de toegevoegde waarde is beperkt. Productie en verbruik (exclusief FISIM) zijn in deze branche fors opwaarts bijgesteld met respectievelijk 968 mln euro en 774 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 241 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 9,6 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.39 Reclamebureaus

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de reclamebureaus is met 153 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 66 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's hebben geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 219 mln euro. Productie en verbruik zijn echter beide neerwaarts bijgesteld met respectievelijk 640 mln euro en 859 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 26 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 17,5 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming, omdat de banen van krantenjongens en bezorgers van reclamefolders bij deze bedrijfstak is ondergebracht.

4.2.40 Uitzendbureaus, e.d.

De toegevoegde waarde bij de uitzendbureaus is met 612 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 99 mln euro. Bij deze revisie is voor het eerst een raming voor het uitzenden van illegalen in de nationale rekeningen opgenomen. Op grond van gegevens ontleend aan het rapport "Over de grens" van "Research voor Beleid" is een aanvulling op de PS-gegevens gemaakt. Hiermee is een toegevoegde waarde gemoeid van ca. 500 mln euro. Ook de aansluiting op de productiestatistieken heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 893 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 59,5 duizend arbeidsjaren verlaagd ten opzichte van de voor-revisieraming. Deze afname is het saldo van twee wijzigingen. Ten eerste zijn door het gebruik van het SSB 20 duizend kortdurende uitzendbanen tevoorschijn gekomen. Het effect in arbeidsjaren is echter beperkt. Overheersend is de bijstelling van de deeltijdfactor voor uitzendarbeid. Op grond van nieuwe informatie is deze factor verlaagd waardoor het arbeidsvolume fors neerwaarts wordt bijgesteld.

4.2.41 Zakelijke dienstverlening n.e.g.

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de zakelijke dienstverlening n.e.g. is met 720 mln euro toegenomen. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 140 mln euro. De aansluiting op de productiestatistieken en de introductie van de BFI's zorgen voor een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 860 mln euro. In deze bedrijfstak komen relatief veel kleine ondernemingen voor, waardoor de nieuwe aanpak van de samenstelling van productiestatistieken een behoorlijke invloed heeft. Zowel productie als verbruik (exclusief FISIM) zijn in deze branche fors opwaarts bijgesteld met respectievelijk 2762 mln euro en 1902 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 654 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 20,7 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.42 Overheidsbestuur en sociale verzekeringen

De productie bij het overheidsbestuur en de sociale verzekeringen is met 863 mln euro neerwaarts bijgesteld. Omdat de productie in deze bedrijfstak per definitie gelijk is aan de som van de kosten (intermediair verbruik, lonen en sociale lasten en afschrijvingen) is de oorzaak van bijstelling daar te vinden. Ook hier speelt het effect van FISIM waardoor het intermediair verbruik en daarmee de productie in deze bedrijfstak 240 mln euro hoger wordt. Daarnaast is met name bij de lokale overheden het intermediair verbruik toegenomen op grond van de nieuwe inzichten in de statistische gegevens. De ramingen op basis van de nieuwe methode (zie hoofdstuk 1) voor de berekening van de afschrijvingen komen voor deze bedrijfstak 660 mln euro lager uit. Dit is mede het gevolg van een verhoging van de gemiddelde levensduur van infrastructurele werken van 35 jaar naar 55 jaar.

De veranderingen bij het rijk en de sociale verzekeringen zijn gering.

De lonen en sociale lasten zijn met 871 mln euro neerwaarts bijgesteld vanwege de herziening bij de lokale overheid en een andere afbakening bij het gesubsidieerd onderwijs.

Het arbeidsvolume is daarentegen met 25,7 duizend arbeidsjaren fors opwaarts bijgesteld, omdat met ingang van deze revisie ook de gekozen bestuurders zoals wethouders en gemeenteraadsleden zijn opgenomen. Deze vielen tot dusverre buiten de scope van de statistiek omdat zij geen loon maar een vergoeding ontvangen.

4.2.43 Defensie

De veranderingen bij de bedrijfstak defensie zijn toe te schrijven aan drie onderdelen. De herziening van de raming van de militaire pensioenen heeft een effect van 210 mln euro op productie en toegevoegde waarde. Het effect van FISIM bedraagt 20 mln euro. Ten slotte zijn de afschrijvingen met 138 mln euro neerwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe ramingsmethode. Het arbeidsvolume is met 1,3 duizend arbeidsjaren neerwaarts bijgesteld, op grond van een aanpassing van de deeltijdfactor in deze bedrijfstak.

4.2.44 Gesubsidieerd onderwijs

De productie bij het gesubsidieerd onderwijs is met 1727 mln euro verhoogd. Omdat de productie in deze bedrijfstak per definitie gelijk is aan de som van de kosten (intermediair verbruik, lonen en sociale lasten en afschrijvingen) is de oorzaak van bijstelling daar te vinden. Uiteraard is er het effect van FISIM waardoor het intermediair verbruik en daarmee de productie in deze bedrijfstak 104 mln euro hoger wordt. Door verbeterde gegevens over het onderwijs naar deze bedrijfstak worden intermediair verbruik (plus 682 mln euro) en lonen en sociale lasten (plus 231 mln euro) opwaarts bijgesteld.

De afschrijvingen zijn in deze bedrijfstak met 706 mln euro opwaarts bijgesteld.

Het arbeidsvolume is met 3,5 duizend arbeidsjaren opwaarts bijgesteld.

4.2.45 Gezondheids- en welzijnszorg

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de gezondheids- en welzijnszorg is met 202 mln euro verhoogd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het directe effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 373 mln euro. Daarnaast leidt FISIM tot een verhoging van de productie van IWZ's die in deze bedrijfstak actief zijn met 16 mln euro. De achtergrond van de andere bijstellingen is met name gelegen in het beschikbaar komen van het stelsel van zorgrekeningen binnen het CBS, die aansluiten bij de NR-definities. De aansluiting bij deze zorgrekeningen heeft ertoe geleid dat productie en verbruik in de zorg opwaarts zijn bijgesteld omdat een aantal "witte vlekken" binnen de zorg nu is ingevuld, waardoor betere ramingen gemaakt kunnen worden. Bovendien kon voor gegevens over jeugdhulpverlening en jeugdbescherming gebruik gemaakt worden van de begrotingen van de ministeries van VWS en Justitie. De productie is met 1267 mln euro opwaarts bijgesteld; het verbruik, exclusief FISIM, met 692 mln euro.

De niet-productgebonden belastingen zijn met 49 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe methode voor het toerekenen van zuiveringlasten en rioolrechten. De niet-productgebonden subsidies liggen 70 mln euro hoger vanwege een aanpassing van de toerekening van loonsubsidies aan de verschillende bedrijfstakken.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 1554 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de zorgrekeningen. Het arbeidsvolume is met 3,8 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming. De bijstelling is mede het gevolg van een verschui-

ving van zelfstandigen naar werknemers. Een deel van de medische stand gaf in de enquête waarneming aan dat zij als zelfstandigen aan het werk waren. Fiscaal echter worden zij als werknemer gezien. Bij deze revisie wordt deze laatste zienswijze gevolgd.

4.2.46 Milieudienstverlening

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij de milieudienstverlening is met 37 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het directe effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 47 mln euro. Daarnaast leidt FISIM tot een verhoging met 13 mln euro van de productie van de milieudienstverlening door de overheid die in deze bedrijfstak is opgenomen, omdat hier de productie is gedefinieerd als de som van de kosten. De aansluiting op de beschikbare statistieken heeft geleid tot kleine bijstellingen in de overige variabelen.

4.2.47 Cultuur, sport en recreatie

De toegevoegde waarde tegen basisprijzen bij cultuur, sport en recreatie is met 546 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 180 mln euro. In deze bedrijfstak zijn weinig op de NR toegesneden statistieken beschikbaar. Bij deze revisie is dan ook voor alle onderdelen onderzoek gedaan naar nieuwe bronnen en informatie op basis waarvan ramingen gemaakt kunnen worden. Het resultaat is een behoorlijke verschuiving in de productie-verbruiksverhouding in deze bedrijfstak. De productie is met 236 mln euro neerwaarts bijgesteld, terwijl het verbruik, exclusief FISIM, met 130 mln euro is toegenomen.

Deze bijstelling aan de kostenkant werkt ook door in de lonen en sociale lasten die in totaal met 402 mln euro opwaarts zijn bijgesteld. Hierbij speelt ook de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de productieramingen een rol. Het arbeidsvolume is in lijn daarmee met 11,6 duizend arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.2.48 Particuliere huishoudens met personeel

De productiegegevens voor deze bedrijfstak zijn bij deze revisie ongewijzigd gebleven. Het arbeidsvolume is met 500 arbeidsjaren verlaagd.

4.2.49 Overige dienstverlening n.e.g.

De toegevoegde waarde bij de overige dienstverlening n.e.g. is met 105 mln euro verlaagd ten opzichte van de raming vóór revisie. Het effect van de FISIM bedraagt in deze bedrijfstak 136 mln euro. De aansluiting op de beschikbare statistieken en de introductie van de BFI's hebben geleid tot een opwaartse bijstelling van de toegevoegde waarde met 31 mln euro.

De lonen en sociale lasten zijn in totaal met 171 mln euro opwaarts bijgesteld op grond van de nieuwe informatie uit het SSB, gecombineerd met de PS-gegevens. Het arbeidsvolume is met 5,2 arbeidsjaren verhoogd ten opzichte van de voor-revisieraming.

4.3 Tabellen: Productie, verbruik en inkomensvorming

TABEL P 1
Productie (basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	22 605	23 456	851	66	785
Delfstoffenwinning	14 495	14 646	151		151
Industrie	211 889	216 545	4 656	64	4 592
Voedings- en genotmiddelenindustrie	45 587	46 918	1 331		1 331
Textiel- en lederindustrie	4 467	4 322	- 145		- 145
Papierindustrie	5 559	5 550	- 9		- 9
Uitgeverijen en drukkerijen	13 367	13 453	86	17	69
Aardolie-industrie	16 806	16 624	- 182		- 182
Chemische basisproductenindustrie	22 719	23 728	1 009		1 009
Chemische eindproductenindustrie	11 965	11 828	- 137		- 137
Rubber- en kunststofindustrie	5 775	5 823	48		48
Basismetalaalindustrie	5 921	5 878	- 43		- 43
Metaalproductenindustrie	14 024	14 296	272		272
Machine-industrie	15 243	16 191	948		948
Elektrotechnische industrie	19 225	20 568	1 343	1	1 342
Transportmiddelenindustrie	13 721	14 038	317		317
Overige industrie	17 510	17 328	- 182	46	- 228
Energie- en waterleidingbedrijven	20 230	22 964	2 734	3	2 731
Bouwnijverheid	64 594	64 656	62	1	61
Burgerlijke en utiliteitsbouw	30 899	30 902	3	1	2
Grond-, water- en wegenbouw	13 372	13 422	50		50
Overige bouwnijverheid	20 323	20 332	9		9
Handel, horeca en reparatie	101 024	111 382	10 358	8	10 350
Autohandel en -reparatie	12 549	14 604	2 055		2 055
Groothandel	49 109	54 022	4 913	5	4 908
Detailhandel en reparatie	24 176	26 662	2 486		2 486
Horeca	15 190	16 094	904	3	901
Vervoer, opslag en communicatie	58 569	63 335	4 766	45	4 721
Vervoer over land	14 964	16 474	1 510	2	1 508
Vervoer over water	4 976	5 377	401		401
Vervoer door de lucht	7 436	7 435	- 1	1	- 2
Dienstverlening t.b.v. vervoer	11 622	12 539	917		917
Post en telecommunicatie	19 571	21 510	1 939	42	1 897
Financiële en zakelijke dienstverlening	165 604	193 228	27 624	7 165	20 459
Banken	21 894	29 091	7 197	6 904	293
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	14 626	14 641	15		15
Financiële hulpactiviteiten	5 794	5 771	- 23	150	- 173
Verhuur van en handel in onroerend goed	39 297	46 395	7 098	11	7 087
Verhuur van roerende goederen	6 878	8 085	1 207		1 207
Computerservicebureaus e.d.	12 630	14 745	2 115	5	2 110
Speur- en ontwikkelingswerk	3 429	3 303	- 126		- 126
Juridische en economische dienstverlening	22 708	28 415	5 707	80	5 627
Architecten- en ingenieursbureaus	9 102	10 070	968		968
Reclamebureaus	7 179	6 539	- 640	3	- 643
Uitzendbureaus e.d.	11 101	12 445	1 344	2	1 342
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	10 966	13 728	2 762	10	2 752
Overheid	67 944	68 900	956	574	382
Overheidsbestuur en sociale verzekering	42 663	41 800	- 863	240	- 1 103
Defensie	6 000	6 092	92	230	- 138
Gesubsidieerd onderwijs	19 281	21 008	1 727	104	1 623
Zorg en overige dienstverlening	71 565	72 783	1 218	165	1 053
Gezondheids- en welzijnzorg	40 653	41 920	1 267	16	1 251
Milieudienstverlening	6 482	6 518	36	13	23
Cultuur, sport en recreatie	14 040	13 804	- 236	120	- 356
Particuliere huishoudens met personeel	1 625	1 625	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	8 765	8 916	151	16	135
Subtotaal	798 519	851 895	53 376	8 091	45 285
Goederen en diensten n.e.g.	1 282	1 269	- 13		- 13
Productie (basisprijzen)	799 801	853 164	53 363	8 091	45 272
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	560 694	602 521	41 827		
Financiële instellingen	41 722	49 192	7 470		
Overheid	83 257	84 361	1 104		
Huishoudens	110 315	112 514	2 199		
Instellingen zonder winst oogmerk t.b.v. huishoudens	3 813	4 576	763		

TABEL P 2
Intermediair verbruik naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	12 022	13 279	1 257	333	924
Delfstoffenwinning	2 741	3 507	766	122	644
Industrie	151 398	157 826	6 428	1 882	4 546
Voedings- en genotmiddelenindustrie	33 960	36 499	2 539	409	2 130
Textiel- en lederindustrie	3 087	3 062	- 25	38	- 63
Papierindustrie	3 718	3 910	192	47	145
Uitgeverijen en drukkerijen	7 608	7 663	55	117	- 62
Aardolie-industrie	14 661	14 757	96	147	- 51
Chemische basisproductenindustrie	17 917	18 140	223	200	23
Chemische eindproductenindustrie	8 499	8 574	75	99	- 24
Rubber- en kunststofindustrie	3 853	3 952	99	50	49
Basismetalaalindustrie	4 344	4 284	- 60	49	- 109
Metaalproductenindustrie	9 243	9 399	156	123	33
Machine-industrie	10 407	11 257	850	140	710
Elektrotechnische industrie	13 705	15 899	2 194	175	2 019
Transportmiddelenindustrie	10 881	10 701	- 180	120	- 300
Overige industrie	9 515	9 729	214	168	46
Energie- en waterleidingbedrijven	14 423	17 498	3 075	192	2 883
Bouwnijverheid	41 426	41 951	525	612	- 87
Burgerlijke en utiliteitsbouw	21 796	22 170	374	289	85
Grond-, water- en wegebouw	8 617	8 701	84	122	- 38
Overige bouwnijverheid	11 013	11 080	67	201	- 134
Handel, horeca en reparatie	42 625	49 268	6 643	1 117	5 526
Autohandel en -reparatie	6 058	7 676	1 618	142	1 476
Groothandel	19 624	23 166	3 542	495	3 047
Detailhandel en reparatie	9 342	10 192	850	286	564
Horeca	7 601	8 234	633	194	439
Vervoer, opslag en communicatie	30 243	34 971	4 728	566	4 162
Vervoer over land	5 931	6 740	809	158	651
Vervoer over water	3 447	3 561	114	56	58
Vervoer door de lucht	4 873	5 265	392	63	329
Dienstverlening t.b.v. vervoer	6 394	7 136	742	103	639
Post en telecommunicatie	9 598	12 269	2 671	186	2 485
Financiële en zakelijke dienstverlening	60 702	84 113	23 411	10 513	12 898
Banken	7 569	15 390	7 821	7 193	628
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	7 731	8 099	368	257	111
Financiële hulpactiviteiten	1 574	1 669	95	87	8
Verhuur van en handel in onroerend goed	8 503	14 332	5 829	2 050	3 779
Verhuur van roerende goederen	2 578	3 454	876	104	772
Computerservicebureaus e.d.	4 816	6 532	1 716	134	1 582
Speur- en ontwikkelingswerk	1 749	1 610	- 139	17	- 156
Juridische en economische dienstverlening	9 819	13 810	3 991	267	3 724
Architecten- en ingenieursbureaus	4 639	5 512	873	99	774
Reclamebureaus	5 282	4 489	- 793	66	- 859
Uitzendbureaus e.d.	1 593	2 325	732	99	633
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	4 849	6 891	2 042	140	1 902
Overheid	22 989	24 462	1 473	364	1 109
Overheidsbestuur en sociale verzekering	16 962	17 629	667	240	427
Defensie	2 227	2 247	20	20	0
Gesubsidieerd onderwijs	3 800	4 586	786	104	682
Zorg en overige dienstverlening	25 760	27 464	1 704	736	968
Gezondheids- en welzijnszorg	10 558	11 623	1 065	373	692
Milieudienstverlening	3 980	4 053	73	47	26
Cultuur, sport en recreatie	8 134	8 444	310	180	130
Particuliere huishoudens met personeel	-	-	0	-	0
Overige dienstverlening n.e.g.	3 088	3 344	256	136	120
Subtotaal	404 329	454 339	50 010	16 437	33 573
Goederen en diensten n.e.g.	1 282	1 269	- 13	-	- 13
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare BTW)	405 611	455 608	49 997	16 437	33 560
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	315 101	350 527	35 426	-	-
Financiële instellingen	16 990	25 040	8 050	-	-
Overheid	29 284	30 969	1 685	-	-
Huishoudens	41 926	46 436	4 510	-	-
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	2 310	2 636	326	-	-

TABEL P 4
Productgebonden belastingen naar bedrijfstakken, -klassen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	1	1	0		0
Delfstoffenwinning	247	269	22		22
Industrie	5 498	5 322	- 176		- 176
Voedings- en genotmiddelenindustrie	1 789	1 501	- 288		- 288
Textiel- en lederindustrie	-	-	0		0
Papierindustrie	-	-	0		0
Uitgeverijen en drukkerijen	-	-	0		0
Aardolie-industrie	3 569	3 795	226		226
Chemische basisproductenindustrie	81	14	- 67		- 67
Chemische eindproductenindustrie	1	0	- 1		- 1
Rubber- en kunststofindustrie	-	-	0		0
Basismetalaalindustrie	6	0	- 6		- 6
Metaalproductenindustrie	-	-	0		0
Machine-industrie	-	-	0		0
Elektrotechnische industrie	-	-	0		0
Transportmiddelenindustrie	49	10	- 39		- 39
Overige industrie	3	2	- 1		- 1
Energie- en waterleidingbedrijven	2 367	2 426	59		59
Bouwnijverheid	-	-	0		0
Burgerlijke en utiliteitsbouw	-	-	0		0
Grond-, water- en wegebouw	-	-	0		0
Overige bouwnijverheid	-	-	0		0
Handel, horeca en reparatie	90	257	167		167
Autohandel en -reparatie	-	-	0		0
Groothandel	90	257	167		167
Detailhandel en reparatie	-	-	0		0
Horeca	-	-	0		0
Vervoer, opslag en communicatie	-	-	0		0
Vervoer over land	-	-	0		0
Vervoer over water	-	-	0		0
Vervoer door de lucht	-	-	0		0
Dienstverlening t.b.v. vervoer	-	-	0		0
Post en telecommunicatie	-	-	0		0
Financiële en zakelijke dienstverlening	4 474	4 493	19		19
Banken	402	438	36		36
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	633	616	- 17		- 17
Financiële hulpactiviteiten	-	-	0		0
Verhuur van en handel in onroerend goed	2	2	0		0
Verhuur van roerende goederen	-	-	0		0
Computerservicebureaus e.d.	-	-	0		0
Speur- en ontwikkelingswerk	-	-	0		0
Juridische en economische dienstverlening	3 437	3 437	0		0
Architecten- en ingenieursbureaus	-	-	0		0
Reclamebureaus	-	-	0		0
Uitzendbureaus e.d.	-	-	0		0
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	-	-	0		0
Overheid	-	-	0		0
Overheidsbestuur en sociale verzekering	-	-	0		0
Defensie	-	-	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	-	-	0		0
Zorg en overige dienstverlening	276	283	7		7
Gezondheids- en welzijnszorg	-	-	0		0
Milieudienstverlening	196	203	7		7
Cultuur, sport en recreatie	80	80	0		0
Particuliere huishoudens met personeel	-	-	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	-	-	0		0
Subtotaal	12 953	13 051	98		98
Toegerekende BTW	32 543	33 517	974		974
Belastingen op invoer (exclusief BTW)	7 583	7 544	- 39		- 39
Verschil toegerekende en afgedragen BTW (-)	34	1 008	974		974
Productgebonden belastingen	53 045	53 104	59		59

TABEL P 5
Niet-productgebonden belastingen op productie naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	472	419	- 53		- 53
Delfstoffenwinning	24	21	- 3		- 3
Industrie	684	629	- 55		- 55
Voedings- en genotmiddelenindustrie	215	222	7		7
Textiel- en lederindustrie	19	19	0		0
Papierindustrie	27	20	- 7		- 7
Uitgeverijen en drukkerijen	17	16	- 1		- 1
Aardolie-industrie	120	121	1		1
Chemische basisproductenindustrie	78	48	- 30		- 30
Chemische eindproductenindustrie	31	29	- 2		- 2
Rubber- en kunststofindustrie	8	7	- 1		- 1
Basismetalaalindustrie	20	15	- 5		- 5
Metaalproductenindustrie	23	25	2		2
Machine-industrie	24	22	- 2		- 2
Elektrotechnische industrie	39	36	- 3		- 3
Transportmiddelenindustrie	22	23	1		1
Overige industrie	41	26	- 15		- 15
Energie- en waterleidingbedrijven	84	57	- 27		- 27
Bouwnijverheid	94	106	12		12
Burgerlijke en utiliteitsbouw	33	38	5		5
Grond-, water- en wegenbouw	21	21	0		0
Overige bouwnijverheid	40	47	7		7
Handel, horeca en reparatie	570	643	73		73
Autohandel en -reparatie	125	209	84		84
Groothandel	196	155	- 41		- 41
Detailhandel en reparatie	93	86	- 7		- 7
Horeca	156	193	37		37
Vervoer, opslag en communicatie	230	239	9		9
Vervoer over land	123	133	10		10
Vervoer over water	2	3	1		1
Vervoer door de lucht	58	61	3		3
Dienstverlening t.b.v. vervoer	32	33	1		1
Post en telecommunicatie	15	9	- 6		- 6
Financiële en zakelijke dienstverlening	1 925	1 936	11		11
Banken	104	103	- 1		- 1
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	67	66	- 1		- 1
Financiële hulpactiviteiten	15	18	3		3
Verhuur van en handel in onroerend goed	1 357	1 358	1		1
Verhuur van roerende goederen	240	252	12		12
Computerservicebureaus e.d.	15	12	- 3		- 3
Speur- en ontwikkelingswerk	11	12	1		1
Juridische en economische dienstverlening	67	53	- 14		- 14
Architecten- en ingenieursbureaus	15	13	- 2		- 2
Reclamebureaus	3	3	0		0
Uitzendbureaus e.d.	15	21	6		6
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	16	25	9		9
Overheid	357	359	2		2
Overheidsbestuur en sociale verzekering	228	229	1		1
Defensie	-	-	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	129	130	1		1
Zorg en overige dienstverlening	325	379	54		54
Gezondheids- en welzijnszorg	131	180	49		49
Milieudienstverlening	123	122	- 1		- 1
Cultuur, sport en recreatie	45	42	- 3		- 3
Particuliere huishoudens met personeel	-	-	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	26	35	9		9
Niet-productgebonden belastingen op productie	4 765	4 788	23		23
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	2 607	2 606	- 1		- 1
Financiële instellingen	314	312	- 2		- 2
Overheid	467	471	4		4
Huishoudens	1 360	1 384	24		24
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	17	15	- 2		- 2

Subsidies

TABEL P 7
Productgebonden subsidies naar bedrijfstakken en -klassen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	340	341	1		1
Delfstoffenwinning	–	–	0		0
Industrie	564	561	– 3		– 3
Voedings- en genotmiddelenindustrie	426	420	– 6		– 6
Textiel- en lederindustrie	–	–	0		0
Papierindustrie	–	–	0		0
Uitgeverijen en drukkerijen	1	–	– 1		– 1
Aardolie-industrie	–	–	0		0
Chemische basisproductenindustrie	–	–	0		0
Chemische eindproductenindustrie	2	2	0		0
Rubber- en kunststofindustrie	–	–	0		0
Basismetalaalindustrie	–	–	0		0
Metaalproductenindustrie	–	–	0		0
Machine-industrie	–	–	0		0
Elektrotechnische industrie	49	53	4		4
Transportmiddelenindustrie	86	86	0		0
Overige industrie	–	–	0		0
Energie- en waterleidingbedrijven	7	1	– 6		– 6
Bouwnijverheid	34	33	– 1		– 1
Burgerlijke en utiliteitsbouw	2	2	0		0
Grond-, water- en wegenbouw	24	23	– 1		– 1
Overige bouwnijverheid	8	8	0		0
Handel, horeca en reparatie	14	12	– 2		– 2
Autohandel en -reparatie	–	–	0		0
Groothandel	1	0	– 1		– 1
Detailhandel en reparatie	–	–	0		0
Horeca	13	12	– 1		– 1
Vervoer, opslag en communicatie	1 226	1 536	310		310
Vervoer over land	1 197	1 505	308		308
Vervoer over water	17	18	1		1
Vervoer door de lucht	1	1	0		0
Dienstverlening t.b.v. vervoer	11	12	1		1
Post en telecommunicatie	–	–	0		0
Financiële en zakelijke dienstverlening	731	810	79		79
Banken	1	–	– 1		– 1
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	51	5	– 46		– 46
Financiële hulpactiviteiten	–	–	0		0
Verhuur van en handel in onroerend goed	57	173	116		116
Verhuur van roerende goederen	–	–	0		0
Computerservicebureaus e.d.	–	–	0		0
Speur- en ontwikkelingswerk	534	548	14		14
Juridische en economische dienstverlening	66	60	– 6		– 6
Architecten- en ingenieursbureaus	16	16	0		0
Reclamebureaus	–	–	0		0
Uitzendbureaus e.d.	–	–	0		0
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	6	8	2		2
Overheid	–	–	0		0
Overheidsbestuur en sociale verzekering	–	–	0		0
Defensie	–	–	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	–	–	0		0
Zorg en overige dienstverlening	513	482	– 31		– 31
Gezondheids- en welzijnzorg	79	78	– 1		– 1
Milieudienstverlening	–	–	0		0
Cultuur, sport en recreatie	410	380	– 30		– 30
Particuliere huishoudens met personeel	–	–	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	24	24	0		0
Productgebonden subsidies op productie	3 429	3 776	347		347
Subsidies op invoer	161	161	0		0
Productgebonden subsidies	3 590	3 937	347		347

TABEL P 8
Niet-productgebonden subsidies naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	279	227	- 52	- 66	14
Delfstoffenwinning	4	4	0		0
Industrie	755	733	- 22		- 22
Voedings- en genotmiddelenindustrie	121	141	20		20
Textiel- en lederindustrie	14	7	- 7		- 7
Papierindustrie	2	3	1		1
Uitgeverijen en drukkerijen	14	16	2		2
Aardolie-industrie	17	18	1		1
Chemische basisproductenindustrie	33	44	11		11
Chemische eindproductenindustrie	25	19	- 6		- 6
Rubber- en kunststofindustrie	17	20	3		3
Basismetalaalindustrie	15	12	- 3		- 3
Metaalproductenindustrie	87	89	2		2
Machine-industrie	127	110	- 17		- 17
Elektrotechnische industrie	79	58	- 21		- 21
Transportmiddelenindustrie	161	155	- 6		- 6
Overige industrie	43	41	- 2		- 2
Energie- en waterleidingbedrijven	7	7	0		0
Bouwnijverheid	226	225	- 1		- 1
Burgerlijke en utiliteitsbouw	104	103	- 1		- 1
Grond-, water- en wegenbouw	46	46	0		0
Overige bouwnijverheid	76	76	0		0
Handel, horeca en reparatie	457	462	5		5
Autohandel en -reparatie	56	56	0		0
Groothandel	207	210	3		3
Detailhandel en reparatie	126	128	2		2
Horeca	68	68	0		0
Vervoer, opslag en communicatie	245	242	- 3		- 3
Vervoer over land	64	68	4		4
Vervoer over water	70	64	- 6		- 6
Vervoer door de lucht	5	5	0		0
Dienstverlening t.b.v. vervoer	78	93	15		15
Post en telecommunicatie	28	12	- 16		- 16
Financiële en zakelijke dienstverlening	842	801	- 41	12	- 53
Banken	96	96	0		0
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	-	-	0		0
Financiële hulpactiviteiten	-	-	0		0
Verhuur van en handel in onroerend goed	1	10	9		9
Verhuur van roerende goederen	7	8	1		1
Computerservicebureaus e.d.	38	45	7		7
Speur- en ontwikkelingswerk	271	271	0		0
Juridische en economische dienstverlening	37	30	- 7		- 7
Architecten- en ingenieursbureaus	81	27	- 54		- 54
Reclamebureaus	14	14	0		0
Uitzendbureaus e.d.	176	187	11		11
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	121	113	- 8	12	- 20
Overheid	407	407	0		0
Overheidsbestuur en sociale verzekering	375	375	0		0
Defensie	-	-	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	32	32	0		0
Zorg en overige dienstverlening	676	702	26		26
Gezondheids- en welzijnszorg	531	601	70		70
Milieudienstverlening	4	4	0		0
Cultuur, sport en recreatie	97	72	- 25		- 25
Particuliere huishoudens met personeel	-	-	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	44	25	- 19		- 19
Niet-productgebonden subsidies	3 898	3 810	- 88	- 54	- 34
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	2 671	2 593	- 78		
Financiële instellingen	96	95	- 1		
Overheid	647	666	19		
Huishoudens	484	456	- 28		
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	-	-	0		

Beloning van werknemers

TABEL P 10
Lonen naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	2 040	2 122	82		82
Delfstoffenwinning	415	474	59		59
Industrie	29 690	29 190	- 500		- 500
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4 250	4 191	- 59		- 59
Textiel- en lederindustrie	689	669	- 20		- 20
Papierindustrie	857	884	27		27
Uitgeverijen en drukkerijen	2 949	2 797	- 152		- 152
Aardolie-industrie	343	327	- 16		- 16
Chemische basisproductenindustrie	1 508	1 500	- 8		- 8
Chemische eindproductenindustrie	1 531	1 437	- 94		- 94
Rubber- en kunststofindustrie	1 065	1 083	18		18
Basismetalaalindustrie	991	885	- 106		- 106
Metaalproductenindustrie	2 991	2 903	- 88		- 88
Machine-industrie	2 880	3 023	143		143
Elektrotechnische industrie	3 371	3 328	- 43		- 43
Transportmiddelenindustrie	1 829	1 717	- 112		- 112
Overige industrie	4 436	4 446	10		10
Energie- en waterleidingbedrijven	1 347	1 331	- 16		- 16
Bouwnijverheid	12 173	12 011	- 162		- 162
Burgerlijke en utiliteitsbouw	4 604	4 562	- 42		- 42
Grond-, water- en wegenbouw	2 437	2 441	4		4
Overige bouwnijverheid	5 132	5 008	- 124		- 124
Handel, horeca en reparatie	28 606	28 911	305		305
Autohandel en -reparatie	3 152	3 247	95		95
Groothandel	14 412	14 112	- 300		- 300
Detailhandel en reparatie	7 762	8 143	381		381
Horeca	3 280	3 409	129		129
Vervoer, opslag en communicatie	12 894	13 152	258		258
Vervoer over land	5 206	5 186	- 20		- 20
Vervoer over water	399	490	91		91
Vervoer door de lucht	1 301	1 290	- 11		- 11
Dienstverlening t.b.v. vervoer	2 328	2 553	225		225
Post en telecommunicatie	3 660	3 633	- 27		- 27
Financiële en zakelijke dienstverlening	39 946	43 942	3 996	252	3 744
Banken	6 921	7 185	264	252	12
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	2 079	2 236	157		157
Financiële hulpactiviteiten	1 945	1 960	15		15
Verhuur van en handel in onroerend goed	1 769	2 133	364		364
Verhuur van roerende goederen	520	587	67		67
Computerservicebureaus e.d.	4 510	5 024	514		514
Speur- en ontwikkelingswerk	1 173	1 407	234		234
Juridische en economische dienstverlening	7 327	8 432	1 105		1 105
Architecten- en ingenieursbureaus	2 902	3 099	197		197
Reclamebureaus	829	847	18		18
Uitzendbureaus e.d.	6 739	7 263	524		524
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	3 232	3 769	537		537
Overheid	26 804	26 148	- 656		- 656
Overheidsbestuur en sociale verzekering	13 974	13 248	- 726		- 726
Defensie	1 918	1 877	- 41		- 41
Gesubsidieerd onderwijs	10 912	11 023	111		111
Zorg en overige dienstverlening	23 670	25 326	1 656		1 656
Gezondheids- en welzijnzorg	17 498	18 703	1 205		1 205
Milieudienstverlening	902	900	- 2		- 2
Cultuur, sport en recreatie	2 347	2 667	320		320
Particuliere huishoudens met personeel	27	28	1		1
Overige dienstverlening n.e.g.	2 896	3 028	132		132
Lonen	177 585	182 607	5 022	252	4 770
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	121 394	126 082	4 688		
Financiële instellingen	10 179	10 715	536		
Overheid	33 130	32 295	- 835		
Huishoudens	11 813	12 115	302		
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	1 069	1 400	331		

TABEL P 11
Sociale premies t.l.v. werkgevers naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	467	561	94		94
Delfstoffenwinning	110	125	15		15
Industrie	6 937	6 832	- 105		- 105
Voedings- en genotmiddelenindustrie	1 141	1 122	- 19		- 19
Textiel- en lederindustrie	161	158	- 3		- 3
Papierindustrie	170	177	7		7
Uitgeverijen en drukkerijen	674	653	- 21		- 21
Aardolie-industrie	87	82	- 5		- 5
Chemische basisproductenindustrie	397	393	- 4		- 4
Chemische eindproductenindustrie	351	330	- 21		- 21
Rubber- en kunststofindustrie	222	227	5		5
Basismetalaalindustrie	245	216	- 29		- 29
Metaalproductenindustrie	645	625	- 20		- 20
Machine-industrie	650	683	33		33
Elektrotechnische industrie	748	741	- 7		- 7
Transportmiddelenindustrie	420	395	- 25		- 25
Overige industrie	1 026	1 030	4		4
Energie- en waterleidingbedrijven	310	307	- 3		- 3
Bouwnijverheid	3 294	3 252	- 42		- 42
Burgerlijke en utiliteitsbouw	1 402	1 389	- 13		- 13
Grond-, water- en wegebouw	737	738	1		1
Overige bouwnijverheid	1 155	1 125	- 30		- 30
Handel, horeca en reparatie	5 760	5 897	137		137
Autohandel en -reparatie	588	638	50		50
Groothandel	2 921	2 884	- 37		- 37
Detailhandel en reparatie	1 614	1 708	94		94
Horeca	637	667	30		30
Vervoer, opslag en communicatie	2 816	2 882	66		66
Vervoer over land	990	1 000	10		10
Vervoer over water	87	106	19		19
Vervoer door de lucht	396	393	- 3		- 3
Dienstverlening t.b.v. vervoer	473	515	42		42
Post en telecommunicatie	870	868	- 2		- 2
Financiële en zakelijke dienstverlening	9 037	10 130	1 093	59	1 034
Banken	1 646	1 703	57	59	- 2
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	650	650	0		0
Financiële hulpactiviteiten	477	481	4		4
Verhuur van en handel in onroerend goed	497	606	109		109
Verhuur van roerende goederen	114	129	15		15
Computerservicebureaus e.d.	877	909	32		32
Speur- en ontwikkelingswerk	317	381	64		64
Juridische en economische dienstverlening	1 630	1 904	274		274
Architecten- en ingenieursbureaus	650	694	44		44
Reclamebureaus	195	203	8		8
Uitzendbureaus e.d.	1 307	1 676	369		369
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	677	794	117		117
Overheid	8 673	8 899	226	210	16
Overheidsbestuur en sociale verzekering	4 233	4 088	- 145		- 145
Defensie	1 073	1 324	251	210	41
Gesubsidieerd onderwijs	3 367	3 487	120		120
Zorg en overige dienstverlening	5 428	5 898	470		470
Gezondheids- en welzijnszorg	3 943	4 292	349		349
Milieudienstverlening	250	251	1		1
Cultuur, sport en recreatie	537	619	82		82
Particuliere huishoudens met personeel	4	3	- 1		- 1
Overige dienstverlening n.e.g.	694	733	39		39
Sociale premies t.l.v. werkgevers	42 832	44 783	1 951	269	1 682
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	26 962	28 492	1 530		
Financiële instellingen	2 653	2 684	31		
Overheid	10 330	10 525	195		
Huishoudens	2 626	2 747	121		
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	261	335	74		

TABEL P 12
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	7 883	7 302	- 581	- 333	- 248
Delfstoffenwinning	11 209	10 523	- 686	- 122	- 564
Industrie	23 935	22 801	- 1 134	- 1 818	684
Voedings- en genotmiddelenindustrie	6 142	5 025	- 1 117	- 409	- 708
Textiel- en lederindustrie	525	421	- 104	- 38	- 66
Papierindustrie	789	562	- 227	- 47	- 180
Uitgeverijen en drukkerijen	2 133	2 340	207	- 100	307
Aardolie-industrie	1 612	1 355	- 257	- 147	- 110
Chemische basisproductenindustrie	2 852	3 691	839	- 200	1 039
Chemische eindproductenindustrie	1 578	1 477	- 101	- 99	- 2
Rubber- en kunststofindustrie	644	574	- 70	- 50	- 20
Basismetalaalindustrie	336	490	154	- 49	203
Metaalproductenindustrie	1 209	1 433	224	- 123	347
Machine-industrie	1 409	1 316	- 93	- 140	47
Elektrotechnische industrie	1 441	622	- 819	- 174	- 645
Transportmiddelenindustrie	730	1 357	627	- 120	747
Overige industrie	2 535	2 138	- 397	- 122	- 275
Energie- en waterleidingbedrijven	4 073	3 778	- 295	- 189	- 106
Bouwnijverheid	7 833	7 561	- 272	- 611	339
Burgerlijke en utiliteitsbouw	3 168	2 846	- 322	- 288	- 34
Grond-, water- en wegenbouw	1 606	1 567	- 39	- 122	83
Overige bouwnijverheid	3 059	3 148	89	- 201	290
Handel, horeca en reparatie	23 920	27 125	3 205	- 1 109	4 314
Autohandel en -reparatie	2 682	2 890	208	- 142	350
Groothandel	12 163	13 915	1 752	- 490	2 242
Detailhandel en reparatie	5 491	6 661	1 170	- 286	1 456
Horeca	3 584	3 659	75	- 191	266
Vervoer, opslag en communicatie	12 631	12 333	- 298	- 521	223
Vervoer over land	2 778	3 483	705	- 156	861
Vervoer over water	1 111	1 281	170	- 56	226
Vervoer door de lucht	813	431	- 382	- 62	- 320
Dienstverlening t.b.v. vervoer	2 473	2 395	- 78	- 103	25
Post en telecommunicatie	5 456	4 743	- 713	- 144	- 569
Financiële en zakelijke dienstverlening	54 836	53 908	- 928	- 3 647	2 719
Banken	5 750	4 806	- 944	- 600	- 344
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	4 099	3 590	- 509	- 257	- 252
Financiële hulpactiviteiten	1 783	1 643	- 140	63	- 203
Verhuur van en handel in onroerend goed	27 172	27 976	804	- 2 039	2 843
Verhuur van roerende goederen	3 433	3 671	238	- 104	342
Computerservicebureaus e.d.	2 450	2 313	- 137	- 129	- 8
Speur- en ontwikkelingswerk	450	164	- 286	- 17	- 269
Juridische en economische dienstverlening	3 902	4 246	344	- 187	531
Architecten- en ingenieursbureaus	977	779	- 198	- 99	- 99
Reclamebureaus	884	1 011	127	- 63	190
Uitzendbureaus e.d.	1 623	1 347	- 276	- 97	- 179
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	2 313	2 362	49	- 118	167
Overheid	9 528	9 439	- 89		- 89
Overheidsbestuur en sociale verzekering	7 641	6 981	- 660		- 660
Defensie	782	644	- 138		- 138
Gesubsidieerd onderwijs	1 105	1 814	709		709
Zorg en overige dienstverlening	17 058	14 418	- 2 640	- 571	- 2 069
Gezondheids- en welzijnszorg	9 054	7 723	- 1 331	- 357	- 974
Milieudienstverlening	1 231	1 196	- 35	- 34	- 1
Cultuur, sport en recreatie	3 074	2 104	- 970	- 60	- 910
Particuliere huishoudens met personeel	1 594	1 594	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	2 105	1 801	- 304	- 120	- 184
Subtotaal	172 906	169 188	- 3 718	- 8 921	5 203
Verschil toegerekende en afgedragen BTW	34	1 008	974		974
Verbruik toegerekende bankdiensten (-)	14 334	0	- 14 334	- 14 334	0
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (bruto)	158 606	170 196	11 590	5 413	6 177
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	97 472	97 796	324		
Financiële instellingen	11 682	10 536	- 1 146		
Overheid	10 693	10 767	74		
Huishoudens	52 937	50 907	- 2 030		
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	156	190	34		
Verbruik toegerekende bankdiensten (-)	14 334	0	- 14 334		

TABEL P 14
Afschrijvingen naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	2 808	2 823	15		15
Delfstoffenwinning	1 464	1 247	- 217		- 217
Industrie	8 596	8 205	- 391		- 391
Voedings- en genotmiddelenindustrie	1 645	1 527	- 118		- 118
Textiel- en lederindustrie	184	186	2		2
Papierindustrie	971	319	- 82		- 82
Uitgeverijen en drukkerijen	↑	570	↑		↑
Aardolie-industrie	391	439	48		48
Chemische basisproductenindustrie	1 831	1 411	- 196		- 196
Chemische eindproductenindustrie	↑	↑	↑		↑
Rubber- en kunststofindustrie	↑	224	↑		↑
Basismetalaalindustrie	2 883	406	- 76		- 76
Metaalproductenindustrie	↑	471	↑		↑
Machine-industrie	↑	409	↑		↑
Elektrotechnische industrie	↑	1 108	↑		↑
Transportmiddelenindustrie	↑	413	↑		↑
Overige industrie	691	722	31		31
Energie- en waterleidingbedrijven	2 284	2 270	- 14		- 14
Bouwnijverheid	1 270	1 347	77		77
Burgerlijke en utiliteitsbouw
Grond-, water- en wegebouw
Overige bouwnijverheid
Handel, horeca en reparatie	6 027	5 821	- 206		- 206
Autohandel en -reparatie	.	841	.		.
Groothandel	.	2 620	.		.
Detailhandel en reparatie	.	1 800	.		.
Horeca	.	560	.		.
Vervoer, opslag en communicatie	7 296	7 084	- 212		- 212
Vervoer over land	.	1 452	.		.
Vervoer over water	.	551	.		.
Vervoer door de lucht	.	714	.		.
Dienstverlening t.b.v. vervoer	.	1 339	.		.
Post en telecommunicatie	.	3 028	.		.
Financiële en zakelijke dienstverlening	22 247	23 643	1 396		1 396
Banken	3 368	2 984	1 079		1 079
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	↑	1 077	↑		↑
Financiële hulpactiviteiten	↑	386	↑		↑
Verhuur van en handel in onroerend goed	14 004	13 415	- 589		- 589
Verhuur van roerende goederen	.	3 192	.		.
Computerservicebureaus e.d.	.	455	.		.
Speur- en ontwikkelingswerk	.	245	.		.
Juridische en economische dienstverlening	.	1 889	.		.
Architecten- en ingenieursbureaus	.	↑	.		.
Reclamebureaus	.	↑	.		.
Uitzendbureaus e.d.	.	↑	.		.
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	.	↑	.		.
Overheid	9 528	9 439	- 89		- 89
Overheidsbestuur en sociale verzekering	7 641	6 981	- 660		- 660
Defensie	782	644	- 138		- 138
Gesubsidieerd onderwijs	1 105	1 814	709		709
Zorg en overige dienstverlening	3 948	3 986	38		38
Gezondheids- en welzijnszorg	.	2 006	.		.
Milieudienstverlening	.	832	.		.
Cultuur, sport en recreatie	.	634	.		.
Particuliere huishoudens met personeel	.	-	.		.
Overige dienstverlening n.e.g.	.	514	.		.
Afschrijvingen	65 468	65 865	397		397
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	37 063	35 583	- 1 480		- 1 480
Financiële instellingen	4 134	5 010	876		876
Overheid	10 693	10 767	74		74
Huishoudens	13 422	14 315	893		893
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	156	190	34		34

TABEL P 15
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen en sectoren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	10 583	10 177	- 406	- 267	- 139
Delfstoffenwinning	11 754	11 139	- 615	- 122	- 493
Industrie	60 491	58 719	- 1 772	- 1 818	46
Voedings- en genotmiddelenindustrie	11 627	10 419	- 1 208	- 409	- 799
Textiel- en lederindustrie	1 380	1 260	- 120	- 38	- 82
Papierindustrie	1 841	1 640	- 201	- 47	- 154
Uitgeverijen en drukkerijen	5 759	5 790	31	- 100	131
Aardolie-industrie	2 145	1 867	- 278	- 147	- 131
Chemische basisproductenindustrie	4 802	5 588	786	- 200	986
Chemische eindproductenindustrie	3 466	3 254	- 212	- 99	- 113
Rubber- en kunststofindustrie	1 922	1 871	- 51	- 50	- 1
Basismetalaalindustrie	1 577	1 594	17	- 49	66
Metaalproductenindustrie	4 781	4 897	116	- 123	239
Machine-industrie	4 836	4 934	98	- 140	238
Elektrotechnische industrie	5 520	4 669	- 851	- 174	- 677
Transportmiddelenindustrie	2 840	3 337	497	- 120	617
Overige industrie	7 995	7 599	- 396	- 122	- 274
Energie- en waterleidingbedrijven	5 807	5 466	- 341	- 189	- 152
Bouwnijverheid	23 168	22 705	- 463	- 611	148
Burgerlijke en utiliteitsbouw	9 103	8 732	- 371	- 288	- 83
Grond-, water- en wegenbouw	4 755	4 721	- 34	- 122	88
Overige bouwnijverheid	9 310	9 252	- 58	- 201	143
Handel, horeca en reparatie	58 399	62 114	3 715	- 1 109	4 824
Autohandel en -reparatie	6 491	6 928	437	- 142	579
Groothandel	29 485	30 856	1 371	- 490	1 861
Detailhandel en reparatie	14 834	16 470	1 636	- 286	1 922
Horeca	7 589	7 860	271	- 191	462
Vervoer, opslag en communicatie	28 326	28 364	38	- 521	559
Vervoer over land	9 033	9 734	701	- 156	857
Vervoer over water	1 529	1 816	287	- 56	343
Vervoer door de lucht	2 563	2 170	- 393	- 62	- 331
Dienstverlening t.b.v. vervoer	5 228	5 403	175	- 103	278
Post en telecommunicatie	9 973	9 241	- 732	- 144	- 588
Financiële en zakelijke dienstverlening	104 902	109 115	4 213	- 3 348	7 561
Banken	14 325	13 701	- 624	- 289	- 335
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	6 895	6 542	- 353	- 257	- 96
Financiële hulpactiviteiten	4 220	4 102	- 118	63	- 181
Verhuur van en handel in onroerend goed	30 794	32 063	1 269	- 2 039	3 308
Verhuur van roerende goederen	4 300	4 631	331	- 104	435
Computerservicebureaus e.d.	7 814	8 213	399	- 129	528
Speur- en ontwikkelingswerk	1 680	1 693	13	- 17	30
Juridische en economische dienstverlening	12 889	14 605	1 716	- 187	1 903
Architecten- en ingenieursbureaus	4 463	4 558	95	- 99	194
Reclamebureaus	1 897	2 050	153	- 63	216
Uitzendbureaus e.d.	9 508	10 120	612	- 97	709
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	6 117	6 837	720	- 130	850
Overheid	44 955	44 438	- 517	210	- 727
Overheidsbestuur en sociale verzekering	25 701	24 171	- 1 530		- 1 530
Defensie	3 773	3 845	72	210	- 138
Gesubsidieerd onderwijs	15 481	16 422	941		941
Zorg en overige dienstverlening	45 805	45 319	- 486	- 571	85
Gezondheids- en welzijnszorg	30 095	30 297	202	- 357	559
Milieudienstverlening	2 502	2 465	- 37	- 34	- 3
Cultuur, sport en recreatie	5 906	5 360	- 546	- 60	- 486
Particuliere huishoudens met personeel	1 625	1 625	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	5 677	5 572	- 105	- 120	15
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	394 190	397 556	3 366	- 8 346	11 712
SECTOREN					
Niet-financiële vennootschappen	245 593	251 994	6 401		
Financiële instellingen	24 732	24 152	- 580		
Overheid	53 973	53 392	- 581		
Huishoudens	68 389	66 078	- 2 311		
Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens	1 503	1 940	437		

TABEL P 20
Toegevoegde waarde (bruto, marktprijzen) naar bedrijfstakken en -klassen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
BEDRIJFSTAKKEN EN -KLASSEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	10 244	9 837	- 407	- 267	- 140
Delfstoffenwinning	12 001	11 408	- 593	- 122	- 471
Industrie	65 425	63 480	- 1 945	- 1 818	- 127
Voedings- en genotmiddelenindustrie	12 990	11 500	- 1 490	- 409	- 1 081
Textiel- en lederindustrie	1 380	1 260	- 120	- 38	- 82
Papierindustrie	1 841	1 640	- 201	- 47	- 154
Uitgeverijen en drukkerijen	5 758	5 790	32	- 100	132
Aardolie-industrie	5 714	5 662	- 52	- 147	95
Chemische basisproductenindustrie	4 883	5 602	719	- 200	919
Chemische eindproductenindustrie	3 465	3 252	- 213	- 99	- 114
Rubber- en kunststofindustrie	1 922	1 871	- 51	- 50	- 1
Basismetalaalindustrie	1 583	1 594	11	- 49	60
Metaalproductenindustrie	4 781	4 897	116	- 123	239
Machine-industrie	4 836	4 934	98	- 140	238
Elektrotechnische industrie	5 471	4 616	- 855	- 174	- 681
Transportmiddelenindustrie	2 803	3 261	458	- 120	578
Overige industrie	7 998	7 601	- 397	- 122	- 275
Energie- en waterleidingbedrijven	8 167	7 891	- 276	- 189	- 87
Bouwnijverheid	23 134	22 672	- 462	- 611	149
Burgerlijke en utiliteitsbouw	9 101	8 730	- 371	- 288	- 83
Grond-, water- en wegenbouw	4 731	4 698	- 33	- 122	89
Overige bouwnijverheid	9 302	9 244	- 58	- 201	143
Handel, horeca en reparatie	58 475	62 359	3 884	- 1 109	4 993
Autohandel en -reparatie	6 491	6 928	437	- 142	579
Groothandel	29 574	31 113	1 539	- 490	2 029
Detailhandel en reparatie	14 834	16 470	1 636	- 286	1 922
Horeca	7 576	7 848	272	- 191	463
Vervoer, opslag en communicatie	27 100	26 828	- 272	- 521	249
Vervoer over land	7 836	8 229	393	- 156	549
Vervoer over water	1 512	1 798	286	- 56	342
Vervoer door de lucht	2 562	2 169	- 393	- 62	- 331
Dienstverlening t.b.v. vervoer	5 217	5 391	174	- 103	277
Post en telecommunicatie	9 973	9 241	- 732	- 144	- 588
Financiële en zakelijke dienstverlening	108 645	112 798	4 153	- 3 348	7 501
Banken	14 726	14 139	- 587	- 289	- 298
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	7 477	7 153	- 324	- 257	- 67
Financiële hulpactiviteiten	4 220	4 102	- 118	63	- 181
Verhuur van en handel in onroerend goed	30 739	31 892	1 153	- 2 039	3 192
Verhuur van roerende goederen	4 300	4 631	331	- 104	435
Computerservicebureaus e.d.	7 814	8 213	399	- 129	528
Speur- en ontwikkelingswerk	1 146	1 145	- 1	- 17	16
Juridische en economische dienstverlening	16 260	17 982	1 722	- 187	1 909
Architecten- en ingenieursbureaus	4 447	4 542	95	- 99	194
Reclamebureaus	1 897	2 050	153	- 63	216
Uitzendbureaus e.d.	9 508	10 120	612	- 97	709
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	6 111	6 829	718	- 130	848
Overheid	44 955	44 438	- 517	210	- 727
Overheidsbestuur en sociale verzekering	25 701	24 171	- 1 530		- 1 530
Defensie	3 773	3 845	72	210	- 138
Gesubsidieerd onderwijs	15 481	16 422	941		941
Zorg en overige dienstverlening	45 568	45 120	- 448	- 571	123
Gezondheids- en welzijnszorg	30 016	30 219	203	- 357	560
Milieudienstverlening	2 698	2 668	- 30	- 34	4
Cultuur, sport en recreatie	5 576	5 060	- 516	- 60	- 456
Particuliere huishoudens met personeel	1 625	1 625	0		0
Overige dienstverlening n.e.g.	5 653	5 548	- 105	- 120	15
Subtotaal	403 714	406 831	3 117	- 8 346	11 463
Toegerekende BTW	32 543	33 517	974		
Belastingen op invoer (exclusief BTW)	7 583	7 544	- 39		
Subsidies op invoer (-)	161	161	0		
Verbruik toegerekende bankdiensten (-)	14 334	0	- 14 334		
Toegevoegde waarde (bruto, marktprijzen) = Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	429 345	447 731	18 386		

5. Arbeid

5.1 Inleiding

Arbeid maakt een integraal onderdeel uit van de Nederlandse nationale rekeningen. Via de lonen en sociale lasten zijn de arbeidsrekeningen gekoppeld aan de beschrijving van de productie en inkomensvorming in de aanbod en gebruiktabel en de sectorrekeningen. In de arbeidsrekeningen vindt een confrontatie plaats tussen de gegevens uit het productieblok en de sectorrekeningen enerzijds en gegevens over arbeid uit een onafhankelijke derde informatiebron anderzijds. Tot dusverre werd daarvoor sterk geleund op de gegevens uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen (EWL) en de Enquête Beroepsbevolking (EBB). Bij deze revisie wordt voor het eerst gebruik gemaakt van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) dat door het CBS wordt samengesteld. Door het integratieve karakter van dit bestand ontstaat een beter beeld van de werkgelegenheid dan op basis van de verschillende bronnen die tot dusverre werden gehanteerd.

Bij de revisie is de beloning van werknemers met bijna 7 mld euro opwaarts bijgesteld. Hiervan komt 5 mld euro voor rekening van de lonen en 2 mld euro van de sociale lasten. Dit laatste wordt in belangrijke mate veroorzaakt door wijzigingen in de ramingen van de pensioenpremies. Het aantal banen komt 96 duizend hoger uit dan voor revisie. In lijn daarmee wordt het arbeidsvolume met 105,2 duizend arbeidsjaren verhoogd

5.2 Het Sociaal Statistisch Bestand

Bij de revisie van de arbeidsrekeningen is overgegaan op een nieuwe bron, het Sociaal Statistisch Bestand (SSB). Binnen het SSB wordt een groot aantal registergegevens samengebracht. Op microniveau zijn de gegevens van werknemers uit de EWL, de gegevens over werknemers van de belastingdienst en de instellingen voor de uitvoering van de sociale zekerheid consistent gemaakt. Samen met de persoonsinformatie uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) vormt dit het zogenoemde banenbestand binnen het SSB. Dit bestand bevat alle banen die er in de loop van een jaar in Nederland zijn geweest (2001: 10,8 miljoen). Van nagenoeg al deze banen is informatie beschikbaar over de economische activiteit waarin deze wordt uitgevoerd, de duur van de baan, het totale bedrag aan loon en het aantal dagen dat er loon tijdens het dienstverband is genoten. Ook zijn van de werknemers die deze banen bezetten het geslacht en de geboortedatum bekend. Dit banenbestand wordt met ingang van deze revisie de basis voor de raming van het aantal banen van werknemers, hun beloning en het bijbehorende arbeidsvolume. Voor de raming van het aantal zelfstandigen wordt gebruik gemaakt van het SSB zelfstandigenbestand, dat gebaseerd is op informatie van de belastingdienst, in combinatie met informatie over de arbeidsduur uit de EBB.

5.3 Banen, arbeidsvolume en werkzame personen

Gebruik van het SSB levert een bijstelling op van zowel de banen als de lonen. Het aantal banen is met 96 duizend naar boven bijgesteld. Uit de nieuwe informatie van het SSB blijken er meer kortdurende banen te bestaan dan tot dusverre werd aangenomen. Deze banen komen niet in de bedrijfsadministraties voor, maar zijn wel bij de belastingdienst bekend. Het aantal banen van werknemers ligt 135 duizend hoger dan voor revisie, zodat per saldo het aantal banen van zelfstandigen 39 duizend lager uit komt. In lijn hiermee laat het arbeidsvolume een forse toename zien met 128,2 duizend arbeidsjaren waarvan 105,2 duizend voor werknemers. Omdat de lonen relatief meer zijn bijgesteld, komt het loon per arbeidsjaar hoger uit dan tot dusverre. Het arbeidsvolume van zelfstandigen neemt per saldo met 23 duizend mensjaren toe. Dit is tegengesteld aan het aantal banen. Op basis van het SSB, gecombineerd met arbeidsduurinformatie uit de EBB is

de deeltijdfactor voor zelfstandigen verhoogd, zodat bij een gelijk aantal banen een hoger arbeidsvolume resulteert.

Ondanks deze opwaartse bijstelling van banen en arbeidsvolume, is het aantal werkzame personen met 9 duizend verlaagd. Uit de nieuwe informatie blijkt dat het aantal banen per persoon hoger is dan tot dusverre is geraamd. Ten slotte is de werkzame beroepsbevolking met 42 duizend neerwaarts bijgesteld.

5.3.1 Landbouw, bosbouw en visserij

Het aantal banen in de landbouw, bosbouw en visserij is bij de revisie met 13 duizend opwaarts bijgesteld. Naast informatie uit het SSB is voor de bepaling van de zelfstandigen gebruik gemaakt van specifieke gegevens over de landbouw. Het aantal banen van werknemers is met 12 duizend naar boven bijgesteld. Het aantal banen voor zelfstandigen is nagenoeg gelijk gebleven. Het arbeidsvolume is met 3,4 duizend manjaren in mindere mate bijgesteld door aanpassing van de deeltijdfactor.

5.3.2 Delfstoffenwinning

Het aantal banen en het arbeidsvolume zijn in deze bedrijfstak met een nagenoeg gelijk aantal (ca. 1 duizend) opwaarts bijgesteld.

5.3.3 Industrie

Met uitzondering van de bedrijfstak uitgeverijen en drukkerijen zijn de bijstellingen van banen en arbeidsvolume binnen de industrie in absolute zin beperkt. Bij de uitgeverijen en drukkerijen is het aantal banen met 32 duizend verlaagd, waarvan 29 duizend werknemers. Het gaat om krantenbezorgers die bij deze revisie bij de bedrijfstak reclamebureaus zijn opgenomen. De verspreiding van reclamemateriaal en kranten maakt onderdeel uit van de reclamebranche. Omdat het om kleine baantjes (een paar uur per dag) gaat, is het effect op het arbeidsvolume met 2,2 duizend beperkt.

5.3.4 Energie- en waterleidingbedrijven

Het aantal banen is in deze bedrijfstak met 4 duizend neerwaarts bijgesteld. De bijstelling van het arbeidsvolume blijft hier wat bij achter vanwege een gewijzigde deeltijdfactor.

5.3.5 Bouwnijverheid

Het aantal banen in de bouwnijverheid is met 7 duizend neerwaarts bijgesteld. Dit betreft nagenoeg alleen werknemers. De herziening van het arbeidsvolume komt vooral op naam van de zelfstandigen. Dit wordt veroorzaakt door bijstelling van de deeltijdfactor van zowel de werknemers (+) als de zelfstandigen (-).

5.3.6 Handel, horeca en reparatie

Het aantal banen in de handel, horeca en reparatie is met 36 duizend opwaarts bijgesteld. Het aantal banen van werknemers is daarentegen met 7 duizend verlaagd. Dit betekent dat de raming voor het aantal zelfstandigen bij deze revisie 43 duizend hoger uitkomt. De fiscale gegevens die onderdeel uitmaken van het SSB hebben deze banen aan het licht gebracht. De grootste aanpassing van 22 duizend banen doet zich voor bij de detailhandel. Bijna de helft van de bijstelling komt voor rekening van de werknemers. In mensjaren gemeten daalt daarentegen het aantal werknemers. Dit is het gevolg van de aanpassing van de deeltijdfactor. Vergelijkbare patronen gelden voor de groothandel en de horeca.

De bijstelling in banen en arbeidsvolume sluiten goed aan bij de bijstelling van de productie op grond van de herziene gegevens van de productiestatistieken (zie hoofdstuk 1 en 4).

5.3.7 Vervoer en communicatie

Bij de bedrijfstak vervoer en communicatie is het aantal banen met 31 duizend opwaarts bijgesteld, waarvan 17 duizend banen van werknemers. De fiscale gegevens in het SSB zijn debet aan de forse aanpassing van de raming voor zelfstandigen. Dit speelt met name bij het vervoer over water. In mensjaren gemeten is de raming voor zelfstandigen minder verhoogd door een herziening van de deeltijdfactor.

De aanpassing bij de dienstverlening ten behoeve van het vervoer is toe te schrijven aan het herzien van de ramingen voor de reisbureaus.

5.3.8 Financiële en zakelijke dienstverlening

De grootste bijstelling van het aantal banen vindt plaats in de bedrijfstak financiële en zakelijke dienstverlening en wel met 146 duizend banen. Dit sluit aan bij de hogere productieraming die op grond van de herziene productiestatistieken (zie hoofdstuk 1 en 4). Dit geldt met name voor de juridische en economische dienstverlening, de ingenieurs en architecten en de overige zakelijke dienstverlening.

De forse bijstelling bij de reclamebureaus, zowel in banen als in arbeidsvolume en werknemers als zelfstandigen, wordt veroorzaakt door de registratie van krantenjongens bij deze bedrijfstak (als tegenhanger voor de negatieve bijstelling bij de drukkerijen en uitgeverijen) en het gebruik van fiscale data uit het SSB.

Bij de uitzendbureaus zijn op grond van de gegevens van het SSB veel werknemers met kortdurende banen zichtbaar geworden. Dit leidt tot een opwaartse bijstelling van het aantal banen met 20 duizend. Het arbeidsvolume laat daarentegen een neerwaartse bijstelling met 59,5 duizend mensjaren zien, omdat (ook op grond

van de nieuwe gegevens) de deeltijdfactor voor uitzendkrachten is verlaagd.

Bij de verhuur van en handel in onroerend goed is op basis van de fiscale gegevens in het SSB het aantal banen opwaarts bijgesteld. De conceptuele wijziging bij de raming van banen, arbeidsvolume en werkzame personen bij de bedrijfstak banken hangt samen met de introductie van de BFI's in de nationale rekeningen.

5.3.9 Overheid

Het aantal banen en het arbeidsvolume bij de overheid is met respectievelijk 8 duizend banen en 27,9 duizend mensjaren bijgesteld. De forse verhoging bij het overheidsbestuur en sociale verzekeringen betreft voornamelijk gekozen bestuurders die op vergoedingbasis werken zoals Tweede-Kamerleden, gemeenteraadsleden en wethouders. Deze waren tot dusverre niet in de werkgelegenheidscijfers opgenomen. Voorts leidt het boeken van de gesubsidieerde arbeid bij de lokale overheden tot een opwaartse bijstelling van het aantal banen bij het overheidsbestuur (zie hoofdstuk 6).

De raming voor het gesubsidieerd onderwijs is bij deze revisie geheel herzien (zie ook hoofdstuk 4) en heeft geleid tot een negatieve bijstelling van het aantal banen met 14 duizend. Door herziening van de deeltijdfactor laat het arbeidsvolume slechts een geringe verhoging zien.

5.3.10 Zorg en overige dienstverlening

Het aantal banen in de zorg en overige dienstverlening is met 85 duizend neerwaarts bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een lagere raming voor de zelfstandigen in deze bedrijfstak. Binnen de zorg wordt een deel van de medisch specialisten niet langer tot de zelfstandigen gerekend, maar zijn zij, fiscaal gezien, in loondienst. Dit betekent dat er binnen deze bedrijfstak een verschuiving plaats vindt van zelfstandigen naar werknemers.

5.4 Tabellen: Arbeid

TABEL A 1.1.1
Aantal werkzame personen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>1 000 personen</i>					
Landbouw, bosbouw en visserij	282	283	1		1
Delfstoffenwinning	8	9	1		1
Industrie	1079	1032	-47		-47
Voedings- en genotmiddelenindustrie	155	156	1		1
Textiel- en lederindustrie	34	31	-3		-3
Papierindustrie	26	27	1		1
Uitgeverijen en drukkerijen	128	100	-28		-28
Aardolie-industrie	7	6	-1		-1
Chemische basisproductenindustrie	33	33	0		0
Chemische eindproductenindustrie	44	39	-5		-5
Rubber- en kunststofindustrie	35	37	2		2
Basismetalaalindustrie	26	25	-1		-1
Metaalproductenindustrie	111	109	-2		-2
Machine-industrie	95	96	1		1
Elektrotechnische industrie	110	102	-8		-8
Transportmiddelenindustrie	64	57	-7		-7
Overige industrie	210	213	3		3
Energie- en waterleidingbedrijven	36	32	-4		-4
Bouwnijverheid	517	504	-13		-13
Burgerlijke en utiliteitsbouw	200	192	-8		-8
Grond-, water- en wegebouw	80	86	6		6
Overige bouwnijverheid	237	226	-11		-11
Handel, horeca en reparatie	1695	1702	7		7
Autohandel en -reparatie	152	154	2		2
Groothandel	505	502	-3		-3
Detailhandel en reparatie	732	740	8		8
Horeca	307	306	-1		-1
Vervoer, opslag en communicatie	478	498	20		20
Vervoer over land	200	205	5		5
Vervoer over water	17	25	8		8
Vervoer door de lucht	31	33	2		2
Dienstverlening t.b.v. vervoer	83	93	10		10
Post en telecommunicatie	147	142	-5		-5
Financiële en zakelijke dienstverlening	1601	1692	91	7	84
Banken	179	170	-9	7	-16
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	53	56	3		3
Financiële hulpactiviteiten	75	66	-9		-9
Verhuur van en handel in onroerend goed	65	75	10		10
Verhuur van roerende goederen	28	29	1		1
Computerservicebureaus e.d.	129	135	6		6
Speur- en ontwikkelingswerk	31	33	2		2
Juridische en economische dienstverlening	239	283	44		44
Architecten- en ingenieursbureaus	98	107	9		9
Reclamebureaus	54	75	21		21
Uitzendbureaus e.d.	412	412	0		0
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	237	253	16		16
Overheid	886	879	-7		-7
Overheidsbestuur en sociale verzekering	421	430	9		9
Defensie	68	67	-1		-1
Gesubsidieerd onderwijs	397	382	-15		-15
Zorg en overige dienstverlening	1710	1651	-59		-59
Gezondheids- en welzijnszorg	1019	994	-25		-25
Milieudienstverlening	27	27	0		0
Cultuur, sport, recreatie	154	150	-4		-4
Particuliere huishoudens met personeel	295	282	-13		-13
Overige dienstverlening n.e.g.	216	198	-18		-18
Aantal werkzame personen	8291	8282	-9	7	-16

TABEL A 1.1.2
Aantal werknemers, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>1 000 personen</i>					
Landbouw, bosbouw en visserij	119	128	9		9
Delfstoffenwinning	8	9	1		1
Industrie	1 034	986	-48		-48
Voedings- en genotmiddelenindustrie	148	149	1		1
Textiel- en lederindustrie	30	28	-2		-2
Papierindustrie	26	26	0		0
Uitgeverijen en drukkerijen	119	92	-27		-27
Aardolie-industrie	7	6	-1		-1
Chemische basisproductenindustrie	33	33	0		0
Chemische eindproductenindustrie	44	39	-5		-5
Rubber- en kunststofindustrie	34	37	3		3
Basismetalenindustrie	26	25	-1		-1
Metaalproductenindustrie	105	103	-2		-2
Machine-industrie	92	94	2		2
Elektrotechnische industrie	107	99	-8		-8
Transportmiddelenindustrie	62	55	-7		-7
Overige industrie	200	200	0		0
Energie- en waterleidingbedrijven	36	32	-4		-4
Bouwnijverheid	434	422	-12		-12
Burgerlijke en utiliteitsbouw	163	157	-6		-6
Grond-, water- en wegenbouw	73	79	6		6
Overige bouwnijverheid	198	186	-12		-12
Handel, horeca en reparatie	1 487	1 461	-26		-26
Autohandel en -reparatie	130	130	0		0
Groothandel	469	456	-13		-13
Detailhandel en reparatie	628	628	0		0
Horeca	260	246	-14		-14
Vervoer, opslag en communicatie	452	463	11		11
Vervoer over land	186	189	3		3
Vervoer over water	11	15	4		4
Vervoer door de lucht	31	33	2		2
Dienstverlening t.b.v. vervoer	80	88	8		8
Post en telecommunicatie	144	139	-5		-5
Financiële en zakelijke dienstverlening	1 447	1 546	99	7	92
Banken	179	170	-9	7	-16
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	53	56	3		3
Financiële hulpactiviteiten	62	56	-6		-6
Verhuur van en handel in onroerend goed	60	67	7		7
Verhuur van roerende goederen	22	24	2		2
Computerservicebureaus e.d.	113	122	9		9
Speur- en ontwikkelingswerk	30	32	2		2
Juridische en economische dienstverlening	183	240	57		57
Architecten- en ingenieursbureaus	86	91	5		5
Reclamebureaus	44	54	10		10
Uitzendbureaus e.d.	409	409	0		0
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	205	226	21		21
Overheid	886	879	-7		-7
Overheidsbestuur en sociale verzekering	421	430	9		9
Defensie	68	67	-1		-1
Gesubsidieerd onderwijs	397	382	-15		-15
Zorg en overige dienstverlening	1 220	1 226	6		6
Gezondheids- en welzijnszorg	930	942	12		12
Milieudienstverlening	27	27	0		0
Cultuur, sport, recreatie	101	109	8		8
Particuliere huishoudens met personeel	15	2	-13		-13
Overige dienstverlening n.e.g.	148	146	-2		-2
Aantal werknemers	7 124	7 152	28	7	21

Banen

TABEL A 2.1.1
Banen van werkzame personen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>1 000 banen</i>					
Landbouw, bosbouw en visserij	294	307	13		13
Delfstoffenwinning	8	9	1		1
Industrie	1 103	1 059	- 44		-44
Voedings- en genotmiddelenindustrie	159	161	2		2
Textiel- en lederindustrie	34	32	- 2		-2
Papierindustrie	26	27	1		1
Uitgeverijen en drukkerijen	142	110	- 32		-32
Aardolie-industrie	7	6	- 1		-1
Chemische basisproductenindustrie	33	33	0		0
Chemische eindproductenindustrie	44	40	- 4		-4
Rubber- en kunststofindustrie	35	37	2		2
Basismetalaalindustrie	26	25	- 1		-1
Metaalproductenindustrie	112	111	- 1		-1
Machine-industrie	97	98	1		1
Elektrotechnische industrie	110	104	- 6		-6
Transportmiddelenindustrie	65	58	- 7		-7
Overige industrie	211	216	5		5
Energie- en waterleidingbedrijven	36	32	- 4		-4
Bouwnijverheid	525	518	- 7		-7
Burgerlijke en utiliteitsbouw	203	198	- 5		-5
Grond-, water- en wegebouw	82	88	6		6
Overige bouwnijverheid	240	232	- 8		-8
Handel, horeca en reparatie	1 765	1 801	36		36
Autohandel en -reparatie	156	161	5		5
Groothandel	512	521	9		9
Detailhandel en reparatie	757	779	22		22
Horeca	340	340	- 0		0
Vervoer, opslag en communicatie	495	526	31		31
Vervoer over land	210	217	7		7
Vervoer over water	17	31	14		14
Vervoer door de lucht	31	33	2		2
Dienstverlening t.b.v. vervoer	85	97	12		12
Post en telecommunicatie	152	149	- 3		-3
Financiële en zakelijke dienstverlening	1 699	1 845	146	7	139
Banken	180	174	- 6	7	-13
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	53	59	6		6
Financiële hulpactiviteiten	80	71	- 9		-9
Verhuur van en handel in onroerend goed	68	80	12		12
Verhuur van roerende goederen	29	31	2		2
Computerservicebureaus e.d.	136	142	6		6
Speur- en ontwikkelingswerk	32	34	2		2
Juridische en economische dienstverlening	253	304	51		51
Architecten- en ingenieursbureaus	102	114	12		12
Reclamebureaus	60	86	26		26
Uitzendbureaus e.d.	440	460	20		20
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	266	291	25		25
Overheid	931	939	8		8
Overheidsbestuur en sociale verzekering	434	456	22		22
Defensie	68	68	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	428	414	- 14		-14
Zorg en overige dienstverlening	1 859	1 774	- 85		-85
Gezondheids- en welzijnszorg	1 093	1 060	- 33		-33
Milieudienstverlening	28	28	- 0		0
Cultuur, sport, recreatie	196	184	- 12		-12
Particuliere huishoudens met personeel	297	283	- 14		-14
Overige dienstverlening n.e.g.	245	219	- 26		-26
Banen van werkzame personen	8 715	8 811	96	7	89

TABEL A 2.1.2
Banen van werknemers, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>1 000 banen</i>					
Landbouw, bosbouw en visserij	124	136	12		12
Delfstoffenwinning	8	9	1		1
Industrie	1 052	1 007	- 45		-45
Voedings- en genotmiddelenindustrie	151	153	2		2
Textiel- en lederindustrie	30	28	- 2		-2
Papierindustrie	26	26	0		0
Uitgeverijen en drukkerijen	129	100	- 29		-29
Aardolie-industrie	7	6	- 1		-1
Chemische basisproductenindustrie	33	33	0		0
Chemische eindproductenindustrie	44	40	- 4		-4
Rubber- en kunststofindustrie	34	37	3		3
Basismetalaalindustrie	26	25	- 1		-1
Metaalproductenindustrie	106	105	- 1		-1
Machine-industrie	92	95	3		3
Elektrotechnische industrie	108	100	- 8		-8
Transportmiddelenindustrie	63	56	- 7		-7
Overige industrie	201	203	2		2
Energie- en waterleidingbedrijven	36	32	- 4		-4
Bouwnijverheid	437	430	- 7		-7
Burgerlijke en utiliteitsbouw	165	160	- 5		-5
Grond-, water- en wegenbouw	74	81	7		7
Overige bouwnijverheid	199	189	- 10		-10
Handel, horeca en reparatie	1 544	1 537	- 7		-7
Autohandel en -reparatie	133	135	2		2
Groothandel	475	468	- 7		-7
Detailhandel en reparatie	647	658	11		11
Horeca	289	276	- 13		-13
Vervoer, opslag en communicatie	466	483	17		17
Vervoer over land	194	200	6		6
Vervoer over water	11	15	4		4
Vervoer door de lucht	31	33	2		2
Dienstverlening t.b.v. vervoer	82	90	8		8
Post en telecommunicatie	148	144	- 4		-4
Financiële en zakelijke dienstverlening	1 513	1 664	151	7	144
Banken	180	174	- 6	7	-13
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	53	59	6		6
Financiële hulpactiviteiten	64	59	- 5		-5
Verhuur van en handel in onroerend goed	61	69	8		8
Verhuur van roerende goederen	22	25	3		3
Computerservicebureaus e.d.	114	125	11		11
Speur- en ontwikkelingswerk	31	33	2		2
Juridische en economische dienstverlening	188	250	62		62
Architecten- en ingenieursbureaus	87	94	7		7
Reclamebureaus	47	60	13		13
Uitzendbureaus e.d.	437	456	19		19
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	228	260	32		32
Overheid	931	939	8		8
Overheidsbestuur en sociale verzekering	434	456	22		22
Defensie	68	68	0		0
Gesubsidieerd onderwijs	428	414	- 14		-14
Zorg en overige dienstverlening	1 314	1 321	7		7
Gezondheids- en welzijnszorg	986	999	13		13
Milieudienstverlening	27	28	1		1
Cultuur, sport, recreatie	122	131	9		9
Particuliere huishoudens met personeel	17	2	- 15		-15
Overige dienstverlening n.e.g.	161	161	0		0
Banen van werknemers	7 424	7 559	135	7	128

Arbeidsvolume

TABEL A 3.1.1
Arbeidsvolume van werkzame personen, in arbeidsjaren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>1 000 arbeidsjaren</i>					
Landbouw, bosbouw en visserij	228,2	231,7	3,5		3,5
Delfstoffenwinning	8,0	8,9	0,9		0,9
Industrie	967,7	948,2	- 19,5		- 19,5
Voedings- en genotmiddelenindustrie	135,3	136,6	1,3		1,3
Textiel- en lederindustrie	28,3	26,9	- 1,4		- 1,4
Papierindustrie	24,4	25,2	0,8		0,8
Uitgeverijen en drukkerijen	93,3	91,1	- 2,2		- 2,2
Aardolie-industrie	6,9	6,0	- 0,9		- 0,9
Chemische basisproductenindustrie	32,0	32,2	0,2		0,2
Chemische eindproductenindustrie	40,9	37,0	- 3,9		- 3,9
Rubber- en kunststofindustrie	32,4	34,5	2,1		2,1
Basismetalaalindustrie	25,3	24,2	- 1,1		- 1,1
Metaalproductenindustrie	104,2	100,7	- 3,5		- 3,5
Machine-industrie	90,4	90,2	- 0,2		- 0,2
Elektrotechnische industrie	102,2	95,3	- 6,9		- 6,9
Transportmiddelenindustrie	61,0	54,6	- 6,4		- 6,4
Overige industrie	191,1	193,7	2,6		2,6
Energie- en waterleidingbedrijven	33,4	31,1	- 2,3		- 2,3
Bouwnijverheid	488,6	484,3	- 4,3		- 4,3
Burgerlijke en utiliteitsbouw	191,8	184,2	- 7,6		- 7,6
Grond-, water- en wegebouw	77,0	84,7	7,7		7,7
Overige bouwnijverheid	219,8	215,4	- 4,4		- 4,4
Handel, horeca en reparatie	1248,2	1276,7	28,5		28,5
Autohandel en -reparatie	130,4	134,7	4,3		4,3
Groothandel	445,7	448,5	2,8		2,8
Detailhandel en reparatie	481,6	489,0	7,4		7,4
Horeca	190,5	204,5	14,0		14,0
Vervoer, opslag en communicatie	411,3	434,2	22,9		22,9
Vervoer over land	179,7	184,2	4,5		4,5
Vervoer over water	15,8	20,9	5,1		5,1
Vervoer door de lucht	27,2	29,6	2,4		2,4
Dienstverlening t.b.v. vervoer	75,9	84,0	8,1		8,1
Post en telecommunicatie	112,7	115,5	2,8		2,8
Financiële en zakelijke dienstverlening	1302,0	1351,5	49,5	6,0	43,5
Banken	156,4	152,5	- 3,9	6,0	- 9,9
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	46,5	52,3	5,8		5,8
Financiële hulpactiviteiten	64,3	56,3	- 8,0		- 8,0
Verhuur van en handel in onroerend goed	52,7	64,2	11,5		11,5
Verhuur van roerende goederen	23,5	24,1	0,6		0,6
Computerservicebureaus e.d.	118,8	125,7	6,9		6,9
Speur- en ontwikkelingswerk	27,8	30,2	2,4		2,4
Juridische en economische dienstverlening	197,3	243,1	45,8		45,8
Architecten- en ingenieursbureaus	87,3	96,9	9,6		9,6
Reclamebureaus	35,6	53,1	17,5		17,5
Uitzendbureaus e.d.	340,8	281,3	- 59,5		- 59,5
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	151,0	171,7	20,7		20,7
Overheid	750,1	778,0	27,9		27,9
Overheidsbestuur en sociale verzekering	372,2	397,9	25,7		25,7
Defensie	67,8	66,5	- 1,3		- 1,3
Gesubsidieerd onderwijs	310,1	313,6	3,5		3,5
Zorg en overige dienstverlening	1070,7	1091,7	21,0		21,0
Gezondheids- en welzijnszorg	709,1	712,9	3,8		3,8
Milieudienstverlening	24,9	25,8	0,9		0,9
Cultuur, sport, recreatie	109,7	121,3	11,6		11,6
Particuliere huishoudens met personeel	76,3	75,8	- 0,5		- 0,5
Overige dienstverlening n.e.g.	150,7	155,9	5,2		5,2
Arbeidsvolume van werkzame personen	6508,2	6636,4	128,2	6,0	122,2

TABEL A 3.1.2
Arbeidsvolume werknemers, in arbeidsjaren, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>1 000 arbeidsjaren</i>					
Landbouw, bosbouw en visserij	89,1	92,5	3,4		3,4
Delfstoffenwinning	8,0	8,7	0,7		0,7
Industrie	930,3	910,4	- 19,9		- 19,9
Voedings- en genotmiddelenindustrie	129,0	130,4	1,4		1,4
Textiel- en lederindustrie	25,5	24,1	- 1,4		- 1,4
Papierindustrie	24,3	25,1	0,8		0,8
Uitgeverijen en drukkerijen	86,8	85,2	- 1,6		- 1,6
Aardolie-industrie	6,9	6,0	- 0,9		- 0,9
Chemische basisproductenindustrie	32,0	32,1	0,1		0,1
Chemische eindproductenindustrie	40,9	36,9	- 4,0		- 4,0
Rubber- en kunststofindustrie	31,8	34,2	2,4		2,4
Basismetalaalindustrie	25,3	24,2	- 1,1		- 1,1
Metaalproductenindustrie	98,7	95,5	- 3,2		- 3,2
Machine-industrie	86,8	87,7	0,9		0,9
Elektrotechnische industrie	100,2	92,5	- 7,7		- 7,7
Transportmiddelenindustrie	59,5	52,8	- 6,7		- 6,7
Overige industrie	182,6	183,8	1,2		1,2
Energie- en waterleidingbedrijven	33,4	31,1	- 2,3		- 2,3
Bouwnijverheid	413,8	412,5	- 1,3		- 1,3
Burgerlijke en utiliteitsbouw	157,1	153,5	- 3,6		- 3,6
Grond-, water- en wegebouw	71,6	78,9	7,3		7,3
Overige bouwnijverheid	185,1	180,1	- 5,0		- 5,0
Handel, horeca en reparatie	1081,8	1074,8	- 7,0		- 7,0
Autohandel en -reparatie	111,6	114,3	2,7		2,7
Groothandel	417,5	411,2	- 6,3		- 6,3
Detailhandel en reparatie	398,0	395,2	- 2,8		- 2,8
Horeca	154,7	154,1	- 0,6		- 0,6
Vervoer, opslag en communicatie	388,4	407,3	18,9		18,9
Vervoer over land	167,4	171,2	3,8		3,8
Vervoer over water	10,1	14,0	3,9		3,9
Vervoer door de lucht	27,2	29,5	2,3		2,3
Dienstverlening t.b.v. vervoer	73,5	80,2	6,7		6,7
Post en telecommunicatie	110,2	112,4	2,2		2,2
Financiële en zakelijke dienstverlening	1189,3	1236,2	46,9	6,0	40,9
Banken	156,4	152,5	- 3,9	6,0	- 9,9
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	46,5	52,3	5,8		5,8
Financiële hulpactiviteiten	53,8	48,3	- 5,5		- 5,5
Verhuur van en handel in onroerend goed	49,5	58,1	8,6		8,6
Verhuur van roerende goederen	18,6	19,9	1,3		1,3
Computerservicebureaus e.d.	106,1	115,1	9,0		9,0
Speur- en ontwikkelingswerk	27,2	29,6	2,4		2,4
Juridische en economische dienstverlening	156,3	209,7	53,4		53,4
Architecten- en ingenieursbureaus	79,3	84,5	5,2		5,2
Reclamebureaus	28,6	37,8	9,2		9,2
Uitzendbureaus e.d.	338,2	278,4	- 59,8		- 59,8
Zakelijke dienstverlening n.e.g.	128,8	150,1	21,3		21,3
Overheid	750,1	778,0	27,9		27,9
Overheidsbestuur en sociale verzekering	372,2	397,9	25,7		25,7
Defensie	67,8	66,5	- 1,3		- 1,3
Gesubsidieerd onderwijs	310,1	313,6	3,5		3,5
Zorg en overige dienstverlening	869,0	906,9	37,9		37,9
Gezondheids- en welzijnszorg	655,0	674,2	19,2		19,2
Milieudienstverlening	24,8	25,6	0,8		0,8
Cultuur, sport, recreatie	73,0	87,6	14,6		14,6
Particuliere huishoudens met personeel	2,0	1,4	- 0,6		- 0,6
Overige dienstverlening n.e.g.	114,2	118,2	4,0		4,0
Arbeidsvolume werknemers	5753,2	5858,4	105,2	6,0	99,2

6.1 Rekeningenstelsel: sectorgegevens

6.1.1 Inleiding

De veranderingen in productie, verbruik en toegevoegde waarde werken door in de lopende rekening van de verschillende institutionele sectoren. De achtergrond van die wijzigingen is in de voorgaande hoofdstukken beschreven. Dit geldt ook voor de investeringen. Een aantal algemene wijzigingen die specifiek verbonden zijn aan de sectorrekeningen is in de algemene paragraaf over de revisie reeds beschreven. Waar nodig zal daarnaar worden verwezen.

In dit hoofdstuk zullen per sector de gevolgen van de revisie aangegeven worden en zullen sectorspecifieke elementen nader worden belicht.

6.1.2 Niet financiële vennootschappen

De verandering in de productie is het gevolg van de gewijzigde gegevens uit de verschillende productiestatistieken. Het bedrag onder de noemer conceptuele veranderingen bestaat voor het grootste deel uit productie ten behoeve van het intermediair verbruik van de BFI's (zie hoofdstuk 1). Voorts is hier het effect van de gewijzigde registratie van de schadeloosstelling voor dierziektes bij de landbouw met 7 mln euro zichtbaar (de overige 59 mln euro komt terecht bij de sector huishoudens).

Bij het intermediair verbruik speelt naast de gewijzigde broninformatie ook de gewijzigde registratie van FISIM een rol. Voor de niet-financiële vennootschappen bedraagt het intermediair verbruik van FISIM 5092 mln euro.

Per saldo wordt de toegevoegde waarde tegen basisprijzen in deze sector met 6401 mln euro verhoogd. Het netto exploitatieoverschot wordt slechts met 1804 mln euro aangepast. De lonen en sociale lasten zijn opwaarts bijgesteld met in totaal 6218 mln euro, de afschrijvingen zijn daarentegen met 1480 mln euro verlaagd. Ten slotte zijn de productgebonden subsidies bijgesteld o.a. als gevolg van de gewijzigde registratie van dierziektes en een vermindering van loonsubsidies bij de lagere overheid.

In de primaire-inkomensfeer zijn de wijzigingen het gevolg van de gewijzigde registratie van FISIM en de introductie van de BFI's in de nationale rekeningen. Deze laatste onderhouden relaties met de sector niet-financiële bedrijven die aanleiding geven tot rente en dividendstromen tussen deze twee sectoren. Aan de middelenkant is het effect van FISIM 2083 mln euro en van de BFI's 388 mln euro. Bij de bestedingen is het effect van FISIM -3009 mln euro en van de BFI's + 679 mln euro. De overige aanpassingen zijn het gevolg van de wijzigingen in de gegevens van de betalingsbalans door de introductie van het nieuwe waarnemingssysteem bij DNB. Hierdoor wordt het primair inkomen per saldo met 7841 mln euro opwaarts bijgesteld.

Het beschikbaar inkomen is met 8393 mln euro opwaarts bijgesteld. Dit is grotendeels het gevolg van een vermindering van de overige inkomensoverdrachten op grond van verbeterde cijfers van DNB en een aanpassing van belasting op inkomen. Deze laatste is een indirect gevolg van het opnemen van BFI's. De totale ontvangsten van de overheid van belasting op inkomen zijn ongewijzigd. De door BFI's betaalde belasting werd tot dusverre toegerekend aan de sector niet-financiële vennootschappen.

De besparingen zijn met 8393 mln euro bijgesteld. Omdat er slechts een marginale aanpassing is gedaan op de kapitaaloverdrachten, ligt daardoor de bijstelling van het saldo van besparingen en kapitaaloverdrachten in dezelfde orde van grootte. Het vorderingensaldo van de lopende rekening is 'slechts' met 4316 mln euro verhoogd omdat de (netto) investeringen en de voorraadmutaties opwaarts zijn bijgesteld.

De wijzigingen in de financiële rekeningen zijn deels van conceptuele aard, namelijk door de invoering van het directional principle in de nationale rekeningen en de desaldering van de handelskredieten en transitorische posten. De overige aanpassingen zijn het gevolg van de aansluiting op de aangepaste gegevens van de be-

talingsbalans. De verandering in het financieel vermogen is met 3604 mln euro opwaarts bijgesteld. Het statistisch verschil tussen de lopende en financiële rekening is door alle wijzigingen 712 mln euro hoger geworden.

6.1.3 Monetaire financiële instellingen

Bij de sector monetaire en financiële instellingen (MFI's) spelen de wijzigingen zowel in de raming als de registratie van FISIM een belangrijke rol.

De gewijzigde ramingsmethode voor FISIM levert een opwaartse bijstelling op van de productie van toegerkende bankdiensten van 1522 mln euro voor deze sector. Daarnaast is de raming van de directe bankdiensten (onder andere provisie) bijgesteld op grond van nieuwe analyse van de bronnen. Tegenover deze bijstelling van de productie staat een opwaartse bijstelling van het intermediair verbruik met 809 mln euro. Hiervan komt 400 mln euro op naam van de gewijzigde registratie van FISIM. Hierdoor neemt de toegevoegde waarde tegen basisprijzen toe met 1182 mln euro; daarvan is 1122 mln euro een direct gevolg van FISIM.

De bijstelling van het netto exploitatieoverschot is iets minder omdat ook de beloning van werknemers opwaarts is bijgesteld op grond van de nieuwe gegevens uit het SSB. Voorts zijn de afschrijvingen licht verhoogd.

Bij het inkomen uit vermogen komt de gewijzigde registratie van FISIM uiteraard weer om de hoek kijken. Verder heeft de introductie van de BFI's invloed hierop, aangezien de MFI's relaties onderhouden met deze eenheden. Het is niet goed mogelijk om voor de ontvangen en betaalde rente (na correctie voor FISIM) deze effecten van beide wijzigingen te onderscheiden. In deze opstelling is gekozen voor de wijzigingen als gevolg van FISIM bij deze transactie expliciet te laten zien. Aan de middelenkant neemt de rente op grond van de FISIM-wijziging met 7377 mln euro af. Aan de bestedingenkant neemt de rente met 7214 mln euro toe. Deze wijzigingen worden grotendeels tegengeboekt op de post correctie toegerkende bankdiensten die vanaf deze revisie komt te vervallen (de overige posten die hierbij in het geding zijn, zijn productie en intermediair verbruik).

De ontvangen rente van de MFI's is met 1118 mln euro opwaarts bijgesteld vanwege een gewijzigde raming van de correctie voor renteswaps, waardoor een betere aansluiting met de betalingsbalansgegevens van DNB wordt verkregen. Per saldo is het primair inkomen van de MFI's met 783 mln euro opwaarts bijgesteld.

Omdat de betaalde belasting op inkomen met 21 mln euro neerwaarts is bijgesteld, ligt het beschikbaar inkomen na revisie 804 mln euro hoger. Dit geldt ook voor de besparingen. Het saldo van besparingen en kapitaaloverdrachten is 'slechts' met 676 mln euro verhoogd omdat de post overige kapitaaloverdrachten is komen te vervallen. De bijstelling van het vorderingensaldo ligt met 119 mln euro aanzienlijk lager omdat de (netto) investeringen met 640 mln euro opwaarts zijn bijgesteld op grond van herziening van brongegevens.

De aanpassingen in de financiële rekeningen zijn het gevolg van de inpassing van de nieuwe gegevens uit de betalingsbalans en de desaldering van de handelskredieten en transitorische posten.

6.1.4 Verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen

De herzieningen bij deze sector zijn beperkt. De productie is minimaal gewijzigd. Bij het intermediair verbruik is FISIM (257 mln euro) opgevoerd en is op grond van herziene informatie een opwaartse bijstelling doorgevoerd, waardoor per saldo de toegevoegde waarde tegen basisprijzen 353 mln euro lager ligt dan voor revisie.

Omdat de lonen met 157 mln euro opwaarts zijn bijgesteld op grond van de verbeterde informatie uit het SSB en de raming van de afschrijvingen volgens de nieuwe methode tot een verhoging

leiden met 166 mln euro, ligt het netto exploitatieoverschot met 676 mln euro lager dan voor revisie.

In de sfeer van de primaire inkomens zijn er behoorlijke bijstellingen van de inkomende rentestromen op grond van gewijzigde broninformatie. Daarnaast is het inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders neerwaarts bijgesteld, waardoor het primair inkomen per saldo met 523 mln euro lager uitkomt dan voor revisie.

Rond de pensioenpremies spelen drie aanpassingen een rol:

- wijziging van de raming van de premies, samenhangend met de pensioenvoorzieningen aangegaan bij levensverzekeraars;
- herziening van de raming van VUT-fondsen;
- aansluiting op brongegevens van de bedrijfs- en ondernemingspensioenfondsen.

Door de bijstelling van de pensioenpremies en de aanpassing van de belasting op inkomen is het beschikbaar inkomen van deze sector 490 mln euro hoger dan voor revisie. De opwaartse bijstelling van de pensioenpremies komt terug in de sociale lasten ten laste van werkgevers in de productierekeningen, de aanbod- en gebruiktabel en de arbeidsrekeningen.

De aanpassing van de netto besparingen en het saldo van besparingen en kapitaaloverdrachten is gelijk aan de aanpassing van het primair inkomen. Dit is de logische consequentie van het feit dat de wijziging in de correctie pensioenvoorziening gelijk is aan het saldo van de aanpassing van de pensioenpremies en – uitkeringen.

Het vorderingensaldo ligt 917 mln euro lager dan voor revisie, omdat de investeringen en het saldo van aan- en verkopen van niet-geproduceerde, niet-financiële activa opwaarts zijn bijgesteld.

De wijzigingen in de financiële rekeningen zijn beperkt. De bovengenoemde wijziging in de correctie pensioenvoorziening komt als verandering in de schulden terug in de financiële rekening. Daarnaast is op grond van wijzigingen in de boeking van financiële derivaten ook het aandelenbezit aangepast. Ten slotte is ook voor deze sector een desaldering van handelskredieten en transitorische posten doorgevoerd.

6.1.5 Overige financiële instellingen

De gegevens van de sector overige financiële instellingen zijn fors gewijzigd als gevolg van de introductie van de BFI's. Daarnaast zijn de cijfers van Special Purpose Vehicles (SPV's) herzien en is de waarneming van het aantal holdings van financiële instellingen uitgebreid. Ten slotte spelen de wijzigingen rond FISIM een rol.

De productie is in deze sector met 5382 mln euro opwaarts bijgesteld. Dit komt voor 4804 mln euro voor rekening van de BFI's en voor 578 mln euro van de gewijzigde productieraming van FISIM. Het intermediair verbruik ligt 6901 mln euro hoger dan voor revisie: 485 mln euro als gevolg van FISIM en 6416 mln euro door het opvoeren van intermediair verbruik van de BFI's (exclusief FISIM). Daarnaast zijn er nog enkele kleine wijzigingen door een hernieuwde ijking op de bronnen. Per saldo neemt de toegevoegde waarde tegen basisprijzen met 1409 mln euro af. De BFI's en FISIM zorgen voor een vermindering met 1519 mln euro.

De beloning van werknemers is met 299 mln euro toegenomen, waarvan 311 mln euro voor rekening komt van de BFI's. De afschrijvingen zijn met 696 mln euro opwaarts bijgesteld. Hiervan komt 987 mln euro voor rekening van de BFI's. De afschrijvingen op stamrechten van originelen in woord, beeld en geluid en licentiedragers zijn hiervan de oorzaak. De wijziging in de ramingsmethode voor de afschrijvingen is de oorzaak voor de bijstelling van -291 mln euro.

Dit alles heeft tot gevolg dat het exploitatieoverschot in deze sector met 2404 mln euro neerwaarts is bijgesteld.

Ook in de sfeer van de primaire inkomens laat de introductie van de BFI's zich voelen. De rentestromen komen hierdoor aan de middenkant 19,6 mld euro en aan de bestedingenkant 18,3 mld euro hoger te liggen dan voor revisie. Het effect van FISIM valt daarbij met -1288 mln euro aan de middenkant en -330 mln euro aan de bestedingenkant in het niet. Ook de dividenden en de

ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen zijn fors opwaarts bijgesteld. De aanpassing van het saldo van het inkomen uit vermogen is met 2005 mln euro (de BFI's en FISIM zorgen voor een bijstelling met 2350 mln euro) in vergelijking met de bruto bijstellingen gematigd. In combinatie met de gevolgen van populatiwijzigingen resulteert een bijstelling van het primair inkomen met 466 mln euro. Het negatieve exploitatieoverschot van de BFI's wordt met de primaire inkomens meer dan goed gemaakt, wat ruimte geeft voor betaling van belasting (1287 mln euro), waarmee de mutatie in het beschikbaar inkomen en de besparingen is verklaard.

De aanpassing van het saldo van besparingen en kapitaaloverdrachten wordt nog beïnvloed door de overboeking van de kapitaaloverdrachten van de sector monetair financiële instellingen naar deze sector.

Door een forse verlaging van het saldo van de netto investeringen met 1985 mln euro, waarvan 987 mln euro voor rekening van de BFI's, komt het vorderingensaldo uiteindelijk 1173 mln euro hoger uit dan voor revisie.

De wijzigingen in de financiële rekeningen worden gedomineerd door de introductie van de BFI's in de nationale rekeningen. De overige wijzigingen zijn het gevolg van wijzigingen in de boeking van financiële derivaten en aansluiting op de herziene gegevens van DNB en de uitbreiding van het aantal waargenomen holdings van financiële instellingen. Ten slotte is ook voor deze sector een desaldering van handelskredieten en transitorische posten doorgevoerd.

6.1.6 Centrale overheid

De productie van de centrale overheid neemt met 111 mln euro toe. De extra "kosten" die gemaakt worden in het kader van de gewijzigde registratie van FISIM (70 mln euro) en de wijziging rond de militaire pensioenen (210 mln euro) resulteren in een extra productie van 280 mln euro. De opwaartse bijstelling van de afschrijvingen met 108 mln euro resulteert ook in extra productie. Daar staat nog een neerwaartse aanpassing van beloning van werknemers (-97 mln euro) en de niet-productgebonden belasting (-7 mln euro) tegenover, zodat per saldo een effect van 111 mln euro op de productie resulteert. Het netto exploitatieoverschot van de overheid is in lopende prijzen per definitie nul.

Het primair inkomen van de overheid wordt met 549 mln euro opwaarts bijgesteld. Dit is het gevolg van de gewijzigde registratie van de "UK-rebate" dat overgeboekt is van de productgebonden belasting naar de inkomensoverdrachten (481 mln euro). Daarnaast is het inkomen uit vermogen aangepast voor de gewijzigde registratie van FISIM (middelen: +22 mln euro; bestedingen -48 mln euro). Verder is een wijziging opgetreden in de kas-transactiecorrectie voor de aardgasbaten ten bedrage van 53 mln euro. Hier worden zowel de tegenboeking van de gewijzigde registratie van de schadeloosstelling voor dierziekten zichtbaar, via de verlaging van de niet-productgebonden subsidies (-66 mln euro) als de wijziging in de registratie van de het agentschap post en telecom (+12 mln euro) zichtbaar. Ten slotte zijn nog enkele kleine correcties aangebracht om de aansluiting met broninformatie te bewerkstelligen.

De belasting op inkomen en vermogen van de centrale overheid is bij de revisie ongewijzigd gebleven. Wel zijn bij de ontvangen sociale premies en inkomensoverdrachten wat kleine veranderingen aangebracht op grond van gewijzigde broninformatie. Aan de bestedingenkant zijn de sociale uitkeringen in geld neerwaarts bijgesteld vanwege een wijziging in de registratie van de omzetting van de langlopende lening in het kader van de prestatiebeurs in een gift ten bedrage van 382 mln euro. Deze worden niet langer beschouwd als sociale uitkering in geld, maar als een overige kapitaaloverdracht. De inkomensoverdrachten zijn opwaarts bijgesteld vanwege de wijziging in de registratie van de UK-rebate (481 mln euro, zie hiervoor) en aanpassing aan gewijzigde inzichten ten aanzien van de brongegevens. Hierdoor komt het beschikbaar inkomen voor de centrale overheid per saldo 271 mln euro hoger uit dan voor revisie.

Door de per saldo negatieve bijstelling (-210 mln euro) van de consumptie van de overheid (+308 mln euro bij de collectieve

consumptie en – 518 mln euro bij de individuele consumptie) bij de besparingen van deze sector met 481 mln euro opwaarts bijgesteld.

De investeringsbijdragen in verband met infrastructurele werken zijn vervallen, zowel bij de middelen als bij de bestedingen (622 mln euro). De investeringen zijn echter met dit bedrag verhoogd, waardoor het vorderingensaldo van de overheid lager is dan voor revisie.

De overige kapitaaloverdrachten zijn met 566 mln euro opwaarts bijgesteld. Conceptuele veranderingen zorgen voor een bijstelling met 632 mln euro: 66 mln euro door de wijziging in de registratie van de schadeloosstelling voor dierziekten, 382 mln euro door de wijziging in de boeking van de prestatiebeurs en 184 mln euro voor de wijziging van de registratie van de bijdrage aan de internationale ontwikkelingsbanken.

De wijzigingen in de financiële rekeningen zijn gering. De aanpassing van de registratie van de OV-jaarkaart voor studenten van een sociale uitkering in natura naar een langlopende lening in plaats van resulteert in een opwaartse bijstelling van met 119 mln euro. van de laatste. De correctie van 184 mln euro op de deelnemingen heeft betrekking op de overboeking van bijdragen aan de Internationale ontwikkelingsbank van deelneming naar kapitaaloverdracht (als gift). Ten slotte is ook voor deze sector een desaldering van handelskredieten en transitorische posten doorgevoerd.

6.1.7 Lokale overheid

De revisie heeft voor de sector lokale overheid behoorlijke aanpassingen teweeg gebracht. Deels is dit het gevolg van het herijken op de broninformatie. Ook is de afbakening en toedeling van eenheden aan sectoren grondig onderzocht, waardoor verschuivingen en bruterings van geldstromen voorkomen.

Daarnaast spelen uiteraard FISIM en de herziening van de afschrijvingen een rol in productie en verbruik van de lokale overheid.

De productie van de lokale overheid is met 930 mln euro opwaarts bijgesteld. Bij de niet-marktproductie wordt het effect van FISIM van 350 mln euro grotendeels weer teniet gedaan door de verlaging van de raming van de afschrijvingen en loonkosten bij het bijzonder onderwijs. De bijstelling van de marktproductie hangt onder andere samen met een wijziging in de registratie van schoolgebouwen van het openbaar onderwijs (245 mln euro) en in de herziening van de raming van het gesubsidieerd onderwijs (236 mln euro). Daarnaast doet de herziening van de toedeling van eenheden een forse duit in het zakje. Deze laatste wijzigingen spelen ook een rol bij het intermediair verbruik. Daar komt dan de wijziging van de registratie van FISIM met 350 mln euro nog bovenop. Per saldo ligt de bruto toegevoegde waarde van de sector lokale overheid 633 mln euro lager dan voor revisie, in de vorm van lagere loonkosten (-543 mln euro) en lagere afschrijvingen (-82 mln euro).

De gevolgen van de revisie voor het primair inkomen bedragen per saldo 273 mln euro. Bij de subsidies zijn op grond van nieuwe gegevens veranderingen aangebracht. Zo is gebleken dat ook op lokaal niveau productgebonden subsidies aan het openbaar vervoer worden verstrekt. Deze worden hierdoor met 309 mln euro verhoogd. De aanpassing van de niet-productgebonden subsidies is het gevolg van een overboeking van loonsubsidies ten behoeve van bijscholing naar aankoop van onderwijsdiensten door arbeidsvoorziening. De wijzigingen in het inkomen uit vermogen zijn deels het gevolg van de gewijzigde registratie van FISIM en deels van de herijking op de broninformatie en de gewijzigde allocatie van eenheden.

Het beschikbaar inkomen is bij deze revisie met 672 mln euro opwaarts bijgesteld. Dit komt nagenoeg volledig voor rekening van het saldo van inkomensoverdrachten. Aan de ontvangstenkant liggen deze 1644 mln euro hoger. Als gevolg van de wijziging in de toedeling van eenheden naar sectoren gaan geldstromen in de sfeer van de inkomensoverdrachten anders lopen. Een voorbeeld is de gesubsidieerde arbeid. De inkomensoverdrachten in dit kader liepen direct van het rijk naar de IZW-lokaal. Bij de revisie lo-

pen deze overdrachten via gemeenten en vandaar naar de IZW-lokaal. Dit leidt tot "extra" overdrachten binnen de lokale overheid. Verder resulteert de wijziging in de boeking rond de scholen van het openbaar onderwijs in een verhoging van 325 mln euro.

De bijstelling van de subsidies en boeking van de bijdrage aan de kinderopvang onder de sociale uitkeringen in natura (354 mln euro), drukken de inkomensoverdrachten omlaag.

De wijziging in de besparing van de lokale overheid is gering. De toename van het beschikbaar inkomen wordt nagenoeg volledig gecompenseerd door een toename van de consumptie.

De kapitaaloverdrachten zijn marginaal opwaarts bijgesteld. De investeringen zijn daarentegen met 379 mln euro verlaagd terwijl het saldo van aan- en verkopen van niet-financiële, niet-geproduceerde activa (onder andere grond) met 507 is verhoogd. Het vorderingensaldo van de lokale overheid komt daarmee 60 mln euro lager uit.

De veranderingen in de financiële rekeningen van deze sector beperken zich tot de desaldering van handelskredieten en transitorische posten.

6.1.8 Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen

De gevolgen van de revisie voor de sector sociale verzekeringsinstellingen beperken zich tot twee conceptuele aanpassingen. Ten eerste FISIM, met een effect op productie en intermediair verbruik van 15 mln euro. verdeeld over 11 mln euro aan middelenkant en 4 mln euro bij de bestedingen. Ten tweede komt in de financiële rekening de desaldering van handelskredieten en transitorische posten tot uitdrukking. Het effect van de revisie op het vorderingensaldo van deze sector is nihil.

6.1.9 Huishoudens

De sector huishoudens heeft een tweeledige rol in de economie: enerzijds als producent van goederen en diensten, anderzijds als consument finaal gebruiker. In de lopende en financiële rekeningen van deze sector worden deze functies in een kader beschreven.

De productie en het intermediair verbruik van de sector huishoudens liggen met respectievelijk 2199 mln euro en 4510 mln euro hoger dan voor revisie. Een belangrijke oorzaak is de bijstelling in de gegevens over productie en verbruik in de productiestatistieken van met name de groot- en detailhandel en de zakelijke dienstverlening. Dit zijn bedrijfstakken waar veel kleine bedrijven actief zijn, waarvan een deel tot de sector huishoudens behoort. Daarnaast speelt de gewijzigde registratie van FISIM een belangrijke rol, omdat FISIM, samenhangend met hypotheek op woningen, bij deze sector als intermediaire kostenpost wordt geboekt (1823 mln euro). Dit verklaart de relatief forse bijdrage van FISIM van 3214 mln euro aan de verhoging van het intermediair verbruik in deze sector. Dit leidt tot een lagere raming van de toegevoegde waarde.

Door een opwaartse bijstelling van de lonen (huishoudens in de rol van betalers van loon) en de afschrijvingen is het netto exploitatieoverschot/gemengd inkomen met 2923 mln euro neerwaarts bijgesteld.

Het primair inkomen is met 14,9 mld euro naar boven bijgesteld. Bijna de helft hiervan (7207 mln euro) komt voor rekening van de bijstelling van de beloning van werknemers (huishoudens nu in de rol van ontvangers van loon). Het ontvangen inkomen uit vermogen neemt met 6625 mln euro toe, waarvan 4523 mln euro op naam komt van gewijzigde registratie van FISIM. De overige bijstellingen zijn onder andere het gevolg van de inpassing van de nieuwe gegevens uit de betalingsbalans van DNB. Buiten FISIM (3903 mln euro) is de aanpassing van het betaalde inkomen uit vermogen beperkt.

De uitkeringen wettelijke sociale verzekeringen zijn met 570 mln euro neerwaarts bijgesteld. De verdeling van deze uitkeringen over binnen- en buitenland is op grond van gegevens van uitkerende instanties herzien. Deze tonen hogere uitkeringsstromen naar het buitenland dan tot dusverre in de nationale rekeningen waren opgenomen.

De betaalde pensioenpremies zijn fors opwaarts bijgesteld op grond van:

- wijziging van de raming van de premies samenhangend met de pensioenvoorzieningen aangegaan bij levensverzekeraars;
- herziening van de raming van VUT-fondsen;
- aansluiting op brongegevens van de bedrijfs- en ondernemingspensioenfondsen.

De toegerekende sociale premies zijn bij de bestedingen met 210 mln euro toegenomen. Dit is het gevolg van de aanpassing van de militaire pensioenen (zie hiervoor).

De uitkeringen uit sociale voorzieningen zijn met 330 neerwaarts bijgesteld. Voor 382 mln euro is dit het gevolg van een andere boekingswijze van de kwijtschelding van leningen in het kader van de prestatiebeurs. Tot dusverre was dit onder deze noemer geboekt, maar bij de revisie is dit omgezet naar een kapitaaloverdracht.

De overige inkomensoverdrachten zijn zowel aan de middelen- als aan de bestedingenkant opwaarts bijgesteld. Dit is het gevolg van een bruto registratie van de overdrachten tussen huishoudens op basis van gegevens van het Sociaal-economisch Panelonderzoek (SEP). De uitgaven aan inkomensoverdrachten aan het buitenland zijn opwaarts bijgesteld. Deze bijstellingen leiden tot een aanpassing van het beschikbaar inkomen met 11,5 mld euro.

De bijstelling van het beschikbaar inkomen sluit goed aan bij de verhoging van de consumptieve bestedingen met 10,6 mld euro. Het effect van de revisie op de besparingen is daardoor beperkt tot 2008 mln euro.

Ook de onderlinge kapitaaloverdrachten tussen huishoudens zijn bij deze revisie bruto opgenomen. Dit betekent dat zowel aan de inkomsten- als aan de bestedingenkant de kapitaaloverdrachten zijn verhoogd. Ook deze ramingen zijn gebaseerd op gegevens uit het SEP. Bij de middelen speelt ook nog de wijziging in de registratie van de prestatiebeurs, waardoor de ontvangen kapitaaloverdrachten nog eens met 382 mln euro opwaarts worden bijgesteld.

De besparingen en het saldo van kapitaaloverdrachten liggen daardoor met 2533 mln euro hoger dan voor revisie.

Het vorderingensaldo van de huishoudens is met 3435 mln euro opwaarts bijgesteld omdat zowel de (netto) investeringen als het saldo van aan- en verkopen van niet-financiële, niet-geproduceerde activa neerwaarts zijn bijgesteld.

De financiële rekeningen voor de sectoren huishoudens en instellingen zonder winsttoegmerk werkend voor huishoudens (IZWh, zie hieronder) zijn samengenomen.

De bijstellingen van de financiële rekeningen hangen in belangrijke mate samen met de inpassing van de nieuwe gegevens uit de betalingsbalans van DNB. Bij de schulden zijn de langlopende leningen met 119 mln euro verhoogd vanwege de gewijzigde boeking van de OV-jaarkaart voor studenten, die tot dusverre als sociale uitkering in natura bij de overheid was geboekt.

De mutatie in de pensioenvoorzieningen bij de vorderingen sluit aan bij de correctiepost die in de lopende rekening is opgenomen en hangt derhalve samen met de veranderingen in pensioenpremie en uitkeringen.

De verandering in het financieel vermogen is met 1176 mln euro opwaarts bijgesteld. Bij deze revisie is het statistisch verschil tussen de lopende rekening en de financiële rekening fors vermindert.

6.1.10 IZW Huishoudens

De productie in de sector Instellingen zonder winsttoegmerk werkend voor huishoudens (IZWh) is met 763 mln euro opwaarts bijgesteld. Dit is voor 138 mln euro toe te schrijven aan de wijziging van de registratie van FISIM. Bij IZWh geldt immers dezelfde regel als voor de overheid, namelijk dat de productie

gel als voor de overheid, namelijk dat de productie bepaald wordt als som van de kosten (intermediair verbruik, loonkosten, saldo van niet-product-gebonden belastingen en subsidies en de afschrijvingen). De rest is het gevolg van andere ramingsmethoden voor het vaststellen van de productie. Mutatis mutandis geldt dit voor het intermediair verbruik. Als gevolg van deze bijstellingen is de toegevoegde waarde tegen basisprijzen in deze sector met 437 mln euro hoger vastgesteld dan voor revisie.

De bijstelling van het primair inkomen komt voor het leeuwendeel voor rekening van de gewijzigde registratie van FISIM, met aanvullend wat kleine correcties om aansluiting op de brongegevens te krijgen.

De herziening van de ontvangen inkomensoverdrachten leidt tot een toename van het beschikbaar inkomen met 596 mln euro. Dit is lager dan de bijstelling van de consumptie door IZWh (860 mln euro), waardoor de besparingen in deze sector per saldo 264 mln euro lager liggen dan voor revisie. De bijstelling van de kapitaaloverdrachten en de investeringen leidt tot een lagere raming van het vorderingensaldo van de IZWh.

6.1.11 Buitenland

De revisie van de nationale rekeningen heeft forse gevolgen gehad voor de in- en uitvoer van goederen en diensten. Bij de goederen is aansluiting met de brongegevens bewerkstelligd, waardoor het saldo van de goederenhandel met 4899 mln euro is toegenomen. Bij de aanpassingen van de diensten spelen zowel conceptuele verandering (FISIM, BFI's) als de introductie van de nieuwe statistische bron voor het dienstenverkeer met het buitenland een rol. De gewijzigde registratie van FISIM leidt tot een opwaartse bijstelling van de invoer van diensten met 684 mln euro; de uitvoer wordt met 1885 mln euro verhoogd. Per saldo leidt dit tot een positief effect op het uitvoersaldo van 1201 mln euro. De BFI's zorgen voor een extra invoer van 10137 mln euro vanwege in het buitenland gemaakte bankkosten en ontvangen vergoedingen voor royalty's en licenties; bij de uitvoer gaat het om een opwaartse bijstelling van 9624 mln euro. Per saldo heeft de introductie van de BFI's een negatieve invloed op het uitvoersaldo van 5132 mln euro. Het totale uitvoersaldo is bij deze revisie met 3176 mln euro opwaarts bijgesteld.

De gewijzigde waarneming ten behoeve van de betalingsbalans heeft geleid tot veranderingen in de brongegevens. Bij de revisie is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij deze nieuwe niveaus. Voor zover niet anders is aangegeven is dit in grote lijnen de achtergrond van de wijzigingen van de invoer- en uitvoerstromen rond de primaire inkomens en overdrachten.

Bij de productgebonden belastingen is de gewijzigde registratie van de "UK-rebate" ter waarde van 481 mln euro zichtbaar. De tegenboeking is te vinden bij de overige inkomensoverdrachten.

Het inkomen uit vermogen is zeer fors opwaarts bijgesteld. De belangrijkste oorzaak is de introductie van de BFI's. Bij de rente gaat het aan de middelenkant om 17,9 mld euro en bij de bestedingen om 18,8 mld euro. Ook worden de rentebedragen beïnvloed door de tegenboeking van FISIM op de rentestromen. Bij de dividenden en ingehouden winsten zijn de conceptuele veranderingen geheel toe te schrijven aan de BFI's. Het saldo van de lopende transacties van Nederland met het buitenland wordt als gevolg van de revisie met 7196 mln euro opwaarts bijgesteld.

Voor de financiële rekeningen geldt in grote lijnen hetzelfde als voor de lopende rekening. De niet-conceptuele wijzigingen vloeien grotendeels voort uit de gewijzigde gegevens van de betalingsbalans. De conceptuele mutaties zijn volledig toe te schrijven aan de introductie van de BFI's in de nationale rekeningen. Ten slotte is ook voor deze sector een desaldering van handelskredieten en transitorische posten doorgevoerd.

6.1.12 Tabellen: Rekeningenstelsel, sectorgegevens

TABEL R 1
Transacties van de sector niet-financiële vennootschappen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	560 694	602 521	41 827	345	41 482
Marktproductie	558 302	600 160	41 858	345	41 513
Investerings in eigen beheer	2 392	2 361	- 31		- 31
Verschil toegerekende en afgedragen BTW	171	389	218		218
Inkomen uit vermogen	14 697	20 906	6 209	2 985	3 224
Rente	10 173	13 211	3 038	2 471	567
Dividenden	12 468	15 639	3 171	514	2 657
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	- 7 965	- 7 965	0		0
Inkomen uit grond en minerale reserves	21	21	0		0
Sociale premies	4 733	4 772	39		39
Toegerekende sociale premies	4 733	4 772	39		39
Overige inkomensoverdrachten	3 351	2 683	- 668		- 668
Schadeverzekeringssuitkeringen	2 683	2 683	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	668	-	- 668		- 668
Kapitaaloverdrachten	2 859	2 857	- 2	7	- 9
Investeringsbijdragen	1 412	1 410	- 2		- 2
Overige kapitaaloverdrachten	1 447	1 447	0	7	- 7
Totaal middelen	586 505	634 128	47 623	3 337	44 286
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Kortlopende waardepapieren	- 191	- 191	0		0
Obligaties	7 500	7 500	0		0
Kortlopende leningen	4 446	1 056	- 3 390	- 986	- 2 404
Langlopende leningen	20 257	16 310	- 3 947	- 4 969	1 022
Aandelen en overige deelnemingen	18 684	18 751	67	420	- 353
Handelskredieten en transitorische posten	0	15 868	15 868		15 868
Verandering van schulden	50 696	59 294	8 598	- 5 535	14 133
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	245 593	251 994	6 401	- 4 747	11 148
Exploitatieoverschot (netto)	60 409	62 213	1 804	- 4 742	6 546
Primair inkomen (netto)	26 630	34 471	7 841	126	7 715
Beschikbaar inkomen (netto)	11 699	20 092	8 393	1 413	6 980
Besparingen (netto)	11 699	20 092	8 393	1 413	6 980
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	14 385	22 776	8 391	1 420	6 971
Vorderingensaldo	7 955	12 271	4 316	1 413	2 903
Statistisch verschil	- 1 403	- 2 115	- 712	- 1 403	691
Verandering in financieel vermogen	6 552	10 156	3 604	10	3 594

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	315 101	350 527	35 426	5 092	30 334
Niet-productgebonden belastingen op productie	2 607	2 606	- 1		- 1
Niet-productgebonden subsidies (-)	2 671	2 593	- 78	5	- 83
Beloning van werknemers	148 356	154 574	6 218		6 218
Lonen	121 394	126 082	4 688		4 688
Sociale premies t.l.v. werkgevers	26 962	28 492	1 530		1 530
Inkomen uit vermogen	48 476	48 648	172	- 1 883	2 055
Rente	24 919	22 090	- 2 829	- 2 330	- 499
Dividenden	22 037	22 522	485	447	38
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 071	1 072	1		1
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	- 2 550	26	2 576		2 576
Inkomen uit grond en minerale reserves	2 999	2 938	- 61		- 61
Belastingen op inkomen en vermogen	15 004	13 738	- 1 266	- 1 287	21
Belastingen op inkomen	15 004	13 738	- 1 266	- 1 287	21
Sociale uitkeringen (in geld)	4 733	4 772	39		39
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	4 733	4 772	39		39
Overige inkomensoverdrachten	3 278	3 324	46		46
Schadeverzekeringspremies	2 683	2 683	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	595	641	46		46
Kapitaaloverdrachten	173	173	0		0
Investeringsbijdragen	72	72	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	101	101	0		0
Investeringen (bruto)	42 984	45 549	2 565	7	2 558
Investeringen in vaste activa (bruto)	42 867	43 958	1 091	7	1 084
Afschrijvingen	37 063	35 583	- 1 480		- 1 480
Investeringen in vaste activa (netto)	5 804	8 375	2 571	7	2 564
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	117	1 591	1 474		1 474
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	509	539	30		30
Totaal bestedingen	578 550	621 857	43 307	1 924	41 383
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	268	268	0		0
Girale deposito's	13 975	12 821	- 1 154		- 1 154
Overige deposito's	1 934	3 613	1 679		1 679
Kortlopende waardepapieren	559	559	0		0
Obligaties	1 738	1 738	0		0
Kortlopende leningen	20 741	18 252	- 2 489	- 2 698	209
Langlopende leningen	16 775	18 179	1 404	304	1 100
Aandelen en overige deelnemingen	- 4 150	- 7 281	- 3 131	- 3 131	0
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	219	219	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	5 189	21 082	15 893		15 893
Verandering van vorderingen	57 248	69 450	12 202	- 5 525	17 727
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	57,2	56,3	- 0,9		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	4022,4	4070,0	47,6		
Beloning van werknemers (% toegevoegde waarde)	60,4	61,3	0,9		
Inkomen uit bedrijfsuitoefening (mln euro)	47 188	58 091	10 903		
Investeringen (% BBP)	10,0	10,2	0,2		

TABEL R 2.1
Transacties van de sector monetaire financiële instellingen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	19 239	21 230	1 991	1 522	469
Productie van toegerekende bankdiensten	13 469	14 991	1 522	1 522	0
Overige marktproductie	5 244	5 712	468		468
Investerings in eigen beheer	526	527	1		1
Inkomen uit vermogen	62 957	56 783	- 6 174	- 7 377	1 203
Rente	59 689	53 600	- 6 089	- 7 377	1 288
Dividenden	2 228	2 143	- 85		- 85
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	1 040	1 040	0		0
Correctie toegerekende bankdiensten	- 13 469	0	13 469	13 469	0
Sociale premies	148	148	0		0
Toegerekende sociale premies	148	148	0		0
Overige inkomensoverdrachten	160	160	0		0
Schadeverzekeringsuitkeringen	160	160	0		0
Kapitaaloverdrachten	37	-	- 37		- 37
Overige kapitaaloverdrachten	37	-	- 37		- 37
Totaal middelen	69 072	78 321	9 249	7 614	1 635
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Chartaal geld	- 7 005	- 7 005	0		0
Girale deposito's	35 756	35 706	- 50		- 50
Spaartegoeden (in euro's)	18 500	18 500	0		0
Overige deposito's	58 577	58 446	- 131		- 131
Kortlopende waardepapieren	10 015	10 015	0		0
Obligaties	21 176	21 176	0		0
Kortlopende leningen	- 3 640	- 3 640	0		0
Langlopende leningen	1 988	1 988	0		0
Aandelen en overige deelnemingen	- 2 512	- 2 512	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	0	- 3 007	- 3 007		- 3 007
Verandering van schulden	132 855	129 667	- 3 188		- 3 188
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	12 517	13 699	1 182	1 122	60
Exploitatieoverschot (netto)	3 337	4 395	1 058	1 122	- 64
Primair inkomen (netto)	4 406	5 189	783		783
Beschikbaar inkomen (netto)	3 357	4 161	804		804
Besparingen (netto)	3 357	4 161	804		804
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	3 394	4 161	767		767
Vorderingensaldo (=verandering in financieel vermogen)	3 312	3 431	119		119

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	6 722	7 531	809	400	409
Niet-productgebonden belastingen op productie	175	174	- 1		- 1
Beloning van werknemers	6 824	6 935	111		111
Lonen	5 466	5 626	160		160
Sociale premies t.l.v. werkgevers	1 358	1 309	- 49		- 49
Inkomen uit vermogen	48 419	55 989	7 570	7 214	356
Rente	43 970	51 553	7 583	7 214	369
Dividenden	4 149	4 136	- 13		- 13
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	300	300	0		0
Belastingen op inkomen en vermogen	1 049	1 028	- 21		- 21
Belastingen op inkomen	1 049	1 028	- 21		- 21
Sociale uitkeringen (in geld)	148	148	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	148	148	0		0
Overige inkomensoverdrachten	160	160	0		0
Schadeverzekeringspremies	160	160	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	-	-	0		0
Kapitaaloverdrachten	-	-	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	-	-	0		0
Investeringen (bruto)	2 232	2 886	654		654
Investeringen in vaste activa (bruto)	2 228	2 882	654		654
Afschrijvingen	2 181	2 195	14		14
Investeringen in vaste activa (netto)	47	687	640		640
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	4	4	0		0
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	31	39	8		8
Totaal bestedingen	65 760	74 890	9 130		9 130
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	365	- 125	- 490		- 490
Chartaal geld	1 083	1 083	0		0
Girale deposito's	- 9 830	- 9 806	24		24
Overige deposito's	66 385	66 914	529		529
Kortlopende waardepapieren	- 929	- 954	- 25		- 25
Obligaties	4 862	4 719	- 143		- 143
Kortlopende leningen	22 604	22 604	0		0
Langlopende leningen	40 354	40 397	43		43
Aandelen en overige deelnemingen	7 203	7 198	- 5		- 5
Handelskredieten en transitorische posten	4 070	1 068	- 3 002		- 3 002
Verandering van vorderingen	136 167	133 098	- 3 069		- 3 069
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	2,9	3,1	0,1		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	125,0	119,0	- 6,0		
Beloning van werknemers (% toegevoegde waarde)	54,5	50,6	- 3,9		

TABEL R 2.2
Transacties van de sector verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	14 626	14 641	15		15
Marktproductie	14 423	14 438	15		15
Investerings in eigen beheer	203	203	0		0
Inkomen uit vermogen	30 549	29 596	- 953	191	- 1 144
Rente	22 992	22 039	- 953	191	- 1 144
Dividenden	7 504	7 504	0		0
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	25	25	0		0
Inkomen uit grond en minerale reserves	28	28	0		0
Sociale premies	38 757	40 100	1 343		1 343
Pensioenpremies	37 556	38 899	1 343		1 343
Overige particuliere sociale premies	1 142	1 142	0		0
Toegerekende sociale premies	59	59	0		0
Overige inkomensoverdrachten	15 390	15 389	- 1		- 1
Schadeverzekeringspremies	14 228	14 227	- 1		- 1
Schadeverzekeringsuitkeringen	1 148	1 148	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	14	14	0		0
Correctie pensioenvoorziening	- 17 006	- 18 018	- 1 012		- 1 012
Kapitaaloverdrachten	20	20	0		0
Investeringsbijdragen	-	-	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	20	20	0		0
Totaal middelen	82 336	81 728	- 608	191	- 799
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Obligaties	- 85	- 85	0		0
Kortlopende leningen	- 1 185	- 1 185	0		0
Langlopende leningen	738	738	0		0
Aandelen en overige deelnemingen	222	222	0		0
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	27 298	28 435	1 137		1 137
Pensioenvoorzieningen	17 037	18 049	1 012		1 012
Levensverzekeringsvoorzieningen	10 261	10 386	125		125
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	1 161	1 286	125		125
Handelskredieten en transitorische posten	0	5 965	5 965		5 965
Verandering van schulden	28 149	35 376	7 227		7 227
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	6 895	6 542	- 353	- 257	- 96
Exploitatieoverschot (netto)	3 188	2 512	- 676	- 257	- 419
Primair inkomen (netto)	1 235	712	- 523		- 523
Beschikbaar inkomen (netto)	17 067	17 557	490		489
Besparingen (netto)	61	- 462	- 523		- 523
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	50	- 473	- 523		- 523
Vorderingensaldo (=verandering in financieel vermogen)	169	- 748	- 917		- 917

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	7 731	8 099	368	257	111
Niet-productgebonden belastingen op productie	67	67	0		0
Beloning van werknemers	2 729	2 886	157		157
Lonen	2 079	2 236	157		157
Sociale premies t.l.v. werkgevers	650	650	0		0
Inkomen uit vermogen	32 502	31 396	- 1 106	- 66	- 1 040
Rente	1 112	1 046	- 66	- 66	0
Dividenden	1 974	1 974	0		0
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	45	45	0		0
Inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders	29 360	28 320	- 1 040		- 1 040
Inkomen uit grond en minerale reserves	11	11	0		0
Belastingen op inkomen en vermogen	1 174	1 174	0		0
Belastingen op inkomen	1 174	1 174	0		0
Sociale uitkeringen (in geld)	21 750	22 080	330		330
Pensioenuitkeringen	20 550	20 881	331		331
Overige particuliere sociale uitkeringen	1 141	1 141	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	59	59	0		0
Overige inkomensoverdrachten	15 391	15 391	0		0
Schadeverzekeringspremies	1 148	1 148	0		0
Schadeverzekeringssuitkeringen	14 228	14 227	- 1		- 1
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	15	15	0		0
Kapitaaloverdrachten	31	31	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	-	-	0		0
Toegerekende kapitaaloverdrachten	31	31	0		0
Investerings (bruto)	811	1 224	413		413
Investerings in vaste activa (bruto)	811	1 224	413		413
Afschrijvingen	911	1 077	166		166
Investerings in vaste activa (netto)	- 100	147	247		247
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 19	128	147		147
Totaal bestedingen	82 167	82 476	309	191	118
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	-	-	0		0
Girale deposito's	1 776	1 776	0		0
Overige deposito's	- 1 357	- 1 357	0		0
Kortlopende waardepapieren	111	111	0		0
Obligaties	3 547	3 547	0		0
Kortlopende leningen	- 70	- 70	0		0
Langlopende leningen	- 10 461	- 10 461	0		0
Aandelen en overige deelnemingen	41 677	44 313	2 636		2 636
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	0	125	125		125
Handelskredieten en transitorische posten	- 6 905	- 3 356	3 549		3 549
Verandering van vorderingen	28 318	34 628	6 310		6 310
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	1,6	1,5	- 0,1		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	46,5	52,0	5,5		
Beloning van werknemers (% toegevoegde waarde)	39,6	44,1	4,5		
Sociale premies (% BBP)	9,0	9,0	- 0,1		
Sociale uitkeringen (% BBP)	5,1	4,9	- 0,1		

TABEL R 2.3
Transacties van de sector overige financiële instellingen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	7 857	13 321	5 464	5 382	82
Productie van toegerekende bankdiensten	865	1 443	578	578	0
Overige marktproductie	6 868	11 751	4 883	4 804	79
Investerings in eigen beheer	124	127	3		3
Inkomen uit vermogen	16 015	100 091	84 076	80 074	4 002
Rente	8 215	28 196	19 981	18 357	1 624
Dividenden	4 760	40 182	35 422	33 044	2 378
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	127	127	0		0
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	2 913	31 586	28 673	28 673	0
Correctie toegerekende bankdiensten	- 865		865	865	0
Sociale premies	21	21	0		0
Toegerekende sociale premies	21	21	0		0
Overige inkomensoverdrachten	25	25	0		0
Schadeverzekeringsuitkeringen	25	25	0		0
Kapitaaloverdrachten	0	37	37		37
Overige kapitaaloverdrachten	0	37	37		37
Totaal middelen	23 053	113 495	90 442	86 321	4 121
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Kortlopende waardepapieren	- 425	- 425	0		0
Obligaties	32 950	64 160	31 210	32 297	- 1 087
Kortlopende leningen	2 373	29 657	27 284	27 542	- 258
Langlopende leningen	21 033	40 481	19 448	18 737	711
Aandelen en overige deelnemingen	8 646	126 460	117 814	116 263	1 551
Handelskredieten en transitorische posten	0	1 085	1 085		1 085
Verandering van schulden	64 577	261 418	196 841	194 839	2 002
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	5 320	3 911	- 1 409	- 1 519	110
Exploitatieoverschot (netto)	1 023	- 1 381	- 2 404	- 2 817	413
Primair inkomen (netto)	2 500	2 966	466	398	68
Beschikbaar inkomen (netto)	1 878	1 057	- 821	- 889	68
Besparingen (netto)	1 878	1 057	- 821	- 889	68
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	1 878	1 094	- 784	- 889	105
Vorderingensaldo (=verandering in financieel vermogen)	427	1 600	1 173		1 173

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	2 537	9 410	6 873	6 901	- 28
Niet-productgebonden belastingen op productie	72	71	- 1		- 1
Niet-productgebonden subsidies (-)	96	95	- 1		- 1
Beloning van werknemers	3 279	3 578	299	311	- 12
Lonen	2 634	2 853	219	252	- 33
Sociale premies t.l.v. werkgevers	645	725	80	59	21
Inkomen uit vermogen	13 673	95 744	82 071	77 724	4 347
Rente	6 336	26 716	20 380	18 005	2 375
Dividenden	6 272	25 937	19 665	17 698	1 967
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	8	8	0		0
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	1 046	43 073	42 027	42 021	6
Inkomen uit grond en minerale reserves	11	10	- 1		- 1
Belastingen op inkomen en vermogen	622	1 909	1 287	1 287	0
Belastingen op inkomen	622	1 909	1 287	1 287	0
Sociale uitkeringen (in geld)	21	21	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	21	21	0		0
Overige inkomensoverdrachten	25	25	0		0
Schadeverzekeringspremies	25	25	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	-	-	0		0
Investerings (bruto)	2 485	1 196	- 1 289		- 1 289
Investerings in vaste activa (bruto)	2 485	1 196	- 1 289		- 1 289
Afschrijvingen	1 042	1 738	696	987	- 291
Investerings in vaste activa (netto)	1 443	- 542	- 1 985	- 987	- 998
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	8	36	28		28
Totaal bestedingen	22 626	111 895	89 269	86 223	3 046
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	20	20	0		0
Girale deposito's	- 1 051	103	1 154		1 154
Overige deposito's	16 942	22 372	5 430	5 994	- 564
Kortlopende waardepapieren	273	273	0		0
Obligaties	14 592	20 217	5 625	5 625	0
Kortlopende leningen	- 2 320	8 135	10 455	9 655	800
Langlopende leningen	29 415	64 397	34 982	36 785	- 1 803
Aandelen en overige deelnemingen	11 398	144 417	133 019	132 299	720
Handelskredieten en transitorische posten	- 4 265	3 084	7 349	4 481	2 868
Verandering van vorderingen	65 004	263 018	198 014	194 839	3 175
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	1,2	0,9	- 0,4		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	68,7	67,0	- 1,7		
Beloning van werknemers (% toegevoegde waarde)	61,6	91,5	29,9		

TABEL R 3.1
Transacties van de sector centrale overheid, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	28 807	28 918	111	280	- 169
Marktproductie	3 750	3 684	- 66		- 66
Investerings in eigen beheer	325	325	0		0
Overige niet-marktproductie	24 732	24 909	177	280	- 103
Belastingen op productie en invoer	51 039	51 520	481	481	0
Productgebonden	49 507	49 988	481	481	0
Niet-productgebonden	1 532	1 532	0		0
Subsidies (-)	3 589	3 601	12	- 54	66
Productgebonden	1 260	1 260	0		0
Niet-productgebonden	2 329	2 341	12	- 54	66
Inkomen uit vermogen	7 469	7 505	36	22	14
Rente	1 032	1 121	89	22	67
Dividenden	3 568	3 568	0		0
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	-	-	0		0
Inkomen uit grond en minerale reserves	2 869	2 816	- 53		- 53
Belastingen op inkomen en vermogen	48 333	48 333	0		0
Belastingen op inkomen	46 566	46 566	0		0
Belastingen op vermogen	1 767	1 767	0		0
Sociale premies	2 073	2 219	146		146
Toegerekende sociale premies	2 073	2 219	146		146
Overige inkomensoverdrachten	7 658	7 742	84		84
Schadeverzekeringssuitkeringen	30	30	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	7 628	7 712	84		84
Kapitaaloverdrachten	3 865	3 177	- 688		- 688
Investeringsbijdragen	2 406	1 718	- 688		- 688
Vermogensheffingen	1 307	1 307	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	152	152	0		0
Totaal middelen	145 655	145 813	158	837	- 679
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Chartaal geld	- 52	- 52	0		0
Kortlopende waardepapieren	194	194	0		0
Obligaties	3 086	3 086	0		0
Kortlopende leningen	4 785	4 785	0		0
Langlopende leningen	- 2 606	- 2 606	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	0	1 172	1 172		1 172
Verandering van schulden	5 407	6 579	1 172		1 172
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	16 808	16 812	4	210	- 206
Exploitatieoverschot (netto)	-	-	0		0
Primair inkomen (netto)	42 538	43 087	549	605	- 56
Beschikbaar inkomen (netto)	31 541	31 812	271	506	- 235
Besparingen (netto)	4 022	4 503	481	345	136
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	1 008	834	- 174	- 287	113
Vorderingensaldo (=verandering in financieel vermogen)	- 303	- 997	- 694	- 65	- 629

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	11 999	12 106	107	70	37
Niet-productgebonden belastingen op productie	64	57	- 7		- 7
Niet-productgebonden subsidies (-)	136	136	0		0
Beloning van werknemers	13 301	13 204	- 97	210	- 307
Lonen	9 748	9 521	- 227		- 227
Sociale premies t.l.v. werkgevers	3 553	3 683	130	210	- 80
Inkomen uit vermogen	12 381	12 337	- 44	- 48	4
Rente	12 363	12 319	- 44	- 48	4
Inkomen uit grond en minerale reserves	18	18	0		0
Sociale uitkeringen (in geld)	8 360	7 955	- 405	- 382	- 23
Uitkeringen sociale voorziening	6 077	5 736	- 341	- 382	41
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	2 283	2 219	- 64		- 64
Overige inkomensoverdrachten	60 701	61 614	913	481	432
Schadeverzekeringspremies	30	30	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	60 671	61 584	913	481	432
Consumptieve bestedingen	27 519	27 309	- 210	161	- 371
Collectieve consumptie	23 261	23 569	308	280	28
Individuele consumptie	4 258	3 740	- 518	- 119	- 399
Sociale overdrachten van individuele niet-marktproducten	1 471	1 340	- 131		- 131
Uitkeringen sociale voorziening in natura via marktproducten	2 787	2 400	- 387	- 119	- 268
Kapitaaloverdrachten	6 879	6 846	- 33	632	- 665
Investeringsbijdragen	4 668	4 069	- 599		- 599
Overige kapitaaloverdrachten	2 211	2 777	566	632	- 66
Investerings (bruto)	4 767	5 395	628		628
Investerings in vaste activa (bruto)	4 765	5 393	628		628
Afschrijvingen	3 579	3 687	108		108
Investerings in vaste activa (netto)	1 186	1 706	520		520
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	2	2	0		0
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	123	123	0		0
Totaal bestedingen	145 958	146 810	852	1 124	- 272
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	-	-	0		0
Girale deposito's	55	55	0		0
Overige deposito's	12	12	0		0
Obligaties	5	5	0		0
Kortlopende leningen	1 649	1 649	0		0
Langlopende leningen	834	1 018	184	119	65
Aandelen en overige deelnemingen	2 018	1 834	- 184	- 184	0
Handelskredieten en transitorische posten	531	1 009	478		478
Verandering van vorderingen	5 104	5 582	478	- 65	543
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	3,9	3,8	- 0,2		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	243,8	257,0	13,2		
Belastingen (% BBP)	23,4	22,6	- 0,9		
Sociale uitkeringen in geld en natura (% BBP) 1)	2,1	1,8	- 0,2		
Consumptieve bestedingen (% BBP)	6,4	6,1	- 0,3		
Collectieve consumptie (% BBP)	5,4	5,3	- 0,2		
Individuele consumptie (% BBP)	1,0	0,8	- 0,2		
Investerings (% BBP)	1,1	1,2	0,1		
Vorderingensaldo (% BBP)	- 0,1	- 0,2	- 0,2		

1) Exclusief uitkeringen rechtstreeks door werkgevers.

Overheid

TABEL R 3.2
Transacties van de sector lokale overheid, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	51 559	52 489	930	350	580
Marktproductie	8 827	9 617	790		790
Investerings in eigen beheer	603	694	91		91
Overige niet-marktproductie	42 129	42 178	49	350	- 301
Belastingen op productie en invoer	3 215	3 238	23		23
Niet-productgebonden	3 215	3 238	23		23
Subsidies (-)	2 436	2 683	247		247
Productgebonden	1 465	1 812	347		347
Niet-productgebonden	971	871	- 100		- 100
Inkomen uit vermogen	3 206	3 405	199	76	123
Rente	2 005	2 264	259	76	183
Dividenden	591	547	- 44		- 44
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	277	278	1		1
Inkomen uit grond en minerale reserves	333	316	- 17		- 17
Belastingen op inkomen en vermogen	2 868	2 883	15		15
Belastingen op vermogen	2 868	2 883	15		15
Sociale premies	2 350	2 365	15		15
Toegerekende sociale premies	2 350	2 365	15		15
Overige inkomensoverdrachten	48 629	50 273	1 644		1 644
Schadeverzekeringssuitkeringen	200	191	- 9		- 9
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	48 429	50 082	1 653		1 653
Kapitaaloverdrachten	3 128	3 217	89		89
Investeringsbijdragen	2 482	2 571	89		89
Vermogensheffingen	4	4	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	642	642	0		0
Totaal middelen	112 519	115 187	2 668	426	2 242
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Kortlopende waardepapieren	-	-	0		0
Obligaties	258	258	0		0
Kortlopende leningen	- 110	- 110	0		0
Langlopende leningen	- 844	- 844	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	0	558	558		558
Verandering van schulden	- 696	- 138	558		558
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	35 404	34 771	- 633		- 633
Exploitatieoverschot (netto)	-	-	0		0
Primair inkomen (netto)	1 388	1 661	273	350	- 77
Beschikbaar inkomen (netto)	43 246	43 918	672	350	322
Besparingen (netto)	- 101	- 42	59		59
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	993	1 143	150		150
Vorderingensaldo (=verandering in financieel vermogen)	- 319	- 379	- 60		- 60

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	16 155	17 718	1 563	350	1 213
Niet-productgebonden belastingen op productie	398	409	11		11
Niet-productgebonden subsidies (-)	511	530	19		19
Beloning van werknemers	28 493	27 950	- 543		- 543
Lonen	22 042	21 444	- 598		- 598
Sociale premies t.l.v. werkgevers	6 451	6 506	55		55
Inkomen uit vermogen	2 597	2 299	- 298	- 274	- 24
Rente	2 592	2 294	- 298	- 274	- 24
Inkomen uit grond en minerale reserves	5	5	0		0
Sociale uitkeringen (in geld)	6 727	6 753	26		26
Uitkeringen sociale voorziening	4 377	4 388	11		11
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	2 350	2 365	15		15
Overige inkomensoverdrachten	5 262	6 511	1 249		1 249
Schadeverzekeringspremies	200	191	- 9		- 9
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	5 062	6 320	1 258		1 258
Consumptieve bestedingen	43 347	43 960	613	350	263
Collectieve consumptie	22 147	20 270	- 1 877	350	- 2 227
Individuele consumptie	21 200	23 690	2 490		2 490
Sociale overdrachten van individuele niet-marktproducten	19 982	21 908	1 926		1 926
Uitkeringen sociale voorziening in natura via marktproducten	1 218	1 782	564		564
Kapitaaloverdrachten	2 034	2 032	- 2		- 2
Investeringsbijdragen	1 744	1 742	- 2		- 2
Overige kapitaaloverdrachten	290	290	0		0
Investerings (bruto)	9 416	9 037	- 379		- 379
Investerings in vaste activa (bruto)	9 397	9 020	- 377		- 377
Afschrijvingen	7 024	6 942	- 82		- 82
Investerings in vaste activa (netto)	2 373	2 078	- 295		- 295
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	19	17	- 2		- 2
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 1 080	- 573	507		507
Totaal bestedingen	112 838	115 566	2 728	426	2 302
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	- 2	- 2	0		0
Girale deposito's	593	593	0		0
Overige deposito's	- 717	- 717	0		0
Kortlopende waardepapieren	73	73	0		0
Obligaties	107	107	0		0
Kortlopende leningen	6	6	0		0
Langlopende leningen	- 1 469	- 1 469	0		0
Aandelen en overige deelnemingen	- 5	- 5	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	399	897	498		498
Verandering van vorderingen	- 1 015	- 517	498		498
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	8,2	7,8	- 0,5		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	725,9	753,0	27,1		
Belastingen (% BBP)	1,4	1,4	- 0,0		
Sociale uitkeringen in geld en natura (% BBP) 1)	1,3	1,4	0,1		
Consumptieve bestedingen (% BBP)	10,1	9,8	- 0,3		
Collectieve consumptie (% BBP)	5,2	4,5	- 0,6		
Individuele consumptie (% BBP)	4,9	5,3	0,4		
Investerings (% BBP)	2,2	2,0	- 0,2		
Vorderingensaldo (% BBP)	- 0,1	- 0,1	- 0,0		

1) Exclusief uitkeringen rechtstreeks door werkgevers.

TABEL R 3.3
Transacties van de sector wettelijke sociale verzekeringsinstellingen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	2 891	2 954	63	15	48
Marktproductie	617	617	0		0
Investerings in eigen beheer	7	7	0		0
Overige niet-marktproductie	2 267	2 330	63	15	48
Subsidies (-)	394	394	0		0
Niet-productgebonden	394	394	0		0
Inkomen uit vermogen	560	571	11	11	0
Rente	560	571	11	11	0
Sociale premies	61 342	61 352	10		10
Premies wettelijke sociale verzekering	61 269	61 269	0		0
Toegerekende sociale premies	73	83	10		10
Overige inkomensoverdrachten	4 926	4 926	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	4 926	4 926	0		0
Kapitaaloverdrachten	-	-	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	-	-	0		0
Totaal middelen	69 325	69 409	84	26	58
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Kortlopende leningen	1 697	1 697	0		0
Langlopende leningen	6	6	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	0	- 3 494	- 3 494		- 3 494
Verandering van schulden	1 703	- 1 791	- 3 494		- 3 494
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	1 761	1 809	48		48
Exploitatieoverschot (netto)	-	-	0		0
Primair inkomen (netto)	66	81	15	15	0
Beschikbaar inkomen (netto)	30 363	30 378	15	15	0
Besparingen (netto)	310	262	- 48		- 48
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	293	245	- 48		- 48
Vorderingensaldo (=verandering in financieel vermogen)	235	235	0		0

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	1 130	1 145	15	15	0
Niet-productgebonden belastingen op productie	5	5	0		0
Beloning van werknemers	1 666	1 666	0		0
Lonen	1 340	1 330	- 10		- 10
Sociale premies t.l.v. werkgevers	326	336	10		10
Inkomen uit vermogen	100	96	- 4	- 4	0
Rente	100	96	- 4	- 4	0
Sociale uitkeringen (in geld)	35 052	35 062	10		10
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	34 979	34 979	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	73	83	10		10
Overige inkomensoverdrachten	919	919	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	919	919	0		0
Consumptieve bestedingen	30 053	30 116	63	15	48
Collectieve consumptie	2 267	2 330	63	15	48
Individuele consumptie	27 786	27 786	0		0
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering in natura via marktproducenten	27 786	27 786	0		0
Kapitaaloverdrachten	17	17	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	17	17	0		0
Investerings (bruto)	150	150	0		0
Investerings in vaste activa (bruto)	150	150	0		0
Afschrijvingen	90	138	48		48
Investerings in vaste activa (netto)	60	12	- 48		- 48
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 2	- 2	0		0
Totaal bestedingen	69 090	69 174	84	26	58
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	- 1	- 1	0		0
Girale deposito's	41	41	0		0
Overige deposito's	- 16	- 16	0		0
Kortlopende waardepapieren	-	-	0		0
Obligaties	15	15	0		0
Kortlopende leningen	2 209	2 209	0		0
Langlopende leningen	- 45	- 45	0		0
Aandelen en overige deelnemingen	79	79	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	- 344	- 3 838	- 3 494		- 3 494
Verandering van vorderingen	1 938	- 1 556	- 3 494		- 3 494
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	0,4	0,4	- 0,0		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	36,2	36,0	- 0,2		
Premies wettelijke sociale verzekering (% BBP)	14,3	13,7	- 0,6		
Sociale uitkeringen in geld en natura (% BBP) 1)	14,6	14,0	- 0,6		
Consumptieve bestedingen (% BBP)	7,0	6,7	- 0,3		
Collectieve consumptie (% BBP)	0,5	0,5	- 0,0		
Individuele consumptie (% BBP)	6,5	6,2	- 0,3		
Investerings (% BBP)	0,0	0,0	- 0,0		
Vorderingensaldo (% BBP)	0,1	0,1	- 0,0		

1) Exclusief uitkeringen rechtstreeks door werkgevers.

Huishoudens

TABEL R 4
Transacties van de sector huishoudens, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	110 315	112 514	2 199	59	2 140
Marktproductie	91 606	93 168	1 562	59	1 503
Investerings in eigen beheer	889	961	72		72
Productie voor eigen consumptie	17 820	18 385	565		565
Verschil toegerekende en afgedragen BTW	- 137	619	756		756
Beloning van werknemers	220 036	227 243	7 207		7 207
Lonen	177 204	182 449	5 245		5 245
Sociale premies t.l.v. werkgevers	42 832	44 794	1 962		1 962
Inkomen uit vermogen	46 875	53 500	6 625	4 523	2 102
Rente	8 346	14 257	5 911	4 523	1 388
Dividenden	8 315	10 167	1 852		1 852
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	928	928	0		0
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	- 3	- 3	0		0
Inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders	29 266	28 128	- 1 138		- 1 138
Inkomen uit grond en minerale reserves	23	23	0		0
Sociale premies	406	406	0		0
Toegerekende sociale premies	406	406	0		0
Sociale uitkeringen (in geld)	76 656	75 832	- 824	- 382	- 442
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	34 689	34 119	- 570		- 570
Uitkeringen sociale voorziening	10 454	10 124	- 330	- 382	52
Pensioenuitkeringen	20 254	20 330	76		76
Overige particuliere sociale uitkeringen	1 141	1 141	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	10 118	10 118	0		0
Overige inkomensoverdrachten	14 180	16 504	2 324	2 574	- 250
Schadeverzekeringsuitkeringen	11 128	11 136	8		8
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	3 052	5 368	2 316	2 574	- 258
Correctie pensioenvoorziening	17 181	18 284	1 103		1 103
Kapitaaloverdrachten	1 552	5 835	4 283	4 120	163
Investeringsbijdragen	11	11	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	1 510	5 793	4 283	4 120	163
Toegerekende kapitaaloverdrachten	31	31	0		0
Totaal middelen	487 064	510 737	23 673	10 894	12 779
VERANDERING VAN SCHULDEN 1)					
Kortlopende leningen	- 1 766	- 1 766	0		0
Langlopende leningen	40 228	38 647	- 1 581	119	- 1 700
Handelskredieten en transitorische posten	0	- 1 578	- 1 578		- 1 578
Verandering van schulden	38 462	35 303	- 3 159	119	- 3 278
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	68 389	66 078	- 2 311	- 3 155	844
Gemengd inkomen (netto)	39 515	36 592	- 2 923	- 3 214	291
Primair inkomen (netto)	281 595	296 517	14 922	5 212	9 710
Beschikbaar inkomen (netto)	214 908	226 407	11 499	4 620	6 879
Alternatief beschikbaar inkomen (netto)	271 070	285 401	14 331	4 639	9 692
Besparingen (netto)	22 217	24 225	2 008	- 711	2 719
Besparingen (netto) en saldo kapitaaloverdrachten	20 242	22 775	2 533	- 329	2 862
Vorderingensaldo	3 431	6 866	3 435	- 388	3 823
Vorderingensaldo 1)	3 854	7 139	3 285	- 388	3 673
Statistisch verschil 1)	1 291	- 818	- 2 109	269	- 2 378
Verandering in financieel vermogen 1)	5 145	6 321	1 176	- 119	1 295

1) Inclusief instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	41 926	46 436	4 510	3 214	1 296
Niet-productgebonden belastingen op productie	1 360	1 384	24		24
Niet-productgebonden subsidies (-)	484	456	- 28	- 59	31
Beloning van werknemers	14 439	14 862	423		423
Lonen	11 813	12 115	302		302
Sociale premies t.l.v. werkgevers	2 626	2 747	121		121
Inkomen uit vermogen	24 831	20 818	- 4 013	- 3 903	- 110
Rente	24 244	20 239	- 4 005	- 3 903	- 102
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	357	357	0		0
Inkomen uit grond en minerale reserves	230	222	- 8		- 8
Belastingen op inkomen en vermogen	32 428	32 443	15		15
Belastingen op inkomen	27 793	27 793	0		0
Belastingen op vermogen	4 635	4 650	15		15
Sociale premies	109 754	111 066	1 312	210	1 102
Premies wettelijke sociale verzekering	61 269	61 192	- 77		- 77
Pensioenpremies	37 435	38 614	1 179		1 179
Overige particuliere sociale premies	1 142	1 142	0		0
Toegerekende sociale premies	9 908	10 118	210	210	0
Sociale uitkeringen (in geld)	406	406	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	406	406	0		0
Overige inkomensoverdrachten	15 341	18 937	3 596	2 574	1 022
Schadeverzekeringspremies	11 128	11 136	8		8
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	4 213	7 801	3 588	2 574	1 014
Consumptieve bestedingen	209 872	220 466	10 594	5 331	5 263
Kapitaaloverdrachten	3 527	7 285	3 758	3 738	20
Vermogensheffingen	1 311	1 311	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	2 216	5 974	3 758	3 738	20
Investerings (bruto)	29 883	30 518	635	59	576
Investerings in vaste activa (bruto)	29 997	30 614	617	59	558
Afschrijvingen	13 422	14 315	893		893
Investerings in vaste activa (netto)	16 575	16 299	- 276	59	- 335
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	- 114	- 96	18		18
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	350	- 294	- 644		- 644
Totaal bestedingen	483 633	503 871	20 238	11 282	8 956
VERANDERING VAN VORDERINGEN 1)					
Chartaal geld	- 8 432	- 8 432	0		0
Girale deposito's	6 085	6 085	0		0
Spaartegoeden (in euro's)	18 500	18 500	0		0
Overige deposito's	2 463	3 348	885		885
Kortlopende waardepapieren	-	-	0		0
Obligaties	3 239	3 784	545		545
Kortlopende leningen	- 20	- 20	0		0
Langlopende leningen	- 132	- 132	0		0
Aandelen en overige deelnemingen	- 8 310	- 11 015	- 2 705		- 2 705
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	27 334	28 564	1 230		1 230
Pensioenvoorzieningen	17 212	18 315	1 103		1 103
Levensverzekeringsvoorzieningen	10 122	10 249	127		127
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	942	942	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	1 938	0	- 1 938		- 1 938
Verandering van vorderingen	43 607	41 624	- 1 983		- 1 983
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	15,9	14,8	- 1,2		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	444,9	449,5	4,6		
Arbeidsvolume zelfstandigen (1000 arbeidsjaren)	755,0	778,0	23,0		
Beloning van werknemers (% toegevoegde waarde)	3,8	4,2	0,3		
Consumptieve bestedingen (% BBP)	48,9	49,2	0,4		
Consumptieve bestedingen incl. IZWh (% volumemutaties)	1,4	.	.		
Consumptieve bestedingen (% beschikbaar inkomen)	97,7	97,4	- 0,3		
Consumptieve bestedingen per inwoner (euro)	13 082	13 742	660		
Werkelijke individuele consumptie (mln euro)	266 034	279 460	13 426		
Werkelijke individuele consumptie (% BBP)	62,0	62,4	0,5		
Werkelijke individuele consumptie (% volumemutaties)	1,7	.	.		
Idem (% alternatief beschikbaar inkomen)	98,1	97,9	- 0,2		
Werkelijke individuele consumptie per inwoner (euro)	16 583	17 419	837		
Investerings (% BBP)	7,0	6,8	- 0,1		
Gemiddeld aantal huishoudens (x 1000)	6 901	6 901	0		
Gemiddelde bevolking (x 1000)	16 043	16 043	0		

TABEL R 5
Transacties van de sector instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Productie (basisprijzen)	3 813	4 576	763	138	625
Marktproductie	892	795	- 97		- 97
Investerings in eigen beheer	3	3	0		0
Overige niet-marktproductie	2 918	3 778	860	138	722
Inkomen uit vermogen	472	582	110	133	- 23
Rente	293	397	104	133	- 29
Dividenden	179	185	6		6
Sociale premies	45	45	0		0
Toegerekende sociale premies	45	45	0		0
Overige inkomensoverdrachten	4 283	4 967	684		684
Schadeverzekeringsuitkeringen	33	33	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	4 250	4 934	684		684
Kapitaaloverdrachten	381	448	67		67
Investeringsbijdragen	111	111	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	270	337	67		67
Totaal middelen	8 994	10 618	1 624	271	1 353
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Financiële rekening gecombineerd met sector huishoudens (zie tabel R 4)					
SALDI					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	1 503	1 940	437		437
Exploitatieoverschot (netto)	-	-	0		0
Primair inkomen (netto)	447	561	114	138	- 24
Beschikbaar inkomen (netto)	3 057	3 653	596	138	458
Besparingen (netto)	139	- 125	- 264		- 264
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	520	323	- 197		- 197
Vorderingensaldo	423	273	- 150		- 150

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Intermediair verbruik	2 310	2 636	326	138	188
Niet-productgebonden belastingen op productie	17	15	- 2		- 2
Beloning van werknemers	1 330	1 735	405		405
Lonen	1 069	1 400	331		331
Sociale premies t.l.v. werkgevers	261	335	74		74
Inkomen uit vermogen	25	21	- 4	- 5	1
Rente	25	21	- 4	- 5	1
Sociale uitkeringen (in geld)	45	45	0		0
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	45	45	0		0
Overige inkomensoverdrachten	1 673	1 875	202		202
Schadeverzekeringspremies	33	33	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	1 640	1 842	202		202
Consumptieve bestedingen	2 918	3 778	860	138	722
Van overige niet-marktproductie	2 918	3 778	860	138	722
Investerings (bruto)	173	236	63		63
Investerings in vaste activa (bruto)	173	236	63		63
Afschrijvingen	156	190	34		34
Investerings in vaste activa (netto)	17	46	29		29
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	-	-	0		0
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	80	4	- 76		- 76
Totaal bestedingen	8 571	10 345	1 774	271	1 503
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Financiële rekening gecombineerd met sector huishoudens (zie tabel R 4)					
KERNCIJFERS					
Toegevoegde waarde (% BBP)	0,4	0,4	0,1		
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	39,8	53,0	13,2		

TABEL R 6
Transacties van het buitenland met Nederland, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Invoer van goederen en diensten	257 267	275 305	18 038	11 588	6 450
Goederen	208 235	209 757	1 522	6	1 516
Diensten	49 032	65 548	16 516	11 582	4 934
Beloning van werknemers	921	1 436	515		515
Lonen	0	1 157	1 157		1 157
Sociale premies t.l.v. werkgevers	0	279	279		279
Belastingen op productie en invoer	3 556	3 134	- 422	- 481	59
Productgebonden	3 538	3 116	- 422	- 481	59
Niet-productgebonden	18	18	0		0
Subsidies (-)	1 069	1 069	0		0
Productgebonden	865	865	0		0
Niet-productgebonden	204	204	0		0
Inkomen uit vermogen	49 236	128 512	79 276	76 415	2 861
Rente	35 852	53 454	17 602	17 210	392
Dividenden	14 024	30 991	16 967	17 184	- 217
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	357	357	0		0
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	- 1 159	43 444	44 603	42 021	2 582
Inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders	162	266	104		104
Belastingen op inkomen en vermogen	260	260	0		0
Belastingen op inkomen (dividendbelasting)	260	260	0		0
Sociale premies	0	330	330		330
Premies wettelijke sociale verzekering	0	330	330		330
Sociale uitkeringen (in geld)	717	1 611	894		894
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	421	1 060	639		639
Pensioenuitkeringen	296	551	255		255
Overige inkomensoverdrachten	7 935	9 047	1 112	481	631
Schadeverzekeringspremies	1 349	1 349	0		0
Schadeverzekeringsuitkeringen	170	170	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	6 416	7 528	1 112	481	631
Correctie pensioenvoorziening	- 175	- 266	- 91		- 91
Kapitaaloverdrachten	2 413	2 550	137		137
Investeringsbijdragen	162	162	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	2 251	2 388	137		137
Totaal middelen	321 061	420 850	99 789	88 003	11 786
VERANDERING VAN SCHULDEN					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	365	- 125	- 490		- 490
Chartaal geld	- 7	- 7	0		0
Girale deposito's	- 10 492	- 10 468	24		24
Overige deposito's	67 909	76 432	8 523	5 994	2 529
Kortlopende waardepapieren	- 2 368	- 2 393	- 25		- 25
Obligaties	34 302	39 969	5 667	5 625	42
Kortlopende leningen	42 973	49 601	6 628	9 655	- 3 027
Langlopende leningen	29 831	67 492	37 661	36 785	876
Aandelen en overige deelnemingen	50 629	180 558	129 929	132 299	- 2 370
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	- 12	- 12	0		0
Levensverzekeringsvoorzieningen	- 12	- 12	0		0
Handelskredieten en transitorische posten	0	5 099	5 099		5 099
Verandering van schulden	213 130	406 146	193 016	190 358	2 658
SALDI					
Saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	- 16 149	- 23 345	- 7 196	- 1 727	- 5 469
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	- 15 330	- 22 552	- 7 222	- 1 727	- 5 495
Vorderingensaldo	- 15 330	- 22 552	- 7 222	- 1 727	- 5 495
Statistisch verschil	112	2 933	2 821	6 208	- 3 387
Verandering in financieel vermogen	- 15 218	- 19 619	- 4 401	4 481	- 8 882

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
BESTEDINGEN					
Uitvoer van goederen en diensten	280 002	301 216	21 214	11 509	9 705
Goederen	230 310	236 721	6 411		6 411
Diensten	49 692	64 495	14 803	11 509	3 294
Beloning van werknemers	540	1 289	749		749
Lonen	0	999	999		999
Sociale premies t.l.v. werkgevers	0	290	290		290
Inkomen uit vermogen	49 032	134 103	85 071	78 221	6 850
Rente	33 496	52 736	19 240	16 951	2 289
Dividenden	19 205	56 357	37 152	32 597	4 555
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	278	278	0		0
Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen	- 4 015	24 658	28 673	28 673	0
Inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders	68	74	6		6
Belastingen op inkomen en vermogen	1 184	1 184	0		0
Belastingen op inkomen (dividendbelasting)	1 184	1 184	0		0
Sociale premies	121	692	571		571
Premies wettelijke sociale verzekering	0	407	407		407
Pensioenpremies	121	285	164		164
Sociale uitkeringen (in geld)	131	200	69		69
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	131	200	69		69
Overige inkomensoverdrachten	3 787	2 961	- 826		- 826
Schadeverzekeringspremies	170	170	0		0
Schadeverzekeringsuitkeringen	1 349	1 349	0		0
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	2 268	1 442	- 826		- 826
Kapitaaloverdrachten	1 594	1 757	163		163
Investeringsbijdragen	100	100	0		0
Overige kapitaaloverdrachten	1 494	1 657	163		163
Totaal bestedingen	336 391	443 402	107 011	89 730	17 281
VERANDERING VAN VORDERINGEN					
Chartaal geld	-	-	0		0
Girale deposito's	13 620	13 570	- 50		- 50
Spaartegoeden (in euro's)	-	-	0		0
Overige deposito's	40 840	40 709	- 131		- 131
Kortlopende waardepapieren	7 138	7 138	0		0
Obligaties	71 082	101 932	30 850	32 297	- 1 447
Kortlopende leningen	4 774	27 330	22 556	27 542	- 4 986
Langlopende leningen	35 360	50 328	14 968	18 737	- 3 769
Aandelen en overige deelnemingen	25 759	143 939	118 180	116 263	1 917
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	- 48	- 141	- 93		- 93
Pensioenvoorzieningen	- 175	- 266	- 91		- 91
Levensverzekeringsvoorzieningen	127	125	- 2		- 2
Handelskredieten en transitorische posten	- 613	1 722	2 335		2 335
Verandering van vorderingen	197 912	386 527	188 615	194 839	- 6 224
KERNCIJFERS					
Invoer van goederen en diensten (% totale middelen)	80,1	65,4	- 14,7		
Idem (% volumemutaties)	2,2	.	.		
Uitvoer van goederen en diensten (% totale bestedingen)	83,2	67,9	- 15,3		
Idem (% volumemutaties)	1,6	.	.		
Uitvoeroverschot (% BBP)	5,3	5,8	0,5		
Saldo lopende transacties van Nederland (% BBP)	3,8	5,2	1,5		
Ruilvoetwinst (mln euro)	2 816	.	.		

6.2 Rekeningenstelsel: financiële balansen

6.2.1 Inleiding

Het sluitstuk van de financiële rekeningen is de financiële balans. De eindbalans komt tot stand door, uitgaande van de beginbalans, de stromen uit de rekeningen en overige mutaties te verwerken. De gevolgen van de revisie op de balansstanden laten zich dan ook vertalen naar deze drie onderdelen. Bij de beschrijving van de sectorrekeningen zijn per sector de bijstellingen in de financiële rekeningen beschreven met de aanduiding of de wijziging van conceptuele aard was of een andere oorzaak had. Voor de financiële balansen wordt de beschrijving van de verschillen tussen voor en na revisie echter niet uiteengehaald in conceptuele en overige oorzaken.

De introductie van de BFI's in de nationale rekeningen heeft grote invloed op de financiële balansen van de sectoren overige financiële instellingen en het buitenland. Een tweede oorzaak van de aanpassingen is de introductie van het "directional principle" dat met name invloed heeft bij de sectoren niet-financiële vennootschappen en het buitenland. De nieuwe gegevens van DNB die zijn gebaseerd op directe waarneming bij berichtgevers werken ook door in de balansen. Ten slotte kan de desaldering van handelskredieten en transitorische posten genoemd worden als bron voor bijstellingen.

6.2.2 Niet-financiële vennootschappen

De gevolgen van het "directional principle" komen specifiek naar voren bij de leningen. Daarnaast hebben de relaties van niet-financiële vennootschappen met BFI's invloed op leningen en op aandelen en deelnemingen. De overige aanpassingen zijn het gevolg van de nieuwe gegevens van DNB. De handelskredieten en transitorische posten zijn aangepast vanwege de desaldering van deze post.

6.2.3 Monetair financiële instellingen

Kleine wijzigingen hebben zich voorgedaan bij de monetaire financiële instellingen als gevolg van een herziening van de boeking van uitstaande vorderingen bij het IMF en de herziene registratie van derivaten. Bij de leningen zijn grote aanpassingen doorgevoerd om beter aan te sluiten bij de wensen van de Europese Centrale Bank. Uit continuïteitsoverwegingen is deze wijziging nu pas overgenomen in de nationale rekeningen. Deze aanpassingen bij de leningen hadden ook gevolgen voor de huishoudens en het buitenland. De handelskredieten en transitorische posten zijn aangepast vanwege de desaldering van deze post.

6.2.4 Verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen

Op grond van aanpassing aan de brongegevens zijn de verzekeringstechnische reserves opwaarts bijgesteld. De handelskredieten en transitorische posten zijn aangepast vanwege de desaldering van deze post.

6.2.5 Overige financiële instellingen

De wijzigingen in deze sector worden gedomineerd door de introductie van BFI's in de nationale rekeningen. Bij de beschrijving van de sectoren is de omvang van de stromen reeds naar voren gekomen. Bij dergelijke grote stromen horen ook hoge balansstanden. De overige aanpassingen zijn ontstaan als gevolg van hernieuwde aansluiting op de bron voor de beleggingsinstellingen en de Special Purpose Vehicles, en de uitbreiding van de waarneming met enkele eenheden. De handelskredieten en transitorische posten zijn aangepast vanwege de desaldering van deze post.

6.2.6 Overheid

De bijstellingen bij de overheid beperken zich tot een kleine aanpassing van het aandelenbezit vanwege de omzetting van de bijdragen aan internationale ontwikkelingsbanken van deelnemingen naar giften. Ook zijn de handelskredieten en transitorische posten gedesaldeerd.

6.2.7 Huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens

De bijstellingen bij huishoudens vloeien grotendeels voort uit de inpassing van de nieuwe gegevens uit de betalingsbalans van DNB. Een forse bijstelling is te zien bij het aandelenbezit van de huishoudens dat met ruim 60 mld euro opwaarts is bijgesteld. Daarnaast zijn er bij de leningen aanpassingen doorgevoerd vanwege de aansluiting bij de gewijzigde rapportages van de MFI's en als gevolg van wijzigingen bij de Special Purpose Vehicles.

6.2.8 Buitenland

De wijzigingen in deze sector worden gedomineerd door de introductie van BFI's. Bij de beschrijving van de sectoren is de omvang van de stromen reeds naar voren gekomen. Bij dergelijke grote stromen horen ook hoge balansstanden. Verder zijn er aanpassingen als gevolg van de invoering van het "directional principle", de herziene boeking van financiële derivaten, de aansluiting bij de gewijzigde rapportages van de MFI's (zie hiervoor), en de nieuwe betalingsbalansgegevens van DNB. Dit beïnvloedt vooral de leningen en deelnemingen. De handelskredieten en transitorische posten zijn aangepast vanwege de desaldering van deze post.

6.2.9 Tabellen: Rekeningstelsel, financiële balansen

TABEL R 1.B
Financiële balansen van de sector niet-financiële vennootschappen, 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Chartaal geld	0,9	0,3	–	1,1	0,9	0,3	–	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	68,5	14,0	1,4	83,8	66,7	12,8	2,0	81,6	–1,7	–1,2	0,6	–2,3
Overige deposito's	47,1	1,9	0,8	49,8	44,4	3,6	–0,3	47,8	–2,7	1,7	–1,1	–2,0
Kortlopende waardepapieren	4,1	0,6	–0,7	3,9	4,1	0,6	–0,7	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	10,4	1,7	–0,0	12,1	10,4	1,7	–0,0	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	74,0	20,7	0,6	95,3	65,7	18,3	0,4	84,3	–8,3	–2,5	–0,3	–11,0
Langlopende leningen	103,7	16,8	–0,2	120,3	95,3	18,2	–0,3	113,1	–8,4	1,4	–0,1	–7,1
Aandelen en overige deelnemingen	160,8	–4,2	–19,3	137,4	177,7	–7,3	–18,6	151,8	16,9	–3,1	0,7	14,5
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	5,0	0,2	–	5,2	5,0	0,2	–	5,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Handelskredieten en transitorische posten	–13,8	5,2	–0,1	–8,7	115,4	21,1	1,1	137,6	129,2	15,9	1,2	146,3
Totaal vorderingen	460,6	57,2	–17,5	500,3	585,6	69,5	–16,4	638,6	125,0	12,2	1,1	138,3
SCHULDEN												
Kortlopende waardepapieren	0,3	–0,2	–	0,1	0,3	–0,2	–	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	48,3	7,5	–0,1	55,7	48,3	7,5	–0,1	55,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	138,9	4,4	–2,4	141,0	126,9	1,1	–1,1	126,8	–12,0	–3,4	1,2	–14,2
Langlopende leningen	252,9	20,3	1,8	275,0	253,2	16,3	1,6	271,1	0,3	–3,9	–0,2	–3,9
Aandelen en overige deelnemingen	651,5	18,7	–90,0	580,2	669,9	18,8	–89,2	599,5	18,4	0,1	0,9	19,3
Handelskredieten en transitorische posten	132,4	15,9	–0,7	147,5	132,4	15,9	–0,7	147,5
Totaal schulden	1092,0	50,7	–90,7	1052,0	1231,0	59,3	–89,6	1200,7	139,0	8,6	1,1	148,7
Financieel vermogen	–631,4	6,6	73,2	–551,7	–645,4	10,2	73,2	–562,1	–14,0	3,6	–0,0	–10,4

TABEL R 2.1.B
Financiële balansen van de sector monetaire financiële instellingen, 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	10,7	0,4	0,7	11,7	8,5	–0,1	0,6	9,1	–2,1	–0,5	–0,0	–2,7
Chartaal geld	1,7	1,1	0,1	2,9	1,7	1,1	0,1	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	39,3	–9,8	0,5	29,9	39,3	–9,8	0,4	29,9	0,0	0,0	–0,0	0,0
Overige deposito's	150,3	66,4	2,6	219,2	152,4	66,9	2,5	221,8	2,1	0,5	–0,1	2,6
Kortlopende waardepapieren	9,9	–0,9	0,0	9,0	9,9	–1,0	0,0	9,0	0,0	–0,0	0,0	0,0
Obligaties	128,1	4,9	3,1	136,1	128,1	4,7	3,2	136,1	0,0	–0,1	0,1	0,0
Kortlopende leningen	169,8	22,6	1,1	193,5	148,2	22,6	1,1	171,9	–21,6	0,0	0,0	–21,6
Langlopende leningen	494,8	40,4	–0,3	534,8	494,8	40,4	–0,3	534,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Aandelen en overige deelnemingen	41,2	7,2	–2,9	45,5	41,2	7,2	–3,1	45,4	0,0	–0,0	–0,1	–0,1
Handelskredieten en transitorische posten	–21,0	4,1	–0,1	–17,0	38,4	1,1	0,3	39,7	59,3	–3,0	0,3	56,7
Totaal vorderingen	1024,8	136,2	4,7	1165,7	1062,5	133,1	4,9	1200,5	37,7	–3,1	0,2	34,9
SCHULDEN												
Chartaal geld	17,4	–7,0	–	10,4	17,4	–7,0	–	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	181,8	35,8	1,5	219,1	181,8	35,7	1,6	219,1	0,0	–0,0	0,1	0,0
Spaartegoeden (in euro's)	134,6	18,5	–	153,1	130,5	18,5	–	149,0	–4,1	0,0	0,0	–4,1
Overige deposito's	354,3	58,6	7,8	420,6	354,3	58,4	7,9	420,6	0,0	–0,1	0,1	0,0
Kortlopende waardepapieren	19,1	10,0	–	29,1	19,1	10,0	–	29,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	147,4	21,2	1,8	170,4	147,4	21,2	1,8	170,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	9,2	–3,6	–	5,5	9,2	–3,6	–	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende leningen	70,3	2,0	–0,1	72,1	68,5	2,0	–0,1	70,3	–1,8	0,0	0,0	–1,8
Aandelen en overige deelnemingen	85,5	–2,5	–7,1	75,9	85,5	–2,5	–5,6	77,4	0,0	0,0	1,5	1,5
Handelskredieten en transitorische posten	69,7	–3,0	0,2	66,9	69,7	–3,0	0,2	66,9
Totaal schulden	1019,4	132,9	3,9	1156,2	1083,2	129,7	5,7	1218,6	63,8	–3,2	1,9	62,5
Financieel vermogen	5,4	3,3	0,8	9,5	–20,7	3,4	–0,8	–18,1	–26,1	0,1	–1,6	–27,6

TABEL R 2.2.B
Financiële balansen van de sector verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen, 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Chartaal geld	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	5,2	1,8	-1,2	5,8	5,2	1,8	-1,2	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige deposito's	16,2	-1,4	0,2	15,0	16,2	-1,4	0,2	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende waardepapieren	0,2	0,1	-	0,3	0,2	0,1	-	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	235,8	3,5	7,6	246,9	235,8	3,5	7,6	246,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	6,5	-0,1	-0,0	6,4	6,5	-0,1	-0,0	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende leningen	122,9	-10,5	3,3	115,8	122,9	-10,5	3,3	115,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Aandelen en overige deelnemingen	307,7	41,7	-45,4	304,1	307,7	44,3	-49,2	302,8	0,0	2,6	-3,9	-1,2
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	4,1	0,1	0,1	4,2	4,1	0,1	0,1	4,2
Handelskredieten en transitorische posten	12,2	-6,9	-4,5	0,8	29,6	-3,4	-5,0	21,3	17,4	3,5	-0,5	20,5
Totaal vorderingen	706,7	28,3	-40,0	695,0	728,2	34,6	-44,3	718,5	21,5	6,3	-4,3	23,5
SCHULDEN												
Kortlopende waardepapieren	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	0,8	-0,1	-0,0	0,7	0,8	-0,1	-0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	9,7	-1,2	-0,0	8,5	9,7	-1,2	-0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende leningen	11,8	0,7	1,6	14,1	11,8	0,7	1,6	14,1	0,0	0,0	-0,0	0,0
Aandelen en overige deelnemingen	36,8	0,2	-3,6	33,5	36,8	0,2	-3,6	33,5	-0,0	0,0	0,0	0,0
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	647,1	27,3	-30,2	644,2	647,1	28,4	-31,3	644,2	0,0	1,1	-1,1	0,0
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	20,7	1,2	0,2	22,1	24,7	1,3	0,3	26,3	4,1	0,1	0,1	4,2
Handelskredieten en transitorische posten	12,9	6,0	0,3	19,2	12,9	6,0	0,3	19,2
Totaal schulden	726,8	28,1	-31,9	723,1	743,8	35,4	-32,7	746,5	17,0	7,2	-0,8	23,5
Financieel vermogen	-20,1	0,2	-8,1	-28,0	-15,7	-0,7	-11,6	-28,1	4,5	-0,9	-3,6	-0,0

TABEL R 2.3.B
Financiële balansen van de sector overige financiële instellingen, 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Chartaal geld	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	3,8	-1,1	-0,0	2,7	5,5	0,1	-0,6	5,0	1,7	1,2	-0,6	2,3
Overige deposito's	18,7	16,9	-1,2	34,4	35,5	22,4	-2,7	55,1	16,8	5,4	-1,5	20,7
Kortlopende waardepapieren	0,3	0,3	-	0,5	0,3	0,3	-	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	23,9	14,6	-0,5	37,9	52,8	20,2	-7,6	65,5	29,0	5,6	-7,0	27,6
Kortlopende leningen	17,0	-2,3	-0,8	13,9	217,6	8,1	-16,8	208,9	200,6	10,5	-16,0	195,0
Langlopende leningen	81,0	29,4	2,2	112,7	306,5	64,4	-14,1	356,8	225,5	35,0	-16,3	244,1
Aandelen en overige deelnemingen	206,0	11,4	-43,0	174,4	631,8	144,4	-71,8	704,3	425,8	133,0	-28,8	530,0
Handelskredieten en transitorische posten	1,6	-4,3	2,6	-0,0	37,9	3,1	1,0	41,9	36,3	7,3	-1,7	42,0
Totaal vorderingen	352,3	65,0	-40,8	376,6	1287,9	263,0	-112,8	1438,2	935,6	198,0	-72,0	1061,6
SCHULDEN												
Overige deposito's	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende waardepapieren	2,2	-0,4	-0,7	1,2	2,2	-0,4	-0,7	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	40,8	33,0	0,3	74,1	340,0	64,2	-28,1	376,0	299,1	31,2	-28,4	301,9
Kortlopende leningen	41,6	2,4	0,2	44,2	125,2	29,7	-5,8	149,1	83,6	27,3	-6,0	104,9
Langlopende leningen	59,5	21,0	0,4	80,9	162,9	40,5	-6,2	197,1	103,4	19,4	-6,6	116,2
Aandelen en overige deelnemingen	309,1	8,6	-53,5	264,3	764,3	126,5	-110,7	780,0	455,1	117,8	-57,2	515,8
Handelskredieten en transitorische posten	30,1	1,1	-1,0	30,2	30,1	1,1	-1,0	30,2
Totaal schulden	453,3	64,6	-53,2	464,6	1424,6	261,4	-152,4	1533,6	971,4	196,8	-99,2	1069,0
Financieel vermogen	-100,9	0,4	12,5	-88,1	-136,8	1,6	39,7	-95,5	-35,8	1,2	27,2	-7,4

TABEL R 3.0.B
Financiële balansen van de sector overheid (niet geconsolideerd), 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Chartaal geld	0,0	-0,0	-	0,0	0,0	-0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	3,1	0,7	0,0	3,8	3,1	0,7	0,0	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige deposito's	8,4	-0,7	0,1	7,8	8,4	-0,7	0,1	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende waardepapieren	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	1,9	0,1	-0,0	2,0	1,9	0,1	-0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	12,4	3,9	-0,3	16,0	12,4	3,9	-0,3	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende leningen	29,5	-0,7	0,3	29,2	29,5	-0,5	0,3	29,3	0,0	0,2	0,0	0,2
Aandelen en overige deelnemingen	47,8	2,1	-1,4	48,4	44,2	1,9	-1,4	44,7	-3,6	-0,2	0,0	-3,8
Handelskredieten en transitorische posten	1,0	0,6	1,2	2,8	35,0	-1,9	-0,6	32,5	34,1	-2,5	-1,8	29,7
Totaal vorderingen	104,0	6,0	-0,1	110,0	134,5	3,5	-1,9	136,2	30,5	-2,5	-1,8	26,1
SCHULDEN												
Chartaal geld	1,3	-0,1	0,0	1,3	1,3	-0,1	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende waardepapieren	5,5	0,2	0,1	5,8	5,5	0,2	0,1	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	179,1	3,3	-0,3	182,1	179,1	3,3	-0,3	182,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende leningen	17,3	6,4	0,1	23,8	17,3	6,4	0,1	23,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende leningen	42,1	-3,4	0,2	38,8	42,1	-3,4	0,2	38,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Handelskredieten en transitorische posten	35,3	-1,8	-1,3	32,2	35,3	-1,8	-1,3	32,2
Totaal schulden	245,3	6,4	0,1	251,9	280,6	4,7	-1,2	284,1	35,3	-1,8	-1,3	32,2
Financieel vermogen	-141,3	-0,4	-0,2	-141,8	-146,1	-1,1	-0,7	-147,9	-4,8	-0,8	-0,5	-6,1

TABEL R 4.B
Financiële balansen van de sectoren huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens, 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Chartaal geld	16,4	-8,4	-0,3	7,7	16,4	-8,4	-0,3	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	47,4	6,1	-0,2	53,3	47,4	6,1	-0,2	53,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Spaartegoeden (in euro's)	134,6	18,5	-	153,1	130,5	18,5	-	149,0	-4,1	0,0	0,0	-4,1
Overige deposito's	26,1	2,5	0,2	28,9	25,1	3,3	0,4	28,8	-1,1	0,9	0,1	-0,0
Kortlopende waardepapieren	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	29,4	3,2	0,2	32,8	40,4	3,8	-11,3	32,9	11,0	0,5	-11,4	0,1
Kortlopende leningen	0,1	-0,0	-	0,1	0,1	-0,0	-	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Langlopende leningen	2,5	-0,1	0,0	2,4	2,5	-0,1	-0,0	2,4	0,0	0,0	-0,0	0,0
Aandelen en overige deelnemingen	263,9	-8,3	-35,6	220,0	325,2	-11,0	-43,3	270,9	61,3	-2,7	-7,7	50,8
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	644,5	27,3	-30,3	641,5	641,7	28,6	-31,5	638,7	-2,9	1,2	-1,2	-2,8
Overige verzekeringstechnische voorzieningen	15,7	0,9	0,2	16,8	15,7	0,9	0,2	16,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Handelskredieten en transitorische posten	23,3	1,9	-0,1	25,1	-	-	-	-	-23,3	-1,9	0,1	-25,1
Totaal vorderingen	1203,9	43,6	-65,9	1181,7	1244,9	41,6	-86,0	1200,5	41,0	-2,0	-20,1	18,9
SCHULDEN												
Kortlopende leningen	23,1	-1,8	-0,0	21,3	14,1	-1,8	-0,0	12,3	-9,1	0,0	0,0	-9,1
Langlopende leningen	345,8	40,2	1,4	387,4	349,5	38,6	1,2	389,3	3,7	-1,6	-0,2	1,9
Handelskredieten en transitorische posten	-21,5	-1,6	0,7	-22,4	-21,5	-1,6	0,7	-22,4
Totaal schulden	368,9	38,5	1,4	408,8	342,0	35,3	1,9	379,2	-26,9	-3,2	0,5	-29,5
Financieel vermogen	835,0	5,1	-67,3	772,9	902,9	6,3	-87,9	821,3	67,8	1,2	-20,6	48,4

TABEL R 6.B
Financiële balansen van het buitenland met Nederland, 2001

	Voor revisie				Na revisie				NR-VR			
	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans	Begin-balans	Financiële transacties	Overige mutaties	Eind-balans
<i>1 000 mln euro</i>												
VORDERINGEN												
Chartaal geld	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	45,5	13,6	1,5	60,6	45,5	13,6	1,6	60,6	0,0	-0,0	0,1	0,0
Spaartegoeden (in euro's)	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige deposito's	249,5	40,8	7,8	298,1	249,5	40,7	7,9	298,1	0,0	-0,1	0,1	0,0
Kortlopende waardepapieren	20,0	7,1	-0,1	27,0	20,0	7,1	-0,1	27,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligaties	229,3	71,1	-1,6	298,8	517,3	101,9	-18,7	600,6	288,0	30,9	-17,1	301,8
Kortlopende leningen	68,5	4,8	-0,7	72,6	135,6	27,3	-4,9	158,0	67,1	22,6	-4,2	85,5
Langlopende leningen	97,1	35,4	2,2	134,7	191,0	50,3	-4,1	237,2	93,8	15,0	-6,3	102,5
Aandelen en overige deelnemingen	513,8	25,8	-61,5	478,1	929,7	143,9	-115,2	958,5	415,9	118,2	-53,7	480,4
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	3,6	-0,0	0,1	3,7	6,5	-0,1	0,2	6,6	2,9	-0,1	0,1	2,8
Handelskredieten en transitorische posten	-3,3	-0,6	0,9	-3,0	36,0	1,7	0,8	38,5	39,3	2,3	-0,1	41,5
Totaal vorderingen	1224,1	197,9	-51,4	1370,6	2131,1	386,5	-132,5	2385,1	907,0	188,6	-81,1	1014,5
SCHULDEN												
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	10,7	0,4	0,7	11,7	8,5	-0,1	0,6	9,1	-2,1	-0,5	-0,0	-2,7
Chartaal geld	0,3	-0,0	-0,2	0,1	0,3	-0,0	-0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Girale deposito's	30,9	-10,5	0,5	20,9	30,9	-10,5	0,4	20,9	0,0	0,0	-0,0	0,0
Overige deposito's	162,0	67,9	2,7	232,6	177,1	76,4	0,2	253,7	15,2	8,5	-2,5	21,2
Kortlopende waardepapieren	7,4	-2,4	-0,3	4,8	7,4	-2,4	-0,2	4,8	0,0	-0,0	0,0	0,0
Obligaties	242,3	34,3	6,9	283,5	271,1	40,0	-0,1	311,0	28,8	5,7	-7,0	27,5
Kortlopende leningen	108,4	43,0	2,0	153,4	283,7	49,6	-13,7	319,6	175,3	6,6	-15,7	166,2
Langlopende leningen	149,3	29,8	2,2	181,4	354,6	67,5	-13,4	408,7	205,3	37,7	-15,7	227,3
Aandelen en overige deelnemingen	458,3	50,6	-55,0	454,0	901,1	180,6	-93,6	988,0	442,8	129,9	-38,7	534,0
Pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen	1,1	-0,0	-0,0	1,1	1,1	-0,0	-0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Handelskredieten en transitorische posten	33,4	5,1	-0,6	37,9	33,4	5,1	-0,6	37,9
Totaal schulden	1170,7	213,1	-40,4	1343,4	2069,3	406,1	-120,7	2354,8	898,6	193,0	-80,2	1011,4
Financieel vermogen	53,4	-15,2	-10,9	27,2	61,7	-19,6	-11,8	30,3	8,3	-4,4	-0,9	3,1

7 (Sub)sectorspecifieke detailgegevens

7.1 Inleiding

De resultaten die in de vorige hoofdstukken zijn besproken, zijn opgebouwd uit een verzameling gedetailleerde gegevens, die niet allemaal gepresenteerd zijn. Veel van de revisiewijzigingen die in de detailtabellen naar voren komen zijn al in de vorige hoofdstukken aan de orde geweest. Hier wordt volstaan met een korte toelichting.

7.2 Belastingen en subsidies

De gegevens over belastingen en subsidies, die uit overheidsadministraties afgeleid worden, ondergaan weinig verandering. Wel zijn bij deze revisie een aantal veranderingen in de boekingswijze doorgevoerd en zijn de gegevens van de lagere overheden herzien. Bij de belastingen is de overboeking van de UK-rebate de meest in het oog springende verandering. Deze wordt niet langer ten laste van de BTW-opbrengst geboekt, maar als inkomensoverdracht (zie hoofdstuk 1). Bij de niet-productgebonden subsidies speelt de registratiewijziging van de schadeloosstelling voor dierziekten voor een bedrag van 66 mln euro een rol (zie hoofdstuk 1). Voorts speelt daar de andere registratie van de aankoop van onderwijsdiensten door arbeidsvoorziening een rol. Bij de lokale overheid zijn de uitgaven herzien en is het niveau en de samenstelling van de uitgaven aan productgebonden subsidies bijgesteld. Hierdoor is de subsidie voor het openbaar vervoer met 309 mln euro verhoogd en vinden er daarnaast nog wat verschuivingen plaats.

Bij de belastingen op inkomen en vermogen zijn in de totale ontvangsten van overheid geen veranderingen opgetreden. Door de introductie van de BFI's, die ook belasting in Nederland afdragen, is bij de betalers echter wel een wijziging opgetreden en draagt de sector niet-financiële vennootschappen minder af.

7.3 Sociale premies

De raming van de pensioenpremies is bijgesteld om de aansluiting op de actuele stand van de broninformatie te krijgen. Rond de pensioenpremies spelen drie aanpassingen een rol:

- wijziging van de raming van de premies, samenhangend met de pensioenvoorzieningen, aangegaan bij levensverzekeraars
- herziening van de raming van VUT-fondsen
- aansluiting op brongegevens van de bedrijfs- en ondernemingspensioenfondsen

Voorst heeft de wijziging in de registratie van het pensioen voor (eigen) militairen tot gevolg dat de premies met 210 mln euro opwaarts worden bijgesteld.

7.4 Sociale uitkeringen

De veranderingen in de sociale uitkeringen zijn gering. Het omzetten van de lening in het kader van studiebeurzen naar een gift wordt overgeboekt van een sociale uitkering in geld naar de kapitaaloverdrachten. Zoals ook bij de premies het geval was, speelt bij de pensioenuitkeringen de aansluiting op de actuele gegevens uit de bronstatistiek een rol.

7.5 Verzekeringstransactie van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen

De aansluiting op de actuele gegevens uit de bronstatistiek is een belangrijke oorzaak van de wijzigingen in deze gegevens. Verder zijn de aspecten die hierboven over pensioenpremies zijn genoemd ook hier van invloed (zie paragraaf 7.3).

7.6 Productie en consumptie van de overheid

Het intermediair verbruik van de overheid is met 1685 mln euro opwaarts bijgesteld, waarvan 435 mln euro door de gewijzigde registratie van FISIM. De aanpassing van de registratie van de pensioenen voor militairen levert een verhoging op met 210 mln euro. Het resultaat van de herziening van de lonen is echter negatief, zodat de toegevoegde waarde per saldo 581 mln euro lager is vastgesteld dan voor revisie.

De aanpassing van de marktproductie met 724 mln euro komt voor het grootste deel voor rekening van de lokale overheid. De verhoging van de niet-marktproductie (+289 mln euro) is mede een gevolg van de introductie van FISIM (+435 mln euro) en de wijziging bij de militaire pensioenen (+210 mln euro). Deze verhoging wordt deels ongedaan gemaakt door herzieningen bij de lokale overheid, die daar leiden tot een neerwaartse bijstelling van de niet-marktproductie.

Bij de bestedingen worden de gevolgen van FISIM volledig aan de collectieve consumptie toegerekend. De sociale uitkeringen worden enerzijds verlaagd door de overboeking van de OV-jaarkaart van studenten naar de post langlopende leningen (-119 mln euro). Anderzijds wordt deze post verhoogd door de overboeking van bijdragen aan de kinderopvang bij de lagere overheden vanuit de inkomensoverdrachten (+354 mln euro).

7.7 Inkomsten en uitgaven van de overheid (geconsolideerd)

Het vorderingensaldo van de overheid is als gevolg van de revisie met 754 mln euro neerwaarts bijgesteld van -387 mln euro naar -1141 mln euro¹. Hiervan is 341 mln euro het gevolg van conceptuele wijzigingen. De rest (413 mln euro) heeft een statistische achtergrond.

De inkomsten van de overheid zijn met 2005 mln euro verhoogd. Hiervan komt 481 mln euro door een andere boekingswijze van de UK-rebate en 109 mln euro door de gewijzigde registratie van FISIM. De overige 1415 mln euro is het gevolg van herziening van de ramingen en aansluiting bij de bronstatistieken.

De uitgaven zijn met 2293 mln euro opwaarts bijgesteld. Het intermediair verbruik is met 1685 mln euro verhoogd, waarvan 435 mln euro in verband met gewijzigde registratie van FISIM. Dit laatste wordt echter gedeeltelijk tegengeboekt bij de rente (326 mln euro, het resterende deel van 109 mln euro staat bij de middelen). De sociale uitkeringen zijn met 153 mln euro verlaagd. Overboeking van het omzetten van de leningen in het kader studiebeurzen van gift naar kapitaaloverdrachten en de OV-jaarkaart van studenten naar langlopende leningen, zorgen voor een verlaging met 501 mln euro. Naast de studiebeurzen zorgen de gewijzigde registratie van bijdragen aan internationale ontwikkelingsbanken en de UK-rebate voor een toename van de kapitaaloverdrachten. Statistische oorzaken liggen ten grondslag aan de overige wijzigingen in de gegevens.

¹ NB Dit saldo kijkt af van het EMU-saldo dat in par. 2.4. is gepresenteerd.

7.8 Tabellen: (Sub)sectorspecifieke detailgegevens

TABEL D 0.2
Belastingen op productie en invoer, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
PRODUCTGEBONDEN					
Belasting over de toegevoegde waarde (BTW)	32 509	32 509	0		0
w.o. BTW afdracht aan de EU	2 090	1 609	- 481	- 481	0
Invoerrechten aan de EU	1 210	1 269	59		- 59
EU-heffingen op voedingsmiddelen	238	238	0		0
Accijnzen	7 913	7 913	0		0
Benzine	3 148	3 148	0		0
Overige minerale oliën	2 076	2 076	0		0
Tabak	1 817	1 817	0		0
Alcohol	413	413	0		0
Overige accijnzen	459	459	0		0
Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken e.d.	228	228	0		0
Verbruiksbelasting op milieugrondslag	3 352	3 352	0		0
Belasting van personenauto's en motorrijwielen (BPM)	2 939	2 939	0		0
Kansspelbelasting	80	80	0		0
Overdrachtsbelasting	3 437	3 437	0		0
Assurantiebelasting	638	638	0		0
Kapitaalsbelasting	501	501	0		0
Beursbelasting	-	-	0		0
Productgebonden belastingen	53 045	53 104	59		- 59
NIET-PRODUCTGEBONDEN					
Onroerendezaakbelasting	1 909	1 931	22		- 22
Motorrijtuigenbelasting (incl. Eurovignet)	649	649	0		0
Milieuheffingen	1 006	1 007	1		- 1
Rioolrechten	139	140	1		- 1
Heffingen op waterverontreiniging	339	339	0		0
Omslagheffing waterschappen	434	434	0		0
Overige milieuheffingen	94	94	0		0
Overige	1 201	1 201	0		0
Niet-productgebonden belastingen op productie	4 765	4 788	23		- 23
Belastingen op productie en invoer (betaald door ingezetenen)	57 810	57 892	82		- 82
Ontvangen door:					
Overheid	54 254	54 758	504		- 504
Buitenland (EU)	3 556	3 134	- 422		422

TABEL D 0.3
Subsidies, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
PRODUCTGEBONDEN					
EU-subsidies op voedingsmiddelen	865	865	0		0
Subsidies voor het openbaar vervoer	1 196	1 505	309		309
Subsidies voor onderzoek en innovatie	534	534	0		0
Subsidies voor cultuur, sport en recreatie	317	240	- 77		- 77
Huurprijsverlagende subsidies	91	161	70		70
Overige	587	632	45		45
Productgebonden subsidies	3 590	3 937	347		347
NIET-PRODUCTGEBONDEN					
EU-subsidies op voedingsmiddelen	204	204	0		0
Loonsubsidies	3 109	3 009	- 100		- 100
Subsidies door productschappen e.d.	150	150	0		0
Overige	435	447	12	- 58	70
Niet-productgebonden subsidies	3 898	3 810	- 88	- 58	- 30
Subsidies (ontvangen door ingezetenen)	7 488	7 747	259	- 58	317
Betaald door:					
Overheid	6 419	6 678	259	- 58	317
Buitenland (EU)	1 069	1 069	0		0

TABEL D 0.4
Belastingen op inkomen en vermogen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
OP INKOMEN					
Vennootschapsbelasting	17 580	17 580	0		0
Loonbelasting	27 172	27 172	0		0
Inkomstenbelasting 1)	- 2 565	- 2 565	0		0
Dividendbelasting	4 568	4 568	0		0
Kansspelbelasting	71	71	0		0
Eenmalig ontvangst i.v.m. liquidatie houdstermaatschappijen	-	-	0		0
Belastingen op inkomen	46 826	46 826	0		0
OP VERMOGEN					
Onroerendezaakbelasting	780	789	9		9
Vermogensbelasting	91	91	0		0
Motorrijtuigenbelasting	2 239	2 239	0		0
Milieuheffingen	1 423	1 429	6		6
Rioolrechten	555	561	6		6
Heffingen op waterverontreiniging	696	696	0		0
Omslagheffing waterschappen	172	172	0		0
Overige	102	102	0		0
Belastingen op vermogen	4 635	4 650	15		15
Belastingen op inkomen en vermogen	51 461	51 476	15		15
Betaald door:					
Niet-financiële vennootschappen	15 004	13 738	- 1 266	- 1 287	21
Financiële instellingen	2 845	4 111	1 266	1 287	- 21
Huishoudens	32 428	32 443	15		15
Buitenland 2)	1 184	1 184	0		0
Ontvangen door:					
Overheid	51 201	51 216	15		
Buitenland 2)	260	260	0		

1) In 2001 is er sprake van negatieve ontvangsten inkomstenbelasting. Sinds 1999 worden verminderingen van loonbelasting vanwege aftrekposten namelijk rechtstreeks uitbetaald door de belastingdienst via een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting.

2) Betreft de dividendbelasting van en aan het buitenland.

Sociale premies

TABEL D 0.5
Sociale premies, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
Premies wettelijke sociale verzekering	61 269	61 269	0		0
Ziekenfondswet (ZFW)	10 636	10 636	0		0
Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)	12 168	12 168	0		0
Ziektewet (ZW)	-	-	0		0
Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW)	3	3	0		0
Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)	9 148	9 148	0		0
Arbeidsongeschiktheidskas (AOK)	2 219	2 219	0		0
Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)	829	829	0		0
Algemene Ouderdomswet (AOW)	18 586	18 586	0		0
Algemene Nabestaandenwet (ANW) 1)	1 488	1 488	0		0
Werkloosheidswet (WW)	5 909	5 909	0		0
Uitvoeringsfonds voor de Overheid (UFO)	283	283	0		0
Pensioenpremies	37 556	38 899	1 343		1 343
Pensioenpremies (bruto)	40 210	41 554	1 344		1 344
Bedrijfspensioenfondsen	19 382	19 546	164		164
Ondernemingspensioenfondsen	6 686	7 326	640		640
Overige pensioenfondsen (incl. VUT-fondsen)	2 992	2 624	- 368		- 368
Levensverzekeringmaatschappijen	11 150	12 058	908		908
Vergoeding voor verzekeringsdiensten (-)	2 654	2 655	1		1
Overige particuliere sociale premies	1 142	1 142	0		0
Overige particuliere sociale premies (bruto)	1 210	1 210	0		0
Fonds Arbeidsongeschiktheidsverzekering					
Overheidspersoneel (FAOP)	-	-	0		0
Ziektekostenvoorzieningen voor ambtenaren	976	976	0		0
Overige particuliere sociale fondsen	234	234	0		0
Vergoeding voor verzekeringsdiensten (-)	68	68	0		0
Toegerekende sociale premies	9 908	10 118	210	210	0
Doorbetaling bij ziekte	6 297	6 297	0		0
Interimregeling ziektekostenvergoeding ambtenaren	760	760	0		0
Wachtgeldten voormalig overheidspersoneel	1 263	1 263	0		0
Eigen pensioen militairen	519	729	210	210	0
Overige	1 069	1 069	0		0
Sociale premies van het buitenland	.	330	330		330
Sociale premies	109 875	111 758	1 883	210	1 673
Ontvangen door:					
Niet-financiële vennootschappen	4 733	4 772	39		39
Financiële instellingen	38 926	40 269	1 343		1 343
Overheid	65 765	65 936	171	210	- 39
Huishoudens (incl. IZWh)	451	451	0		0
Buitenland	.	330	330		330
Betaald door:					
Huishoudens	109 754	111 066	1 312	210	1 102
Buitenland	121	692	571		571

1) Tot 1 juli 1996 Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW).

TABEL D 0.8
Sociale uitkeringen in geld, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
	<i>mln euro</i>				
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	34 979	34 979	0		0
Ziektewet (ZW)	–	–	0		0
Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW)	–	–	0		0
Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)	6 828	6 828	0		0
Arbeidsongeschiktheidskas (AOK)	2 293	2 293	0		0
Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)	504	504	0		0
Algemene Ouderdomswet (AOW)	20 284	20 284	0		0
Algemene Nabestaandenwet (ANW) 1)	1 515	1 515	0		0
Werkloosheidswet (WW)	3 417	3 417	0		0
Uitvoeringsfonds voor de Overheid (UFO)	138	138	0		0
Uitkeringen sociale voorziening	10 454	10 124	– 330	– 382	– 52
Uitkeringen oorlogsslachtoffers	368	368	0		0
Wet arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen jonggehandicapten (WAJONG)	1 132	1 132	0		0
Wetten inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen (IOAW en IOAZ)	243	243	0		0
Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	3 001	3 001	0		0
Premies koopwoningen	61	61	0		0
Studiebeurzen	1 110	728	– 382	– 382	0
Algemene Bijstandswet (in geld) (ABW)	3 931	3 931	0		0
Toeslagenwet (TW)	274	274	0		0
Overige	334	386	52		– 52
Pensioenuitkeringen	20 550	20 881	331		– 331
Bedrijfspensioenfondsen	8 642	8 642	0		0
Ondernemingspensioenfondsen	3 962	3 962	0		0
Overige pensioenfondsen (incl. VUT-fondsen)	2 395	2 726	331		– 331
Levensverzekeringmaatschappijen	5 551	5 551	0		0
Overige particuliere sociale uitkeringen	1 141	1 141	0		0
Fonds Arbeidsongeschiktheidsverzekering					
Overheidspersoneel (FAOP)	–	–	0		0
Ziektekostenvoorzieningen voor ambtenaren	985	985	0		0
Overige particuliere sociale fondsen	156	156	0		0
Sociale uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	10 118	10 118	0		0
Doorbetaling bij ziekte	6 297	6 297	0		0
Interimregeling ziektekostenvergoeding ambtenaren	760	760	0		0
Wachtgelden voormalig overheidspersoneel	1 263	1 263	0		0
Eigen pensioen militairen	729	729	0		0
Overige	1 069	1 069	0		0
Sociale uitkeringen door het buitenland	131	200	69		– 69
Sociale uitkeringen in geld	77 373	77 443	70	– 382	– 452
Ontvangen door:					
Huishoudens	76 656	75 832	– 824	– 382	442
Buitenland	717	1 611	894		– 894
Betaald door:					
Niet-financiële vennootschappen	4 733	4 772	39		– 39
Financiële instellingen	21 919	22 250	331		– 331
Overheid	50 139	49 770	– 369	– 382	– 13
Huishoudens (incl. IZW huishoudens)	451	451	0		0
Buitenland	131	200	69		– 69

1) Tot 1 juli 1996 Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW).

TABEL D 2.3.1
Verzekeringstransacties van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
MIDDELEN					
Pensioenpremies (bruto)	40 210	41 554	1 344		1 344
Vergoeding voor verzekeringsdiensten	2 654	2 655	1		1
Pensioenpremies	37 556	38 899	1 343		1 343
In rekening gebracht	15 805	18 291	2 486		2 486
Aanvulling uit beleggingsinkomen	21 751	20 608	- 1 143		- 1 143
Overige particuliere sociale premies (bruto)	1 210	1 210	0		0
Vergoeding voor verzekeringsdiensten	68	68	0		0
Overige particuliere sociale premies	1 142	1 142	0		0
In rekening gebracht	1 114	1 114	0		0
Aanvulling uit beleggingsinkomen	28	28	0		0
Levensverzekeringspremies (bruto)	22 478	22 604	126		126
Vergoeding voor verzekeringsdiensten	4 288	4 289	1		1
Levensverzekeringspremies	18 190	18 315	125		125
In rekening gebracht	11 395	11 417	22		22
Aanvulling uit beleggingsinkomen	6 795	6 898	103		103
Schadeverzekeringspremies (bruto)	18 727	18 726	- 1		- 1
Vergoeding voor verzekeringsdiensten	4 499	4 499	0		0
Schadeverzekeringspremies	14 228	14 227	- 1		- 1
In rekening gebracht	13 442	13 441	- 1		- 1
Aanvulling uit beleggingsinkomen	786	786	0		0
Inkomen uit belegging van verzekeringstechnische voorzieningen	29 360	28 320	- 1 040		- 1 040
Inkomens- en kapitaaloverdrachten (per saldo ontvangen)	30	30	0		0
Totaal middelen	112 015	112 444	429		429
BESTEDINGEN					
Productie van verzekeringsdiensten	11 509	11 511	2		2
Administratiekosten	10 293	10 742	449		449
Exploitatieoverschot	1 216	769	- 447		- 447
Pensioenuitkeringen	20 550	20 881	331		331
Overige particuliere sociale uitkeringen	1 141	1 141	0		0
Levensverzekeringsuitkeringen	7 929	7 929	0		0
Schadeverzekeringsuitkeringen	14 228	14 227	- 1		- 1
Inkomen uit vermogen toegerekend aan polishouders	29 360	28 320	- 1 040		- 1 040
Totaal bestedingen	84 717	84 009	- 708		- 708
Verandering in pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen (M-B)	27 298	28 435	1 137		1 137
Pensioen	17 037	18 049	1 012		1 012
Levensverzekering	10 261	10 386	125		125

TABEL D 3.1
Definities van productie (basisprijzen) en consumptieve bestedingen door de overheid, 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
PRODUCTIE (=SOM VAN PRODUCTIEKOSTEN)					
Intermediair verbruik	29 284	30 969	1 685	435	1 250
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	53 973	53 392	- 581	210	- 791
Niet-productgebonden belastingen op productie	467	471	4		4
Niet-productgebonden subsidies (-)	647	666	19		19
Beloning van werknemers	43 460	42 820	- 640	210	- 850
Afschrijvingen	10 693	10 767	74		74
Exploitatieoverschot (netto)	-	-	0		0
Productie (basisprijzen)	83 257	84 361	1 104	645	459
Marktproductie	13 194	13 918	724		724
Investerings in eigen beheer	935	1 026	91		91
Overige niet-marktproductie	69 128	69 417	289	645	- 356
CONSUMPTIEVE BESTEDINGEN					
Overige niet-marktproductie	69 128	69 417	289	645	- 356
Collectief	47 675	46 169	- 1 506	645	- 2 151
Individueel	21 453	23 248	1 795		1 795
Sociale uitkeringen in natura via marktproducenten	31 791	31 968	177	- 119	296
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	27 786	27 786	0		0
Uitkeringen sociale voorziening	4 005	4 182	177	- 119	296
Consumptieve bestedingen door de overheid	100 919	101 385	466	526	- 60
Collectief	47 675	46 169	- 1 506	645	- 2 151
Individueel	53 244	55 216	1 972	- 119	2 091

TABEL D 3.2
Inkomsten en uitgaven van de overheid (geconsolideerd), 2001

	Voor revisie	Na revisie	NR-VR		
			Totaal	Concept	Overige
<i>mln euro</i>					
INKOMSTEN					
Belastingen	106 766	107 285	519	481	38
Belastingen op productie en invoer	54 254	54 758	504	481	23
Belastingen op inkomen en vermogen	51 201	51 216	15		15
Vermogensheffingen	1 311	1 311	0		0
Premies wettelijke sociale verzekering	61 269	61 269	0		0
Marktproductie	13 194	13 918	724		724
Inkomen uit vermogen	10 708	10 960	252	109	143
Rente	3 070	3 435	365	109	256
Overig	7 638	7 525	- 113		- 113
Overige inkomsten	7 980	8 490	510		510
Investerings in eigen beheer	935	1 026	91		91
Niet-productgebonden subsidies	647	666	19		19
Toegerekende sociale premies	4 496	4 667	171		171
Overige inkomensoverdrachten	1 546	1 775	229		229
Kapitaaloverdrachten (excl. vermogensheffingen)	356	356	0		0
Totaal inkomsten	199 917	201 922	2 005	590	1 415
Belastingen en premies wettelijke sociale verzekering	168 035	168 554	519	481	38
Overige inkomsten	31 882	33 368	1 486	109	1 377
UITGAVEN					
Beloning van werknemers	43 460	42 820	- 640	210	- 850
Intermediair verbruik	29 284	30 969	1 685	435	1 250
Investerings (bruto)	14 333	14 582	249		249
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	62 765	62 765	0		0
In geld	34 979	34 979	0		0
In natura via marktproducenten	27 786	27 786	0		0
Uitkeringen sociale voorziening	14 459	14 306	- 153	- 501	348
In geld	10 454	10 124	- 330	- 382	52
In natura via marktproducenten	4 005	4 182	177	- 119	296
Subsidies	6 419	6 678	259		259
Inkomen uit vermogen	14 551	14 211	- 340	- 326	- 14
Rente	14 528	14 188	- 340	- 326	- 14
Overig	23	23	0		0
Overige uitgaven	15 033	16 732	1 699	1 113	586
Niet-productgebonden belastingen op productie	467	471	4		4
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	4 706	4 667	- 39		- 39
Overige inkomensoverdrachten	7 215	7 878	663	481	182
Kapitaaloverdrachten	3 604	4 168	564	632	- 68
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 959	- 452	507		507
Totaal uitgaven	200 304	203 063	2 759	931	1 828
Consumptieve bestedingen	100 919	101 385	466	526	- 60
Overige uitgaven	99 385	101 678	2 293	405	1 888
Vorderingensaldo	- 387	- 1 141	- 754	- 341	- 413

Enkele andere CBS-publicaties

National accounts of the Netherlands 2004 (Engelse editie van de 'Nationale rekeningen 2004')

Deze publicatie geeft een compleet overzicht van de ontwikkeling van de Nederlandse economie en bevat gedetailleerde gegevens over productgroepen, bedrijfstakken, -klassen en sectoren voor de jaren 2001–2004. De publicatie is in diverse hoofdstukken ingedeeld en sluit af met toelichtingen en aanhangsels.

Jaarlijks, 234 blz., € 44,50.

ISBN 90-357-2956-0. ISSN 1387-7461. Kengetal P-22.

De Nederlandse conjunctuur

In de publicatie De Nederlandse conjunctuur wordt op basis van de vele CBS-conjunctuurgegevens een gedetailleerd samenhangend overzicht gegeven van de recente ontwikkeling in de Nederlandse economie. De samenhang wordt onder andere bereikt door het gebruik van de uitkomsten van de Kwartaalrekeningen, die een systematische beschrijving van de economie geven.

Kwartaal, ongeveer 60 blz., € 47,45 per jaar.

ISSN 1566-3191. Kengetal P-104.

De Nederlandse economie 2004

Met deze publicatie beoogt het CBS een actueel, breed en samenhangend overzicht te geven van recente sociaal-economische ontwikkelingen in Nederland. De uitkomsten van de publicatie Nationale rekeningen 2004 zijn hierin verwerkt. Er zijn onderwerpen als macro-economische overzichten, arbeid, bevolking, welzijn, regionaal en modules van de Nationale rekeningen. Er wordt ook aandacht geschonken aan vergelijkingen tussen Nederland en andere EU-landen, de Verenigde Staten en Japan.

Jaarlijks, ongeveer 200 blz., € 15,30.

ISSN 1386-1042. Kengetal P-19 (verschijnt in september 2005).

Statistisch Bulletin

Het Statistisch Bulletin verschijnt wekelijks op de internetsite van het CBS (www.cbs.nl) en bevat de meest recent beschikbaar gekomen informatie van het CBS in tabellen, grafieken en tekst. Wekelijks, ongeveer 10 blz., een e-mail-abonnement is gratis.

Statistisch Jaarboek 2005

Deze publicatie in handzaam pocketformaat verschaft actuele cijfers over vrijwel alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Er komen onderwerpen in voor als bevolking, gezondheid, onderwijs, werkloosheid, macro-economie, landbouw, bouwnijverheid en industrie, handel en milieu.

Jaarlijks, 225 blz., € 17,50.

ISBN 90-357-2856-4. ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.

Internet

De CBS-website is te bereiken via www.cbs.nl. De site bevat statistische kerncijfers en publicaties over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten en bulletins die gedownload kunnen worden.

StatLine

StatLine is de gratis elektronische databank van het CBS. StatLine geeft statistische informatie in de vorm van tabellen, teksten en grafieken. Alle resultaten kunnen worden bekeken, geprint of geëxporteerd. StatLine bevat tevens tijdreeksen over vele maatschappelijke en economische onderwerpen. StatLine is te vinden op de website www.cbs.nl (zie ook het hoofdstuk 'Cijfers in StatLine' in de publicatie Nationale rekeningen 2004).

Zie voor overzicht van alle publicaties: www.cbs.nl.